SPIS TREŚCI

WSTĘP – DO UZUPEŁNIENIA 4
1. WPROWADZENIE 4
1.1. ISTOTA STRATEGII ROZWOJU SZCZECINA 4
1.2. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU 5
1.3. AUTORZY I TRYB PRAC NAD STRATEGIĄ 6
1.4. ARCHITEKTURA STRATEGII 6
1.5. KONSULTACJE SPOŁECZNE 6
2. WNIOSKI Z DIAGNOZY 7
2.1. TRENDY ROZWOJOWE i POZYCJA STRATEGICZNA sZCZECINA 7
2.2. WYZWANIA, PROBLEMY I POTENCJAŁY ROZWOJOWE SZCZECINA W KONTEKŚCIE OTOCZENIA FUNKCJONALNEGO 9
2.3. ANALIZA SWOT 12
2.4. OCZEKIWANIA I PREFERENCJE MIESZKAŃCÓW 26
2.5. REKOMENDACJE KIERUNKOWE 28
3. WARTOŚCI I ASPIRACJE STRATEGICZNE SZCZECINA 30
3.1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA SZCZECIN 30
3.2. MISJA I WIZJA ROZWOJU SZCZECINA 32
4. CELE STRATEGICZNE I ICH OPERACJONALIZACJA 34
4.1. CELE STRATEGICZNE 34
4.2. CELE OPERACYJNE 35
4.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH 39
4.4. EWALUACJA STRATEGII EX ANTE 50
5. WDROŻENIE I REALIZACJA STRATEGII 52
5.1. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII 52
PROCES REALIZACJI STRATEGII 52
ZASADY REALIZACJI STRATEGII 53
PODMIOTY REALIZUJĄCE STRATEGIĘ I SYSTEM KOORDYNACJI 54
NARZĘDZIA REALIZACJI STRATEGII I DOKUMENTACJA 54
WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WDROŻENIOWYCH 55
5.2. MONITORING STRATEGICZNY i EWALUCJA STRATEGII 56
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ 57
EWALUACJA STRATEGII 60
5.3. RAMY FINANSOWE STRATEGII 60
FINANSOWANIE BUDŻETOWE 61
FINANSOWANIE POZABUDŻETOWE 62
6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ 62

6.1. KIERUNKI ZMIAN W PRZESTRZENI WYNIKAJĄCE Z CELÓW STRATEGII ROZWOJU MIASTA 63
6.2. Potencjalne konflikty przestrzenne na styku z gminami ościennymi 64
7. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ MIASTA 65
7.1. POLITYKA PRZESTRZENNA MIASTA SZCZECIN 65
7.2. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ MIASTA 67
8. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI 72
8.1. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA 72
8.2. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY 73
8.3. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 74
SŁOWNIK POJĘĆ 74
WYKAZ SKRÓTÓW 76
ŹRÓDŁA 77
ZAŁĄCZNIK NR 1: EWALUACJA STRATEGII EX ANTE 78
ZAŁĄCZNIK NR 2: PRZESTRZENNE POWIĄZANIE Z CELAMI STRATEGICZNYMI I OPERACYJNYMI 81

WSTĘP – DO UZUPEŁNIENIA

W PRZYGOTOWANIU - BĘDZIE UZUPEŁNIENIE

1. WPROWADZENIE

1.1. ISTOTA STRATEGII ROZWOJU SZCZECINA

Prezentowana Strategia Rozwoju Szczecina 2035 (dalej SRS_2035) jest już trzecim z kolei dokumentem strategicznym opracowanym przez samorząd lokalny.

Wprowadzona reforma systemu zarządzania rozwojem Polski, obejmująca aspekty zarządzania w sferze społeczno-gospodarczej i zarządzania przestrzenią, w swoim założeniu prowadzi do konsolidacji systemu zarządzania rozwojem i systemu zintegrowanego planowania na każdym poziomie zarządzania – krajowym, regionalnym i lokalnym. Strategia Rozwoju Szczecina 2035 stanowi odpowiedź na potrzebę połączenia polityki przestrzennej z polityką rozwoju.

Potrzeba posiadania strategii rozwoju wynika nie tylko z uwarunkowań zewnętrznych i standardów europejskich, ale także z pragmatycznego punktu widzenia. Dzięki zintegrowaniu działań podniesie się efektywność gospodarowania dość ograniczonymi zasobami i środkami finansowymi. Na podstawie wyznaczonych w dokumencie ram rozwoju lokalnego zarówno mieszkańcy jak i inwestorzy mogą wstępnie zweryfikować zbieżność własnych planów, inicjatyw lub inwestycji z ustaleniami samorządu gminy, co może zaważyć na ich realizacji. Dzięki strategii łatwiej można kreować nowe działania, pozyskiwać partnerów do ich realizacji, a także aplikować o zewnętrzne środki finansowe.

W procesie zarządzania strategicznego Strategia rozwoju Szczecina, poza wskazaniem konkretnych kierunków rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego, będzie pełnić także rolę integracyjną i włączającą społeczność lokalną w proces decyzyjny, np. poprzez proces konsultacji czy oceny działań samorządowców. Dzięki takiemu podejściu oczekuje się, że realizacja celów strategicznych będzie sprzyjać poprawie aktywności i integrowania się społeczności lokalnych wokół działań realizowanych przez samorząd miasta.

Strategia zakłada zrównoważony rozwój miasta, bazujący na potencjałach własnych i obszaru funkcjonalnego. Jest ona ukierunkowana na trwałą poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej szczecinian. Za najważniejsze zadanie Strategii uznano zapewnienie możliwie najlepszego wykorzystania istniejących potencjałów i atutów, pełniejszą aktywizację mieszkańców. Ambitnym zadaniem jakie postawił sobie samorząd lokalny jest wielowymiarowe tworzenie miasta zdrowego, oszczędzającego zasoby, odpornego, a przede wszystkim atrakcyjnego i przyjaznego dla mieszkańców. Równie ważne jest także budowanie wzajemnych synergii z obszarem metropolitalnym.

Pierwszoplanowymi adresatami strategii są mieszkańcy Szczecina i instytucje samorządowe odpowiedzialne za programowanie kierunków rozwoju na poziomie lokalnym i ponadlokalnym. Kluczowymi partnerami wdrażania celów Strategii powiązanych z zasadami rozwoju są przede wszystkim podmioty ze sfery pozarządowej, biznesu, nauki, kultury, organizacji zrzeszających mieszkańców, przedsiębiorców i innych interesariuszy rozwoju. Kształt

dokumentu jest wynikiem współpracy samorządu lokalnego z partnerami społecznymi i gospodarczymi, wspartej wiedzą środowisk eksperckich.

Strategia Rozwoju Szczecina 2035 zawiera wnioski z przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej, analizę SWOT oraz model struktury funkcjonalno-przestrzennej. W dokumencie ujęto również przewagi konkurencyjne miasta, misję i wizję jego rozwoju, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań, wskaźniki wdrażania strategii, opis systemu wdrażania i monitoringu oraz ramy finansowe. Strategia formułuje wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych i planowania przestrzennego, precyzując relacje między strategią a dokumentami planistycznymi.

Strategia pozostaje spójna z dokumentami wyższej rangi: Strategią Rozwoju Ponadlokalnego SOM oraz Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego. Od strony formalno-prawnej i organizacyjnej Strategia Rozwoju Szczecina wpisuje się w system zarządzania rozwojem kraju, spełnia wymagania proceduralne i merytoryczne wynikające z Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Ustawy o samorządzie gminnym oraz Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Strategię rozwoju miasta opracowano na podstawie uchwały nr III/43/24 Rady Miasta Szczecin z dnia 18 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Szczecina na lata 2025-2035 oraz określenia trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

1.2. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

SRS_2035 realizuje cele i jest spójna m.in. z następującymi dokumentami:
– Agenda miejska dla UE
– Karta Lipska i Nowa Karta Lipska
– Europejski zielony ład
– „Przekształcanie naszego świata: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”
– Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030
– Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
– Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030
– Krajowa polityka miejska 2030
– Polityka energetyczna Polski do roku 2040
– Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2030
– Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego
– Strategia rozwoju ponadlokalnego SOM 2030
– Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SUMP SOM)

Obok powyższych, SRS_2035 zachowuje także celowo-kierunkową spójność z innymi, obowiązującymi strategiami, programami i planami, przyjętymi przez Rzeczpospolitą Polską, Województwo Zachodniopomorskie, SSOM oraz Miasto Szczecin. **Spójność ta integruje z nimi SRS_2035, potwierdza jej trafność oraz wspiera jej przewidywaną skuteczność i efektywność, o których mowa w art. 10a ust 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.**

1.3. AUTORZY I TRYB PRAC NAD STRATEGIĄ

SRS_2035 jest efektem prac m.in. Zespołu ds. Strategii, powołanego[1] w ramach struktury Urzędu Miasta Szczecin. Strategia bazuje na założeniach modelu partycypacyjno–eksperckiego, zgodnie z którym analizy statystyczne i strategiczne obejmujące kompleksową diagnozę strategiczną miasta oraz badanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy, nie są wynikiem prac zewnętrznych specjalistów, ale stanowiły wraz z innymi materiałami bazę dla prac wewnętrznego Zespołu, który jest ciałem doradczym Prezydenta Miasta Szczecin.

Model partycypacyjno-ekspercki to podejście skomplikowane, zmuszające z jednej strony do kompromisów, a z drugiej do osiągnięcia konsensusu przez różne, lokalne grupy interesariuszy. Zastosowanie modelu partnersko–eksperckiego łączy w sobie 3 perspektywy myślenia o przyszłości miasta. Z jednej strony gwarantuje odpowiedź na główne wyzwania i rekomendacje wynikające z diagnozy strategicznej, z drugiej strony stanowi reakcję na zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania interesariuszy, z kolei trzeciej strony ujawnia ambicje i aspiracje rozwojowe władz miasta. Model ten daje największe prawdopodobieństwo włączania w procesy rozwojowe różnych grup interesu i partnerów lokalnych, jako warunków do efektywnej realizacji strategii.

1.4. ARCHITEKTURA STRATEGII

Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje obowiązkowe elementy strategii rozwojowych na szczeblu gminy.

Są to:

- wnioski z diagnozy;
- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania

Obligatoryjne elementy strategii gmin związane z procedurą to ewaluacja ex ante, a także inne formalności wynikające z przepisów szczegółowych.

Strategia Rozwoju Szczecina 2035 spełnia wszystkie te obowiązki.

1.5. KONSULTACJE SPOŁECZNE

UZUPEŁNIENIE PO KONSULTACJACH

[1] Zarządzenie Nr 536/24 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 11 października 2024 r. w sprawie powołania zespołu ds. Strategii Rozwoju Szczecina 2035.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzenie kompleksowej diagnozy stanu społeczno-gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego stanowiło kluczowy etap oceny zasobów rozwojowych Szczecina jako miasta rdzeniowego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM). Zarówno diagnoza potencjałów i wyzwań rozwojowych[2] oraz badania benchmarkowe[3], a także badania społeczne, pozwoliły na wypracowanie katalogu celów strategicznych, które odpowiadają na wyzwania przyszłości, określają potencjały miasta, a jednocześnie stanowią bezpośrednią reakcję na zidentyfikowane w procesie diagnostycznym problemy.

2.1. TRENDY ROZWOJOWE I POZYCJA STRATEGICZNA SZCZECINA

Szczecin podlega dynamicznym zmianom i kumulacji procesów i trendów globalizacyjnych, wywierających wpływ na ogólną kondycję miasta – fizyczną i finansową. Najistotniejszą pożądaną zmianą jest dążenie do efektywnego zarządzania miastem, współdzielenie zasobów, integrowanie i realizowanie potrzeb mieszkańców. Oczekuje się, że suma dokonujących się przekształceń i innowacji w przestrzeni miasta zapewni pożądany efekt skali, odporność na zmiany klimatu i dobrostan mieszkańców. SRS_2035 odpowiada na występujące w otoczeniu miasta trendy globalne.

MAPA TRENDÓW GLOBALNYCH DLA MIASTA SZCZECIN

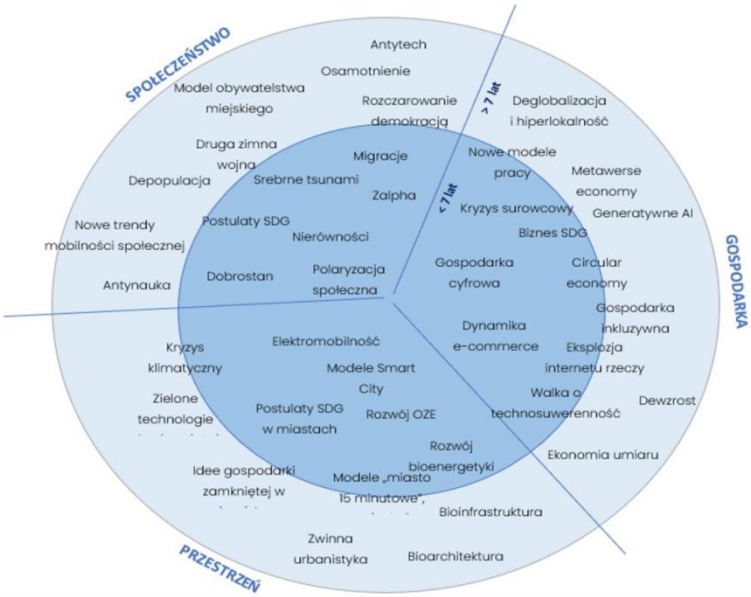

[2] **Kompleksowa diagnoza potencjałów i wyzwań rozwojowych Szczecina** obejmuje swoim zakresem diagnostykę strategiczną, w tym analizę uwarunkowań makrootoczenia miasta Szczecin (czynniki polityczne, społeczne, ekonomiczne i technologiczne, badanie megatrendów i trendów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych oraz wyzwania związane z realizacją postulatów zrównoważonego rozwoju. Źródła: 1. Ocena makrootoczenia miasta. Raport z analizy PEST+, Szczecin 2023; 2. Uwarunkowania przyszłej strategii rozwoju miasta Szczecin. Raport z diagnozy strategicznej, Szczecin 2023.

[3] **Badania benchmarkowe** pozwoliły na określenie pozycji konkurencyjnej miasta Szczecin na tle bazy porównawczej, tj. potencjałów 4 innych miast jako punktów odniesienia. Źródło: Ocena potencjału miasta. Raport z analizy benchmarkingu radarowego, Szczecin 2023.

Oceniając pozycję strategiczną Szczecina wykorzystano metodykę badań porównawczych w technice benchmarkingu, który jest nie tylko techniką diagnostyczną, ale też narzędziem doskonalenia procesów rozwojowych i wspomaga miasta w procesach „uczenia się". Poprzez analizę cech danego ośrodka, a także zachodzących w nim procesów, na tle innych miast, benchmarking pozwala na obiektywizowanie ocen efektywności decyzji strategicznych. Benchmarking może być też podstawą weryfikacji i aktualizacji tych decyzji.

Dla potrzeb SRS_2035 zastosowano tzw. benchmarking funkcjonalny, polegający na porównywaniu wybranych obszarów o strategicznym znaczeniu w pięciu badanych miastach, w tym w Szczecinie.

Dobór odbywał się na zasadzie klasyfikacji Szczecina z czterema miastami, w tym z benchmarkiem wzorcowym-aspiracji i dwoma benchmarkami kontrolnymi. Dobór miast – benchmarków bazował na czterech zmiennych, tj. potencjał populacji, badany liczbą ludności wg stanu na 2023 rok, stan finansów miasta badany wartością dochodów ogółem na 1 mieszkańca w 2022 roku, nasycenie podmiotów gospodarczych, badany liczbą podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 mieszkańców w 2022 roku, lokalizacja ze wskazaniem Polski zachodniej i środkowej.

Wykonana analiza benchmarkowa wykazuje zróżnicowane potencjały strategiczne badanych miast. Szczecin plasuje się na 4 miejscu na pięć badanych miast z wynikiem średnim 2,66, uzyskując w wymiarach społeczeństwo i przestrzeń czwartą lokatę, a w wymiarze gospodarka trzecią lokatę. Najwyższa ocena średnią w skali ocen od 1 do 5 przypada miastu Wrocław (3,66), który został uznany za wzorcowy benchmark dla Szczecina. Z kolei Gdańsk z oceną 3,65, który w globalnym rankingu plasuje się na drugiej pozycji (w zasadzie na pierwszej ex aequo z Wrocławiem) został uznany za benchmark aspiracyjny dla Szczecina.

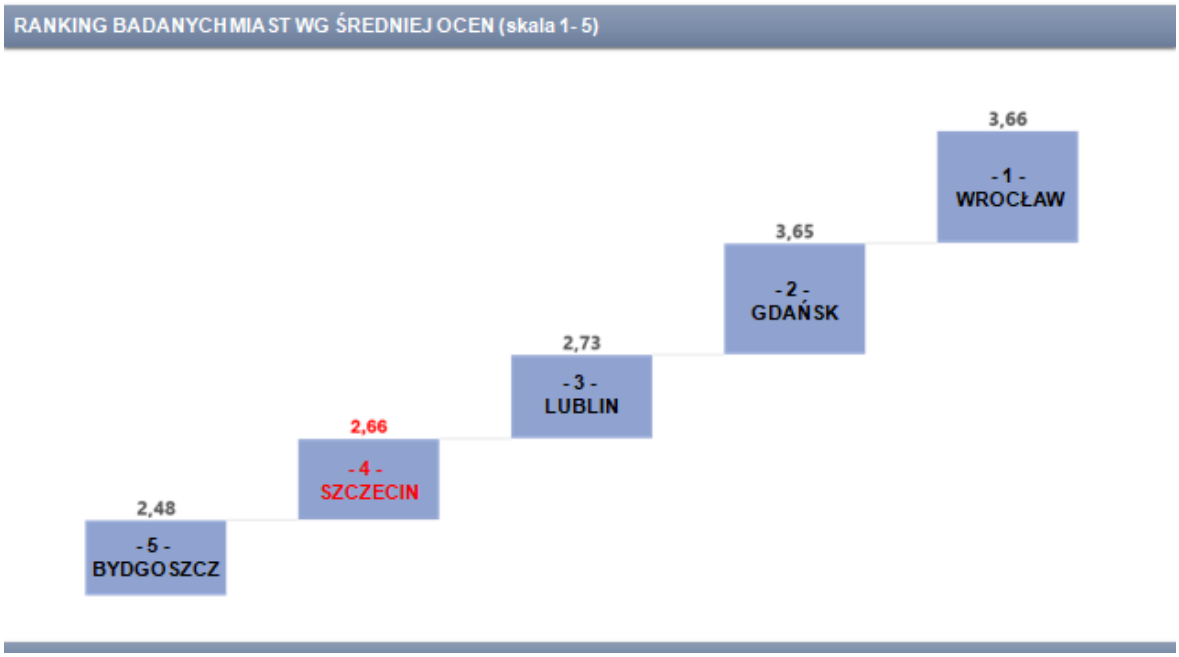

W wymiarze społecznym, benchmarking dość jednoznacznie pozycjonuje Szczecin jako miasto o średnim potencjale społecznym, plasując Szczecin, z wynikiem 2,63 na 4 pozycji w grupie badanych miast benchmarków. Stosunkowo dobra pozycja dotyczy kryterium oceny jakości życia (3,15), wyprzedzając Wrocław i Bydgoszcz. W optyce kryterium mierzącego dostępność i rozwój kultury Szczecin uzyskuje czwartą lokatę, z wynikiem 2,75. Również pod względem usług społecznych i ochrony zdrowia Szczecin plasuje się na niskiej, czwartej pozycji, z wynikiem 2,80. Niewiele niższa punktacja i podobnie czwarta lokata dotyczy potencjału wzrostu liczby mieszkańców. Niestety, w dwóch z badanych kryteriów pozycja Szczecina jest wyraźnie

najsłabsza. Wycena kapitału społecznego daje Szczecinowi 4 pozycję z wynikiem 2,15, a pod względem poziomu życia i bezpieczeństwa Szczecin ma zaskakująco niską ocenę (zaledwie 2,40) i zajmuje ostatnią pozycję w grupie badanych miast.

W analizowanym wymiarze społeczeństwo analiza benchmarkowa pozwoliła na wskazanie przynajmniej dwóch sfer deficytowych, najsłabszych, wymagających procesów naprawczych. Zgodnie ze wskazaniem poniżej są to: kapitał społeczny oraz poziom życia i bezpieczeństwo.

W wymiarze gospodarczym, procedura benchmarkingu radarowego dość jednoznacznie pozycjonuje Szczecin jako miasto o średnim potencjale gospodarczym, plasując Szczecin na 3 pozycji w grupie badanych miast benchmarków. Pod względem kryterium oceny kondycji finansów miasta, Szczecin plasuje się na drugiej pozycji ex aequo z Wrocławiem i za Gdańskiem z wynikiem średnim ważonym 3,57 w skali 1-5 punktów. W optyce kryterium dotyczącym potencjału gospodarczego Szczecin uzyskuje trzecią lokatę, jednak ze słabszym wynikiem 2,89. Również pod względem atrakcyjności inwestycyjnej oraz internacjonalizacji gospodarki Szczecin plasuje się na trzecim miejscu, z wynikami odpowiednio: 3,03 i 2,70. Niestety, w dwóch z badanych kryteriów pozycja Szczecina jest wyraźnie słabsza. Analiza warunków na rynku pracy daje Szczecinowi 4 pozycję z wynikiem 2,33, a pod względem innowacyjności i kreatywności gospodarki Szczecin ma zaskakująco niską ocenę (zaledwie 1,43) i zajmuje ostatnią pozycję w grupie badanych miast.

W analizowanym wymiarze gospodarczym analiza benchmarkowa pozwoliła na wskazanie przynajmniej dwóch sfer deficytowych, najsłabszych, wymagających procesów naprawczych. Zgodnie ze wskazaniem poniżej są to: innowacyjność i kreatywność gospodarki oraz rynek pracy.

W wymiarze przestrzennym, w którym uwzględniono również wymiar środowiskowy, wynik analizy pozycjonuje Szczecin jako miasto o średnim lub niskim potencjale na tle badanych miast. Pod względem kryterium odnoszącego się do mieszkalnictwa Szczecin plasuje się na 2 miejscu z wynikiem średnim ważonym 2,75 w skali 1-5 punktów, za liderami ex aequo Wrocławiem i Gdańskiem (wynik 3,75), a tuż przed Lublinem (2,70). W obszarze związanym z transportem i infrastrukturą komunikacyjną miasto zajmuje pozycję 3 z wynikiem 3,30, przy czym dystans do Gdańska i Lublina pozostaje niewielki (wynik 3,40 i pozycja 2 ex aequo), a do Bydgoszczy – spory (wynik 1,80 i pozycja 4, ostatnia). W dziedzinie gospodarki przestrzennej Szczecin usytuowany jest na 3 pozycji z wynikiem 3,3, za Gdańskiem (wynik 4,40 i pozycja 1) i Wrocławiem (wynik 3,90 i pozycja 2), ale przed Lublinem (wynik 2,5 i pozycja 4) i Bydgoszczą (wynik 1,90 i pozycja 5- ostatnia).

Ranking wyznaczony względem 3 kryteriów odnoszących się do infrastruktury i gospodarki komunalnej, środowiska oraz dziedzictwa, infrastruktury kultury i sportu przynosi niską pozycję miasta, odpowiednio: pozycję 5, czyli ostatnią z wynikiem 1,90, pozycję 4 z wynikiem 2,80 (pozycję 5, ostatnią, zajmuje Lublin z wynikiem 2,10) oraz pozycję 4 z wynikiem 2,30 (pozycję 5, ostatnią, zajmuje Bydgoszcz z wynikiem 2,18).

W analizowanym wymiarze przestrzennym analiza benchmarkowa pozwoliła na wskazanie przynajmniej dwóch sfer deficytowych, najsłabszych, wymagających procesów naprawczych. Zgodnie ze wskazaniem poniżej są to: infrastruktura i gospodarka komunalna oraz dziedzictwo, infrastruktura kultury i sportu.

2.2. WYZWANIA, PROBLEMY I POTENCJAŁY ROZWOJOWE SZCZECINA W KONTEKŚCIE OTOCZENIA FUNKCJONALNEGO

Rolą Strategii rozwoju jest wskazanie najważniejszych wyzwań i problemów oraz potencjałów rozwojowych, traktowanych jak kierunki przemian, które należy wzmacniać z uwzględnieniem interesów wszystkich mieszkańców przy szerokiej współpracy samorządowej i udziale sektora gospodarczego.

Główne wyzwania dla Szczecina dotyczą zagrożenia spadkiem potencjału demograficznego oraz zmian klimatycznych i cywilizacyjnych. Osłabienie potencjału demograficznego prognozowane przez GUS jest główną barierą rozwojową miast metropolitalnych w Polsce. Szczecin będzie więc konkurował o mieszkańców, zasoby rynku pracy i kapitał, dlatego samorząd musi stwarzać dogodne warunki do rozwoju służące pomnażaniu kapitału terytorialnego, obejmującego nie tylko samo miasto rdzeniowe, ale też jego obszar metropolitalny.

Jednym z kluczowych wyzwań stojących przed miastem jest zatem taki rozwój gospodarki lokalnej z wykorzystaniem uwarunkowań geograficznych, środowiskowych i istniejącego potencjału gospodarczego (port, logistyka, nowoczesne technologie, innowacje technologie i przemysł kreatywny, usługi medyczne i opiekuńcze, szkolnictwo medyczne i techniczne, turystyka, sport), który nie będzie się odbywał kosztem jakości życia szczecinian.

W najbliższych latach ścieżkę rozwoju Szczecina wyznaczy kilka głównych procesów i zjawisk o charakterze wyzwań cywilizacyjnych, posiadających wymiar przestrzenno-społeczny i gospodarczy. Największym z nich będzie silniejsze konkurowanie o mieszkańców, mogących zasilić populację metropolii. Działania te powinny koncentrować się na kilku grupach docelowych, w tym na grupie dzieci i młodzieży, kształcącej się w szczecińskich szkołach i wiążącej swoją przyszłość z miastem, poprzez wejście na lokalny rynek pracy lub kontynuację kształcenia w szczecińskich szkołach wyższych. **Kluczowym wyzwaniem będzie pozyskiwanie mieszkańców z grupy osób w wieku produkcyjnym mobilnym. Odpowiedź na nie wymagające współpracy na wszystkich polach aktywności miasta, w tym kształtowania i podnoszenia atrakcyjności rynku pracy, zapewnienia dostępu do oferty mieszkaniowej oraz usług społecznych nastawionych na osoby w wieku produkcyjnym.** Nie mniej ważne z punktu widzenia potrzeb tej grupy, będzie stwarzanie warunków do asymilacji i integracji jednostki w jej miejscu zamieszkania, przy równoczesnym zapewnieniu dostępu do usług i warunków do rozwoju osobowego poprzez udział w kulturze, możliwość kontynuacji kształcenia, zapewnienie warunków dostępu do usług zdrowia oraz do sportu i rekreacji.

Stałego i silnego wsparcia wymagać będzie trzecia grupa obejmująca populację w wieku produkcyjnym niemobilnym i populację w wieku poprodukcyjnym. Do tej grupy adresowane muszą być działania ukierunkowane na adaptację ciągłą, konieczną dla jak najdłuższego pozostawania takich osób na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy – wysycanym nową techniką i technologią, bazującym na rozwiązaniach cyfrowych. Grupę tę tworzą jednocześnie aktualni lub przyszli uczestnicy rynku tzw. gospodarki senioralnej, zgłaszający swoje potrzeby w sferze usług społecznych i usług zdrowia. Jest to również populacja, która odegra istotną rolę w procesach integracji społecznej, kontynuowaniu tradycji i ducha miejsca oraz kształtowaniu postaw kolejnych pokoleń szczecinian.

Wyzwaniem komplementarnym do wyzwań w obszarze demografii w przypadku Szczecina jest kontynuacja trwałego rozwoju gospodarczego miasta i jego obszaru funkcjonalnego. To proces ciągle w toku, obarczony wieloma ryzykami i ograniczeniami, będącymi głównie konsekwencją historii rozwoju gospodarczego i globalnych zmian w gospodarce. Celem długoterminowym będzie dążenie do skracania dystansu w sferze gospodarczej do miast metropolitalnych w Polsce. Tradycyjnie silne i witalne w Szczecinie branże związane ze sferą produkcji i gospodarki morskiej, chociaż bardzo ważne, już nie zapewniają wystarczających warunków do trwałego rozwoju. **Niezbędny jest rozwój dziedzin gospodarki mogących równoważyć powstające zagrożenia rynku pracy, tj. przetwórstwa przemysłowego związanego** z rozwojem **nowoczesnych technologii** i współpracą **ze sferą B+R+I, usług na rzecz produkcji i dopełniających potrzeby rynku usług ogólnospołecznych, świadczonych na rzecz mieszkańców obszaru funkcjonalnego**. Utrudnione będzie równoważenie wysokiego i rosnącego popytu na pracę w segmencie kadr o wysokich kwalifikacjach i innowatorów. Będzie ono występować w warunkach malejącego popytu na prace niewymagające wysokich kwalifikacji i prace powtarzalne. Utrudnione będzie pozyskanie wysoko wykwalifikowanych kadr, przy jednoczesnym malejącym zapotrzebowaniu na prace proste, powtarzalne. W wielu krajach prowadzi to obecnie do napięć na rynku pracy i przedłużonego pozostawania bez pracy znacznej części młodych roczników absolwentów szkół.

Zachodzącym coraz szybciej procesom zmian społecznych i cywilizacyjnych towarzyszy globalny proces ocieplenia klimatu i związane z tym procesem wyzwania adaptacyjne: geograficzne, społeczne i ekonomiczne. Skutki wywoływane przez zmiany klimatu już dziś oddziałują na wszystkie sfery życia. O ile sfera gospodarcza posiada zdolność adaptacyjną do opisywanych wyżej zmian, to w sferze społecznej działania adaptacyjne przebiegają znacznie wolniej z racji ich rozproszenia i powszechności oddziaływań. Skutki społeczne, w tym zdrowotne, będą z pewnością wysokie i tylko w części zależne od działań władz samorządowych. **Niezbędne będzie usprawnienie koordynacji działań samorządu i wielu służb, połączone z potrzebą mobilizowania znacznych środków finansowych. Oczekiwana jest kontynuacja obecnie podejmowanych i wdrożenie szeregu nowych, skoordynowanych organizacyjne i finansowo działań, nastawionych na podnoszenie odporności struktur miejskich na zmiany klimatu.** Działania wdrożeniowe powinny być ukierunkowane na: efektywne gospodarowanie zielenią i wodami opadowymi, ograniczanie niskiej emisji, rozwój sieci ciepła systemowego, edukację ekologiczną i budowanie kapitału społecznego, gospodarkę odpadami, wdrażanie rozwiązań w formule Smart City, informatyzację społeczeństwa oraz transformację energetyczną, uwzględniającą pasywność obiektów użyteczności publicznej, rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych, tworzenie mikrosieci i magazynów energii (wirtualne elektrownie).

Przywołane wyzwania wykazują silne związki z przestrzenią, określają jej wartość poprzez użyteczność dla mieszkańców i walory ekonomiczne, stąd kluczowa będzie realizacja głównej zasady polityki przestrzennej polegającej na oszczędnym gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi, przestrzenią zurbanizowaną i kształtowaniu społeczno-środowiskowych wyznaczników jakości życia w miejscu zamieszkania.

Przeprowadzone w ramach procesów diagnostycznych analizy umożliwiły również utworzenie listy kluczowych potencjałów rozwojowych Szczecina, których właściwe wykorzystanie może w pozytywny sposób wywrzeć wpływ na przyszły model funkcjonalno-przestrzenny metropolii szczecińskiej. Wśród najistotniejszych potencjałów należy wymienić:

1. Przygraniczne położenie, istotne pod kątem rozwijania współpracy międzynarodowej, lokalizacji inwestycji międzynarodowych, turystyki oraz przyciągania nowych mieszkańców, zagranicznych inwestorów i turystów.
2. Położenie na szlakach transportowych, pozwalająca na m.in. realizację strategicznych przedsięwzięć z zakresu transportu wodnego .
3. Strategiczne znaczenie gospodarki morskiej ze Szczecinem, Świnoujściem i Policami jako głównymi węzłami miejskimi w sieciach TEN-T.
4. Wysoki potencjał logistyki, konkurencyjny na poziomie krajowym i międzynarodowym.
5. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna miasta, w tym dla przemysłów wysokich technologii i innowacji; w tym dobre warunki do wprowadzania przemysłów wysokich technologii i innowacji; dostępność terenów inwestycyjnych.
6. Obecność szkół wyższych i rosnący potencjał w sferze Badań, Rozwoju i Innowacyjności, transferu technologii i podnoszenia innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw.
7. Sieć edukacyjna i zasoby rynku pracy, definiowane jako obecni i przyszli pracownicy.
8. Lokalna przedsiębiorczość.
9. Rozwój funkcji metropolitalnych miasta i jego otoczenia funkcjonalnego.
10. Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe sprzyjające rozwojowi turystyki aktywnej, pobytowej i wodnej oraz sportu i rekreacji.

11. Duże i różnorodne zasoby wodne powiązane z europejską siecią dróg wodnych; korzystne uwarunkowania dla rozwoju komunikacji wodnej.
12. Duży potencjał rozwoju turystyki aktywnej, sportu i rekreacji oraz kreowania produktów turystycznych w oparciu o walory historyczno- kulturowe, przyrodnicze i krajobrazowe.
13. Zasoby terenów otwartych i terenów budowlanych; potencjał terenów rozwojowych na wyspach Śródodrza.
14. Bogate zasoby wód powierzchniowych i podziemnych.
15. Bogaty zasób obiektów architektonicznych, zabytków oraz przestrzeni publicznych o wysokich walorach kulturowych.
16. Zagospodarowanie przestrzenne wewnętrznie spójne, planowane w sposób zintegrowany i zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju .
17. Dobry potencjał do podejmowania działań rewitalizacyjnych – organizacyjny, techniczny, środowiskowy i przestrzenny.
18. Wysoki potencjał rozwoju wielofunkcyjnych centrów usługowych i gospodarczych w osiedlach.
19. Wysoki potencjał do świadczenia usług społecznych, rehabilitacji i opieki.
20. Dogodne uwarunkowania sprzyjające rozwojowi alternatywnych źródeł energii.
21. Rosnący potencjał instytucjonalny.
22. Rosnący potencjał infrastruktury społecznej.
23. Rozwijające się społeczeństwo obywatelskie, informacyjne; rosnąca aktywność obywatelska.
24. Rozwijające się partnerstwo samorządowe w ramach Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego; współpraca z organizacjami non-profit i podmiotami prywatnymi.

2.3. ANALIZA SWOT

Zestawienie kluczowych czynników SWOT dla trzech badanych wymiarów (społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń) przedstawiono uwzględniając: trendy globalne, krajowe, lokalne, postulaty SDG oraz czynniki wynikające z najbardziej prawdopodobnego scenariusza stanu otoczenia w analizie PEST+, a także atuty i słabości miasta, zidentyfikowane w procesie benchmarkingu. Nie mniejsze znaczenie dla identyfikacji czynników SWOT miała optyka związana z uwarunkowaniami struktury funkcjonalno- przestrzennej miasta.

Diagnoza prowadzona w oparciu o mapę trendów globalnych, wymogi SDG (Sustainable Development Goals - Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ) oraz analizę PEST+ (obejmującą czynniki polityczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne + środowiskowe) definiuje w analizie SWOT czynniki egzogeniczne (szanse i zagrożenia na zewnątrz miasta). Z kolei analiza benchmarkingowa pozwala sformalizować czynniki endogeniczne (siły i słabości miasta).

Szczecin posiada wiele atutów (mocnych stron) we wszystkich sferach, składających się na politykę rozwoju społeczno-gospodarczego, wykorzystującą dogodne warunki przestrzenne. Są one dobrą podstawą do budowania własnej przewagi konkurencyjnej na bazie gospodarczej i społecznej. Zauważalne są także słabe strony wynikające głównie ze struktury gospodarczej i historii rozwoju przestrzennego miasta.

Wzmacniając mocne strony miasta jako organizacji społeczno-gospodarczej, ulokowanej w atrakcyjnej i cennej przestrzeni, istotne jest osłabianie i minimalizowanie wpływu słabych stron. **Analiza scenariuszy i stanów otoczenia wskazuje na przewagę zagrożeń o znaczeniu mogącym mieć istotny wpływ na przebieg ścieżki rozwoju Szczecina. Taki układ macierzy SWOT sugeruje przyjęcie strategii maxi-mini. Jej istotą jest przeciwdziałanie i neutralizowanie zagrożeń w otoczeniu poprzez maksymalne wykorzystanie mocnych stron metropolii.**

Kluczowym problemem Szczecina jest osłabienie potencjału demograficznego. Dlatego po analizie wyzwań cywilizacyjnych oraz identyfikacji ryzyk wewnętrznych i zagrożeń płynących z otoczenia, SRS_2035 oparto na filarach: pomnażaniu kapitału społecznego, budowaniu silnej gospodarki zapewniającej trwałość i stabilność rozwoju, pomnażaniu kapitału terytorialnego w Szczecinie i obszarze metropolitalnym.

Analiza SWOT dla obszaru SPOŁECZEŃSTWO		
wymiary analizy	**SZANSE**	**ZAGROŻENIA**
GLOBALNE	Wykorzystanie możliwości związanych rozwojem technologii teleinformatycznych, skutkujących zmianą stylów życia (praca na odległość, e-learning, rozwój AI (Artificial Intelligence) - sztucznej inteligencji)	Rosnące nierówności społeczne, osamotnienie społeczne i atomizacja więzi
	Nowe trendy mobilności (przestrzennej) - zmniejszająca się atrakcyjność dużych miast jako miejsc zamieszkania	Starzenie się społeczeństwa – „srebrne tsunami”
	Wzrost znaczenia obywatelstwa miejskiego – rosnąca pozycja ekonomiczna i polityczna miast w gospodarce światowej, tworzenie autonomicznych polityk na poziomie miasta.	Nieprzewidywalne i masowe migracje jako wyzwanie dla polityk miejskich
	Wdrażanie postulatów zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals – SDGs)	Pogarszanie się dobrostanu psychicznego (wszystkich grup wiekowych)
	Wzrost znaczenia i rozwój ekonomii współdzielenia	Konflikty wokół kontroli nad nowymi technologiami
		Kryzys funkcji rodziny
KRAJOWE	Odejście od kursu centralizacyjnego i ograniczania autonomii samorządu	Pogłębiające się kłopoty finansowe miasta w przypadku zapaści ekonomicznej kraju
	Ponowne otwarcie Polski na kierunki współpracy międzynarodowej, odejście od polityki samoizolacji; wymiana naukowa, badawcza i kulturalna Szczecina z miastami e Euroregionie Pomerania i w basenie Morza Bałtyckiego	Polityka społeczna nie nadążająca za pogarszającą się kondycją zdrowotną (psychofizyczną) społeczeństwa i zmianami demograficznymi (starzenie się społeczeństwa i luka demograficzna)
	Cyfryzacja kraju - rozwój inteligentnych narzędzi w miastach wspomagających dostęp do usług społecznych	Brak spójnej polityki migracyjnej Polski
	Dostosowanie modelu edukacji do potrzeb współczesnego społeczeństwa	Zmienność regulacji prawnych funkcjonowania samorządu
LOKALNE	Pozytywny obraz Szczecina w kraju (miasto wciąż “do odkrycia”, mała liczba negatywnych skojarzeń)	Nasilenie tempa suburbanizacji i pogłębianie się trendów migracyjnych - odpływ mieszkańców
	Napływ potencjalnych pracowników z terenu kraju i zagranicy do Szczecina	Wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego – pogłębianie się niekorzystnych zmian w strukturze
	Rozwój współpracy międzynarodowej w regionie (z Niemcami i Skandynawią)	
wymiary analizy	**ATUTY**	**SŁABOŚCI**
POZIOM ŻYCIA	Niska stopa bezrobocia	Niedostatki poziomu życia w wymiarze ekonomicznym, mierzone siłą

I BEZPIECZEŃSTWO		nabywczą (mierzoną zdolnością nabycia 1 m. kw. mieszkania)
	Niepogarszające się wskaźniki przeciętnego wynagrodzenia brutto	Zróżnicowany poziom życia i wysoki poziom ubóstwa
	Niskie wskaźniki prób samobójczych	Wyższe niż przeciętne wskaźniki przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu
	Odporność miasta przetestowana w sytuacjach kryzysowych: okres pandemii i kryzysu uchodźczego	
	Skuteczny poziom bezpieczeństwa (straż pożarna, wykrywalność przestępstw, zarządzanie kryzysowe)	
POTENCJAŁ WZROSTU LICZBY MIESZKAŃCÓW	Utrzymujące się dodatnie saldo migracji zagranicznych	Ujemny przyrost naturalny
		Niedostateczne umiędzynarodowienie studiowania (zbyt mała liczba studentów z zagranicy w proporcji do liczby studentów ogółem)
	Rozwijanie potencjału branż z wysokimi parametrami zatrudnienia	Starzenie się populacji mieszkańców Szczecina (rosnący odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej)
		Mała absorpcja migracji zagranicznych
		Stosunkowo wysoka przeciętna cena wynajmu mieszkania
	Rozwinięta baza akademicka; status ośrodka akademickiego stale rozwijającego ofertę szkół wyższych	Niewystarczająca baza mieszkalnictwa socjalnego; Niewystarczające warunki lokalowe, społeczne, organizacyjne i finansowe do asymilacji i osiedlania osób przebywających czasowo
		Spadek liczby ludności w centrum miasta z jednoczesnym wzrostem mieszkańców w dzielnicach peryferyjnych i na obszarach podmiejskich
JAKOŚĆ ŻYCIA	Stosunkowo dobra jakość powietrza (na tle porównywanych miast) i niskie parametry zgonów na choroby układu oddechowego	Niekorzystne wskaźniki liczby wypadków i kolizji drogowych
	Dobre parametry przeciętnej prędkości pobierania danych	Pogarszanie się kondycji fizycznej i psychicznej mieszkańców, w tym rosnąca liczba mieszkańców z niepełnosprawnościami, przewlekłymi chorobami cywilizacyjnym
	Rosnąca orientacja mieszkańców na dzielnicę, lokalna solidarność społeczna	
DOSTĘPNOŚĆ I ROZWÓJ KULTURY	Inwestycje w infrastrukturę kultury	Zbyt mała liczba programów aktywizujących i edukacyjnych w sferze kultury
	Rozbudowa programu ofert kultury zinstytucjonalizowanej	Ograniczone środki dla organizacji pozarządowych w sferze edukacji i kultury

	Wielokulturowość, bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe; obecność instytucji i osób związanych z kulturą o ugruntowanej renomie i tradycji	Niewystarczająca powierzchnia obiektów na ekspozycję zbiorów sztuki dawnej i współczesnej
USŁUGI SPOŁECZNE I OCHRONA ZDROWIA	Dobrze ugruntowane i innowacyjne programy usług społecznych (np. budownictwo społeczne, polityka senioralna, Szczecin przyjazny rodzinie)	Niewystarczająca dostępność opieki przedszkolnej
	Łącznie różnych sektorów usług społecznych na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów	Niekorzystne parametry dostępności ochrony zdrowia (czas oczekiwania na specjalistów, dostępność lekarzy)
	Dostrzeżenie w lokalnej polityce społecznej konieczności dostosowania infrastruktury usług społecznych do zjawiska wchodzenia kolejnych generacji w wiek niższej sprawności zdrowotnej	Wysoka śmiertelność z powodu zapadania na choroby cywilizacyjne i przewlekłe
	Rozwinięta baza lecznictwa szpitalnego z wiodącym w sferze nauki Pomorskim Uniwersytetem Medycznym; ośrodek wojewódzki specjalistycznego lecznictwa szpitalnego, podstawowego, profilaktycznego	Nierównomierny dostęp do usług społecznych, w tym do usług zdrowotnych oraz opieki i edukacji najmłodszej grupy dzieci
	Niska śmiertelność mieszkańców z powodu chorób układu oddechowego	
KAPITAŁ SPOŁECZNY	Wzrost pozytywnych identyfikacji z miastem. Odrzucenie negatywizmu niemożności (przekonania, że w Szczecinie „nic się nie dzieje” i “nie da się”)	Niski poziom kapitału społecznego, wyrażanego w konwencjonalnej aktywności obywatelskiej (uczestnictwo w wyborach, zgromadzeniach publicznych, zaangażowania w czyli organizacja pozarządowe
	Stosunkowo dobra frekwencja w głosowaniu na budżet obywatelski	Ciągle za mało wsparcia dla „chcących zmiany”
	Rozwój organizacji i aktywności ukierunkowanych na dzielnice i miasto	Mniejszy niż w porównywanych miastach odsetek studentów w stosunku do liczby ludności
	Otwartość społeczności na nowe wzorce i kreatywność mieszkańców, otwartość wobec ludności napływowej	Słabe więzi w społecznościach lokalnych
	Duża liczba i zaangażowanie organizacji pozarządowych	Niski poziom integracji i wsparcia społecznego mieszkańców
Analiza SWOT dla obszaru GOSPODARKA		
wymiary analizy	**SZANSE**	**ZAGROŻENIA**
GLOBALNE	Deglobalizacja gospodarki i zwiększenie znaczenia gospodarek lokalnych	Kryzys klimatyczny i surowcowy oraz związane z nim ryzyka gospodarcze
	Rozwój sektorów związanych z gospodarką cyfrową, metawersum/wirtualną przestrzenią, AI i IoT - Internet Rzeczy (zmiany kryteriów lokalizacji	Zagrożenia dla pracy ludzkiej ze strony generatywnej AI

	przedsięwzięć)	
	Rozwój sektorów związanych z „Circular Economy" - gospodarką o obiegu zamkniętym	Dynamiczny rozwój globalnych e-commerce (handel elektroniczny) i marketplace (rynek online) i związane z tym ryzyka dla gospodarki lokalnej
	Nowe modele pracy, redukujące znaczenie lokalizacji przedsiębiorstwa	Ograniczenia wzrostu gospodarczego wynikające z idei „ekonomii umiaru" – tzw. dewzrost
	Wzrost znaczenia postulatów dostępności tj. eliminowania nierówności w rozkładzie dochodów oraz walka z ubóstwem społecznym	Zagrożenia geopolityczne i eskalacja konfliktów zbrojnych
	Nowe wzorce zachowań społecznych i konsumenckich, w tym odpowiedzialna konsumpcja, postawy proekologiczne, postawy prozdrowotne, postawy oszczędnościowe	Zagrożenia ze strony globalnej koniunktury gospodarczej i potencjalnych kryzysów gospodarczych / finansowych
	Dynamiczny rozwój technologii OZE i magazynowania energii	Zwiększająca się presja na zaspokajanie nowych potrzeb społecznych (np. potrzeby silver generation, potrzeby wellbeing, itp.)
KRAJOWE	Zwiększony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania (w tym fundusze KPO, spójnościowe i krajowe)	Niestabilność i niepewność w obszarze przepisów regulujących funkcjonowanie samorządu terytorialnego
	Dezinflacja i jej dynamika	Niekorzystne ukierunkowanie centralnej polityki gospodarczej – centralizacja wielkich inwestycji
	Perspektywy wzrostu PKB i PKB per capita w Polsce	Niekorzystne zmiany strumienia dochodów do budżetu miasta w procesie redystrybucji finansów publicznych
	Dynamiczny rozwój technologii OZE	Pogłębiający się deficyt sektora finansów publicznych i wzrost długu publicznego
LOKALNE	Dynamiczny rozwój sektora e-commerce i LST[4] (jako sektorów priorytetowych dla regionu i miasta)	Narastanie nierównowagi na lokalnym rynku pracy (deficyt kadr wysoko wykwalifikowanych)
	Rozwój i wzrost znaczenia przemysłu czasu wolnego, w tym turystyki żeglarskiej, zdrowotnej, historycznej, itp. - rosnąca liczba turystów przybywających do miasta	Regres demograficzny i starzenie się społeczeństwa - pogarszający się udział ludzi w wieku produkcyjnym w populacji mieszkańców miasta
	Rozwój automatyzacji i technologii cyfrowych w administracji miasta oraz w sektorze miejskich usług publicznych	Ujemne saldo migracji - trendy imigracyjne - nasilenie napływu mieszkańców z zewnątrz miasta (imigracje krajowe i zagraniczne) oraz trendy emigracyjne

4 LST - to logistyka e-commerce, czyli proces planowania, realizacji i monitorowania dostawy produktów do klientów

		- nasilenie odpływu mieszkańców na zewnątrz miasta (emigracje krajowe i zagraniczne)
	Wzrost aktywności inwestorów zagranicznych, w szczególności średnich i dużych podmiotów gospodarczych; transgraniczny transfer technologii/sieci sektorowe	Niedopasowanie systemu edukacji do potrzeb gospodarki lokalnej i wyzwań przyszłości
	Rozwój przemysłu 4.0[5] i zwiększający się przepływ informacji; rozwój sieciowania przedsiębiorstw i inicjatyw klastrowych	Narastająca konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjna gmin ościennych i satelitarnych
		Presja na pilne inwestycje w obszarze gospodarki recyklingowej i tzw. circular economy
		Stosunkowo niski stopień realizacji postulatów SDG
wymiary analizy	**ATUTY**	**SŁABOŚCI**
FINANSE MIASTA	Wysoki potencjał dochodów ogółem miasta na 1 mieszkańca	Niekorzystna relacja długu miasta wobec dochodów
	Wysoki udział środków UE w finansowaniu przedsięwzięć miasta	Obniżony w 2022 roku rating finansowy miasta (z A- do BBB+)
	Wysoki udział wydatków inwestycyjnych w budżecie miasta	Niski potencjał dochodów z tytułu CIT
	Wysoka nadwyżka operacyjna netto na 1 mieszkańca	
POTENCJAŁ GOSPODARKI	Wysokie wskaźniki aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości w mieście (liczba podmiotów Regon i działalności gospodarczej na 10 tys. Mieszkańców)	Bardzo niekorzystna relacja produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca wobec średniej krajowej (68,5%)
	Wysoka zdolność gospodarki miasta do tworzenia łańcuchów dostaw i zaplecza kooperacyjnego - udział firm z sekcji: przetwórstwa przemysłowego (PKD = C); budownictwa (PKD = F); transport i gospodarka magazynowa (PKD = H)	Słabnąca demografia firm w ostatnich 2-3 latach (relacja nowo rejestrowanych do wyrejestrowanych)
	Pozycja rynkowa wybranych branż specjalizacji regionalnych (gospodarka morska, nowe technologie, offshore itd.)	Krytycznie niskie wartości środków trwałych w przedsiębiorstwach lokalnych
		Niedoborowe nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw lokalnych
	Korzystne warunki do rozwoju różnych form usług turystycznych	Niekorzystna struktura przedsiębiorstw lokalnych pod względem rozmiarów – krytyczny niedobór firm dużych
		Brak ośrodków badawczo-rozwojowych o profilu i znaczeniu rynkowym
RYNEK PRACY	Niski poziom bezrobocia na lokalnym rynku pracy	Krytycznie niska stopa zatrudnienia (pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym)

5 Czwarta rewolucja przemysłowa – uogólniająca koncepcja odnosząca się do pojęcia „rewolucji przemysłowej" prowadzącej do przyjęcia modelu wytwarzania zwanego Przemysłem 4.0 wskutek wykorzystania sprzężeń zwrotnych pomiędzy automatyzacją, przetwarzaniem i wymianą danych oraz nowoczesnymi technikami wytwórczymi

	Spory popyt na pracę w relacji do podaży (niska liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 1 ofertę pracy)	Niekorzystne saldo nowo tworzonych i likwidowanych miejsc pracy w regionie
	Stosunkowo duże nasycenie kadrami technicznymi ze średnim wykształceniem (wysoki udział uczniów branżowych szkół I stopnia w ogólnej liczbie uczniów szkół ponadpodstawowych)	Niedoborowy, niski potencjał kapitału intelektualnego na lokalnym rynku pracy (niska liczba studentów i absolwentów szkół wyższych)
	Stosunkowo duże nasycenie kadrami technicznymi z wyższym wykształceniem (wysoki udział absolwentów kierunków inżynieryjno-technicznych w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych w regionie)	Szybki spadek populacji mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym
		Niedostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy
ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA	Stosunkowo wysoka pozycja w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej polskich miast	Niska atrakcyjność miasta dla inwestycji z sektora nowoczesnej gospodarki
	Wysoka renta geograficzna miasta (dobra lokalizacja i dostępność komunikacyjna drogowa, kolejowa, morska)	
	Duża podaż wielkopowierzchniowych obiektów przemysłowych i logistycznych pod wynajem	Bardzo skromna oferta sprzedaży gruntów i nieruchomości na cele przemysłowe i usługowe w zasobach miasta
	Korzystny status w zakresie powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	
	Koncentracja terenów przemysłowych i portowych wzdłuż rzeki Odry oraz rozwijające się parki przemysłowo-produkcyjno-logistyczne	Skromna, słaba polityka proinwestycyjna miasta (brak ofert w generatorze ofert inwestycyjnych PAIH[6], stosunkowo słaba oferta i informacje na stronie dedykowanej inwestorom)
	Port strategiczny dla gospodarki Polski (morski, śródlądowy)	Niedobór podaży obiektów biurowych klasy A
	Działalność klastrów i organizacji gospodarczych, centrów transferu technologii; funkcjonowanie parków: technologicznego, przemysłowych, stref ekonomicznych, wolnych obszarów celnych	
INNOWACYJNOŚĆ I KREATYWNOŚĆ	Stosunkowo duży udział firm z sektora kreatywnego (PKD - działy 90 i 91)	Krytycznie niskie wskaźniki innowacyjności lokalnej gospodarki (niska liczba patentów UPRP[7], niska liczba praw ochronnych UPRP)
		Krytycznie niskie nakłady na działalność B+R[8]

6 Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.
7 Urząd Patentowy RP
8 skrót od "badania i rozwój" lub "działalność badawczo-rozwojowa"

GOSPODARKI		Niski udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w regionie
		Krytycznie niski udział personelu B+R w ogólnej liczbie zatrudnionych
		Niski udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów
		Niewystarczający potencjał kapitału intelektualnego dla sektora innowacyjnego i kreatywnego (niska liczba uczestników studiów podyplomowych i studiów doktoranckich)
		Niski udział firm z sektora IT (PKD - działy 62 i 63)
		Niezadowalający poziom współpracy pomiędzy uczelniami i biznesem w zakresie asysty technicznej i organizacyjnej oraz transferu technologii
INTERNACJONALIZACJA GOSPODARKI	Wysokie nasycenie podmiotami z udziałem kapitału zagranicznego	Niekorzystna relacja wartości kapitału zagranicznego zainwestowanego w regionie na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (63,5%, Polska = 100)
		Stosunkowo niewielki udział kapitału zagranicznego ulokowanego w podmiotach w województwie w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce
	Dobre warunki do prowadzenia transgranicznej działalności gospodarczej i tworzenia powiązań funkcjonalnych w TRMS	Krytycznie niska liczba pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego
		Słaby udział studentów cudzoziemców w relacji do liczby studentów ogółem
		Nieskuteczne przyciąganie inwestorów tworzących trwałe miejsca pracy oraz przedsiębiorstw związanych ze specjalizacjami priorytetowymi

Analiza SWOT dla obszaru PRZESTRZEŃ/KLIMAT/ŚRODOWISKO		
wymiary analizy	**SZANSE**	**ZAGROŻENIA**
GLOBALNE	Wykształcenie się nowego modelu obywatelstwa miejskiego – wzrost zainteresowania mieszkańców sprawami miast (wzmocnienie rozwoju istniejących oraz presja na tworzenie nowych mechanizmów prawno-finansowych i lokalnych praktyk współzarządzania rozwojem miasta i zagospodarowaniem przestrzeni miejskiej)	Wzrost zagrożeń w skali geopolitycznej i eskalacja konfliktów zbrojnych na świecie (zachwianie procesów planowania długofalowego czy strategicznego, zaburzenia na rynkach surowców i materiałów, masowe ruchy ludności wywołujące presję na reorganizację infrastruktury miejskiej i zmianę sposobu gospodarowania dostępnymi zasobami)
	Wzmocnienie postulatów SDG w polityce miejskiej i praktyce zarządzania miastami – stabilizacja wysiłków na rzecz restrykcyjności wymagań związanych z realizacją celów klimatycznych UE, zwiększenie dostępności źródeł finansowania	

	wspierających przekształcenia w zagospodarowaniu przestrzeni publicznej i przyspieszających jej adaptację do sytuacji klimatycznej	
	Upowszechnienie się idei „miasta 15-minutowego” i „miasta 1-minutowego” – rozwój nowych rozwiązań planistycznych i projektowych na pograniczu urbanistyki i mobilności	Pogłębianie się kryzysu klimatycznego – nasilenie się zjawisk negatywnych: wyspy ciepła, suszy, silnych wiatrów i deszczy nawalnych (niszczenie zagospodarowania i mienia, częstsze awarie w funkcjonowaniu infrastruktury, ubożenie ekosystemów, trudności w utrzymaniu terenów zieleni miejskiej, wysokie koszty wdrożenia rozwiązań adaptacyjnych)
	Przemiany w dziedzinie transportu – rozwój technologii mobilności alternatywnych wobec rozwiązań opartych na paliwach kopalnych, rozwój technologii IoT oraz automatyzacja transportu, rozwój technologii optymalizacji transportu w mieście ITS, w tym systemów wspieranych	
	Rozwój nowego modelu pracy – wzrost popularności pracy świadczonej zdalnie lub hybrydowo (wzrost presji na zwiększanie jakości terenów mieszkaniowych, zmniejszenie obciążenia infrastruktury komunikacyjnej dojazdami codziennymi do miejsca zatrudnienia)	
	Rozwój technologii modelowania przestrzeni miejskiej oraz zmian w niej zachodzących – popularyzacja narzędzi służących do tworzenia „cyfrowych bliźniaków” (testowanie scenariuszy przekształceń miejskich i względnie wierne prognozowanie konsekwencji ich wdrożenia)	Antynauka urbanistyczna – wzmocnienie globalnych ruchów kontestujących idee „miasta 15-minutowego” i „miasta 1-minutowego”, a także zasadność działań mitygacyjnych w planowaniu przestrzennym i projektowaniu urbanistycznym
	Rozwój zielonych technologii w budownictwie – rozwój technologii zrównoważonego budownictwa, pojawienie się nowych materiałów budowlanych lub popularyzacja wykorzystania materiałów naturalnych (obniżenie śladu węglowego procesów inwestycyjnych)	
KRAJOWE	Rozwój alternatywnych mechanizmów finansowania projektów – wykorzystanie nowych mechanizmów wprowadzonych w ramach reformy systemu planistycznego, upowszechnienie się PPP	Brak stabilności przepisów w zakresie planowania przestrzennego – niepewność związana z wdrażaniem nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, możliwość dalszych zmian o trudnych do przewidzenia konsekwencjach
	Rozwój krajowych mechanizmów finansowych dotyczących wspierania rozwoju zabudowy mieszkaniowej ze środków publicznych	Przerwanie działań legislacyjnych mających na celu zwiększenie restrykcyjności przepisów krajowych w zakresie kształtowania zabudowy mieszkaniowej i jej standardu urbanistycznego
	Wzrost presji społecznej na zaostrzenie przepisów związanych z ochroną przyrody i środowiska oraz – w odpowiedzi – zwiększenie restrykcyjności prawa krajowego	Niekorzystne dla miast zmiany strumienia dochodów do budżetu miasta w procesie redystrybucji finansów publicznych
	Poprawa jakości zbiorów danych przestrzennych dotyczących środowiska,	Wzrost presji na zwiększanie jakości terenów mieszkaniowych, zmniejszenie

	zagospodarowania przestrzennego i infrastruktury miejskiej oraz rozwój technologii GIS – zwiększenie zakresu i standardu digitalizacji, popularyzacja wykorzystania systemów informacji przestrzennej wśród urzędników, mieszkańców i inwestorów	obciążenia infrastruktury komunikacyjnej dojazdami codziennymi do miejsca zatrudnienia
	Wzrost popularności i dostępności OZE	
LOKALNE	Pozytywne zmiany w poziomie dochodów realnych i PKB per capita mieszkańców miasta	Wzrost kosztów utrzymania i obsługi infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej miasta (konieczność ponoszenia kolejnych wydatków na jej przebudowę i dostosowanie do współczesnych wymagań, w tym do wyzwań klimatycznych)
		„Srebrne tsunami" – regres demograficzny i starzenie się społeczności miasta (koszty organizacyjne i finansowe adaptacji infrastruktury miejskiej i zagospodarowania przestrzeni publicznej, trudności związane z koncentracją procesów depopulacyjnych w obszarze centralnym i w osiedlach wielorodzinnych)
		Powolne tempo zmian w zakresie wzrostu popularności transportu realizowanego środkami innymi niż prywatny samochód (wzrost presji na wprowadzenie rozwiązań skutkujących degradacją centralnego obszaru miasta)
	Wzrost zainteresowania mieszkańców aktywnością na świeżym powietrzu (zapotrzebowanie na przebudowę i zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej, negatywna presja na adaptację do celów rekreacyjnych nowych terenów otwartych, w tym terenów cennych przyrodniczo)	Utrzymanie się obecnej skali urbanizacji terenów otwartych (uszczuplenie istniejącego zasobu) oraz trudności we wprowadzaniu terenów zieleni w obszarach zurbanizowanych, w szczególności w miejscach charakteryzujących się niskim udziałem powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenu i niską jej dostępnością
		Liberalizacja polityki przestrzennej gmin SOM w zakresie inwestycji mieszkaniowych, w tym przeznaczania terenów otwartych na cele zabudowy mieszkaniowej, przy jednoczesnym braku skutecznych narzędzi koordynacyjnych na poziomie obszaru metropolitalnego i ograniczeniach dla metropolii; brak narzędzi legislacyjnych dla skutecznego i zintegrowanego zarządzania zasobami w SOM
		Nieskuteczność integracji obszaru funkcjonalnego, w tym integracji ekologicznej; brak zintegrowanej gospodarki wodami opadowymi w SOM; zaniechanie integracji systemów transportowych w metropolii
		Pogarszający się stan jakości Morza Bałtyckiego, Zalewu Szczecińskiego, rzeki

		Odry i innych akwenów SOM jako czynników obniżających atrakcyjność przyrodniczą metropolii; zagrożenia hydrologiczne
wymiary analizy	**ATUTY**	**SŁABOŚCI**
MIESZKALNICTWO	Wysoka na tle porównywanych miast dostępność cenowa mieszkań, choć zbliżona do wartości średniej dla wszystkich miast wojewódzkich	Trend spadkowy w zakresie dostępności cenowej mieszkań
	Względnie duża wielkość zasobu gruntów gminnych przeznaczonych pod realizację nowego budownictwa mieszkaniowego	Niska liczba mieszkań w stosunku do liczby mieszkańców i powolne tempo przyrostu liczby mieszkań
		Wysokie tempo kurczenia się zasobu mieszkaniowego gminy
	Relatywnie średnia wielkość zasobu mieszkaniowego gminy (uwzględniającego zasoby Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego)	Zaniedbania w zasobach zabudowy wcześniej komunalnej, obecnie w zarządzie niewydolnych ekonomicznie wspólnot mieszkaniowych; wciąż znaczny udział mieszkań o obniżonym standardzie
		Nadmierna niska emisja, w tym zbyt wysoka energochłonność budynków
TRANSPORT I INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	Dobra na tle porównywanych miast i wciąż poprawiająca się sytuacja w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego – niska liczba ofiar śmiertelnych (pomimo wysokiej liczby wypadków i kolizji drogowych)	Wysoka i wciąż rosnąca liczba samochodów w mieście
	Względnie wysokie wydatki samorządu na działania w zakresie transportu i łączności	Słabe wsparcie finansowe transportu publicznego
	Relatywnie dobry postęp prac w zakresie wyznaczania infrastruktury transportu zbiorowego o dużej przepustowości – buspasów (choć wciąż niewielki w wartości bezwzględnej)	Brak zintegrowanego systemu transportu metropolitalnego, niespójna i wolno rozwijająca się sieć dróg rowerowych; niewystarczająca liczba przepraw mostowych spowalniająca proces integracji śródmieścia, rzeki i wysp; brak równowagi we współużytkowaniu ulic (pieszy – samochód), szczególnie w obszarze Śródmieścia (Deficyty w kształtowaniu podsystemów transportu zbiorowego i rowerowego, w tym fragmentacja i brak spójności sieci tras i dróg rowerowych)
	Multimodalny węzeł transportowy korytarzy TEN-T (Bałtyk-Adriatyk, Morze Północne-Bałtyk); węzeł miejski w sieci bazowej KBA	Peryferyjne położenie i wykluczenie komunikacyjne Szczecina i SOM w układzie transportowym Polski; niewystarczająca mobilność transgraniczna
	Konsekwentna eliminacja odcinków ostatniej mili, wąskich gardeł; dobrze wykształcony układ komunikacyjny (miejska sieć dróg), wydolny mimo kilkukrotnego wzrostu obciążeń komunikacyjnych	Brak pasażerskich połączeń kolejowych Szczecina z gminami: Police, Dobra i Kołbaskowo; system kolejowy wymagający uzupełnień i podniesienia standardów bezpieczeństwa
		Słaba dostępność wewnętrzna i zewnętrzna miasta, w tym wykluczenie komunikacyjne terenów peryferyjnych miasta

	Dobre powiązania miejskiej infrastruktury transportowej z układem zewnętrznym	Ograniczona dostępność do infrastruktury ładowania e-pojazdów
ŚRODOWISKO	Wysoki na tle porównywanych miast udział powierzchni zieleni wysokiej jakości w powierzchni miasta oraz jej zróżnicowanie	Niska dostępność piesza powierzchni zieleni wysokiej jakości w stosunku do miejsca zamieszkania
	Względnie wysokie wydatki na utrzymanie zieleni miejskiej	Stosunkowo niewielki zasób terenów zieleni miejskiej
	Relatywnie dobra jakość powietrza	Postępujące kurczenie się terenów zieleni w mieście (ujemny bilans procesów zazieleniania i brązowienia)
	Dobre warunki przewietrzania miasta i regeneracji powietrza	Utrzymujące się przekroczenia dopuszczalnych poziomów emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu za sprawą transportu i niskiej emisji energetycznej
		Wolno postępujące rewitalizacja i wielkoprzestrzenna reurbanizacja terenów Międzyodrza; występowanie zdegradowanych terenów poprzemysłowych, post transformacyjnych wymagających rewitalizacji
	Unikatowe walory przyrodnicze, w tym wartościowe kompleksy przyrodnicze w otoczeniu miasta; bogactwo wód powierzchniowych i podziemnych – dostęp do akwenów, naturalnych wysp i lasów	Spadek różnorodności biologicznej na poziomach: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym
		Emisja zanieczyszczeń oddziałująca na środowisko gruntowo-wodne, w tym niedostateczna jakość wód Odry i rzek lokalnych
	Realizacja kompleksowych inwestycji z zakresu gospodarki niskoemisyjnej (transport niskoemisyjny, energetyka, ciepłownictwo, OZE)	Niezadowalający system monitoringu stanu powietrza
INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA KOMUNALNA	Najlepsza na tle porównywanych miast polityka w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z punktu widzenia dostępności dla mieszkańców	Gospodarka odpadami komunalnymi o niskiej efektywności, choć zgodnej z normami krajowymi
		Średni lub niski poziom obsługi w zakresie infrastruktury technicznej (CO i kanalizacja), w tym krytycznie niski udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej i kanalizacyjnej (stare Dąbie, Drzetowo-Grabowo, Golęcino-Gocław, Stołczyn, Skolwin)
	Względnie dobre wyposażenie miasta w zakresie infrastruktury światłowodowej	Relatywnie niewielka skala działań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenach publicznych
		Niewystarczający system selektywnego zbierania odpadów komunalnych
	Realizacja kluczowych elementów infrastruktury – konsekwentna realizacja działań w zakresie gospodarki odpadami, ogrzewania	Słabo rozwinięta gospodarka obiegu zamkniętego, w tym niewłaściwe zachowania społeczne
		Niski poziom wykorzystania technologii przyjaznych środowisku oraz OZE;

		nieefektywny system ciepłowniczy
GOSPODARKA PRZESTRZENNA	Wysoka na tle porównywanych miast efektywność działań planistycznych – duża część powierzchni gminy objęta obowiązującymi planami miejscowymi	Trudności związane z terminowym uzyskaniem decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o pozwoleniu na budowę
	Względnie wysokie pokrycie planami miejscowymi obszarów cechujących się wzmożonym zainteresowaniem inwestycyjnym w zakresie zabudowy mieszkaniowej	Niedobór planów miejscowych dla obszarów cechujących się wzmożonym zainteresowaniem inwestycyjnym w zakresie zabudowy zamieszkania zbiorowego i o innych funkcjach niż mieszkaniowa
	Relatywnie dobry stan prac nad regulacjami krajobrazowymi	
	Istniejące wartościowe układy i zespoły architektoniczno-urbanistyczne Czytelna struktura przestrzenno-funkcjonalna miasta dobrze wpisana w system ochrony przyrody - atrakcyjny układ urbanistyczny powiązanych ze sobą placów, promieniście odchodzących ulic i powiązań z parkami i skwerami	Deficyt terenów przeznaczonych na realizację funkcji biurowej
	Zasoby gruntów gminnych utrzymywanych na cele rozwojowe: budownictwo mieszkaniowe, usługi społeczne i pozostałe usługi, produkcja	Powstawanie zabudowy niezgodnie z polityką przestrzenną miasta i związane z nią oczekiwania infrastrukturalne
	Wysoki udział terenów wody, zieleni, wysoka bioróżnorodność, zróżnicowanie funkcjonalne i przy wzroście znaczenia terenów zieleni i wody w środowisku miejskim itp.;	Degradacja dużych obszarów miasta, w tym niezadowalający poziom estetyki przestrzeni publicznych
DZIEDZICTWO, INFRASTRUKTRA KULTURY I SPORTU	Liczne na tle porównywanych miast doświadczenia w zakresie organizacji imprez masowych artystyczno-rozrywkowych i sportowych na terenie otwartym	Niski stopień zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
	Względnie przeciętne wysycenie przestrzeni miejskiej infrastrukturą kultury o znaczeniu dzielnicowym	Niskie i nierównomierne wysycenie przestrzeni miejskiej infrastrukturą kultury o znaczeniu ogólnomiejskim oraz sportową
	Dostępność terenów cennych przyrodniczo (wodnych i lądowych) dla bezpiecznej rekreacji i wypoczynku	Niska świadomość społeczna w zakresie ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznych
		Niezadowalający stan infrastruktury obiektów kulturalnych i zabytkowych

2.4. OCZEKIWANIA I PREFERENCJE MIESZKAŃCÓW

W roku 2024 przeprowadzono badania obejmujące zarówno sondaż diagnostyczny w formie ankiety (685 pełnoletnich respondentów, mieszkańców Szczecina), jak i dyskusje grupowe w postaci zogniskowanych wywiadów grupowych (badania fokusowe FGI - Focus Group Interview), w których aktywny udział wzięło 62 przedstawicieli różnych środowisk społecznych. Zgromadzony w toku badań materiał miał w pierwszej kolejności na celu ocenę społecznej percepcji oczekiwań rozwojowych Szczecina w perspektywie 10-letniej.

Poddając analizie zgromadzone dane można wskazać, jakie komponenty najmocniej funkcjonują w świadomości uczestników konsultacji, gdy mowa jest o wizji rozwoju miasta w perspektywie 10-letniej. W oparciu o zebrane wyniki można wyciągnąć poniższe wnioski:

Słowami, które zdaniem badanych najbardziej pasują do Szczecina są: środowisko naturalne (73%), bezpieczeństwo (71%), wyjątkowość (63%) i przyjazność (61%). Mniejsze znaczenie na tym tle mają takie atrybuty jak: tradycja (34%), innowacyjność (32%) czy odporność na kryzysy (32%).

Równocześnie, analiza skategoryzowanych odpowiedzi z pytań otwartych pokazuje, że konstrukcję pojęciową wizji należy zbudować właśnie wokół czterech głównych wymiarów: społecznego, gospodarczego, przestrzennego, klimatyczno-środowiskowego**. Zdaniem uczestników konsultacji Szczecin ma pozostać miastem o wysokiej jakości życia, z rozwiniętymi terenami zielonymi, małą gęstością zabudowy, spokojnym tempem życia oraz przestrzenią do rekreacji nad Odrą. Dodatkowo, w ramach badań fokusowych, interesariusze wskazali, że oczekują, że Szczecin wypracuje spójną strategię rozwoju, która wyróżni miasto na tle innych ośrodków w Polsce, np. w zakresie technologii, portu lub przemysłu.** Jednocześnie respondenci chcieliby, aby Szczecin stał się bardziej rozpoznawalny w Polsce i Europie, wykorzystując chociażby historyczne symbole, takie jak paprykarz, czy unikalne atrakcje miejskie, jak najstarsze kino w Polsce Pionier.

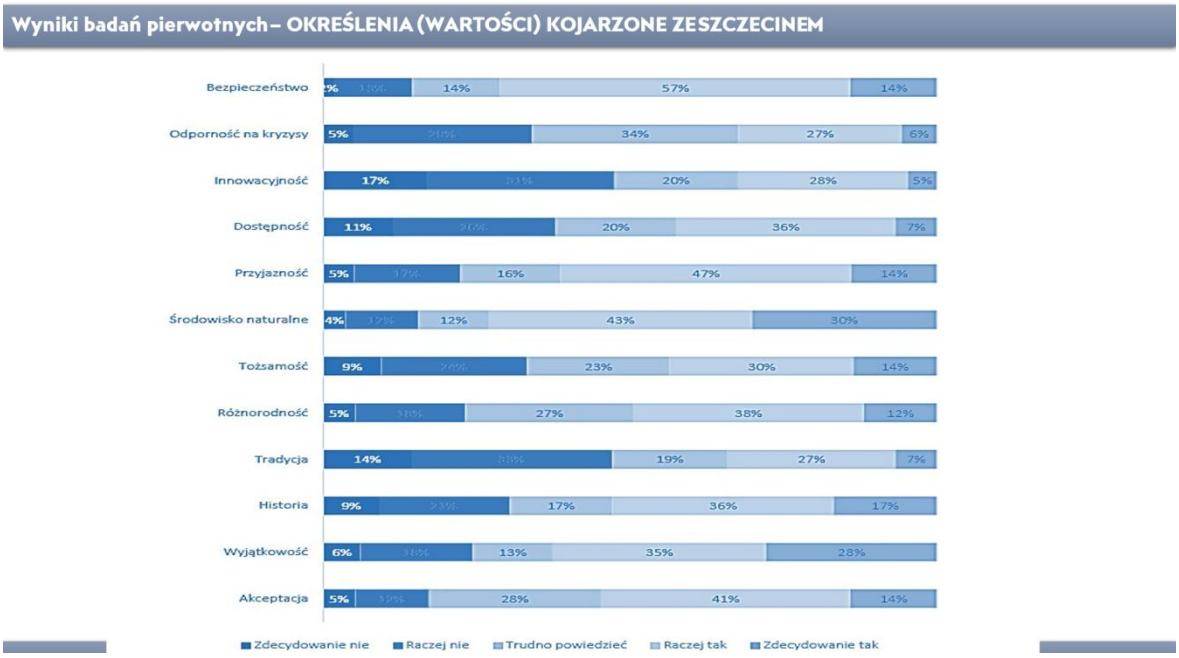

Badani mieli również możliwość swobodnego definiowania propozycji celów strategicznych i kierunków działań dla przyszłej strategii miasta. **Najistotniejsze – według badanych okazały się cele dotyczące systemu transportowego i komunikacji miejskiej, rozwoju gospodarczego, z uwzględnieniem współpracy międzynarodowej oraz poprawa ładu przestrzennego miasta i jego estetyki architektonicznej.**

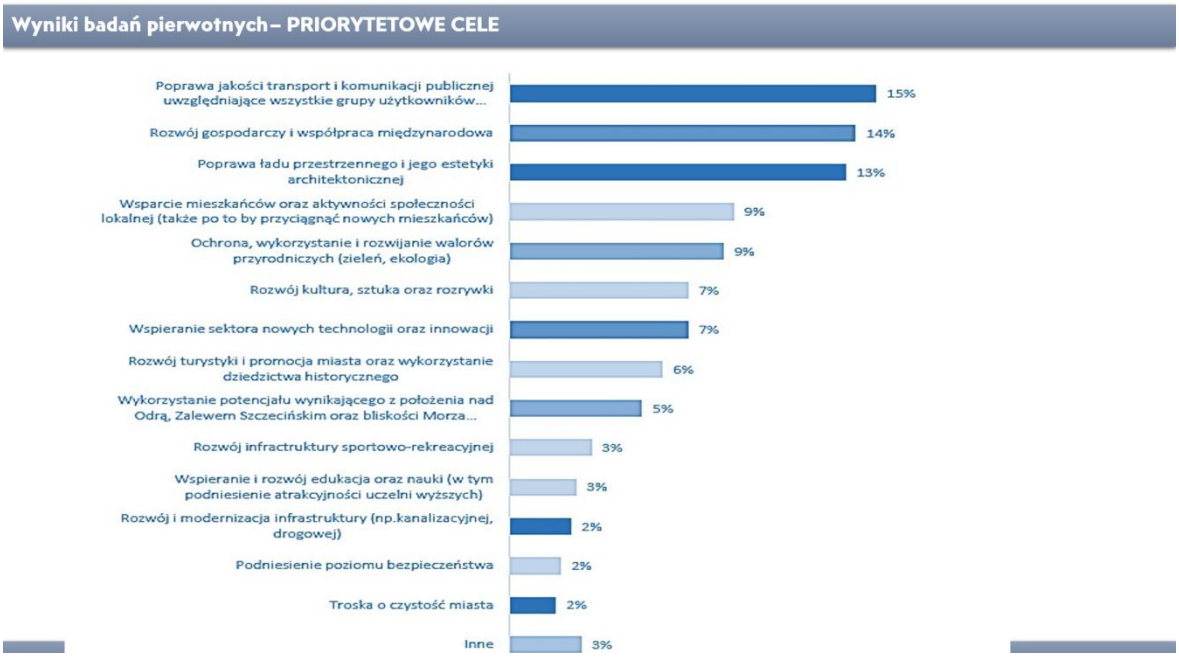

W badaniach jakościowych zdaniem mieszkańców w perspektywie 10-letniej konieczne jest podjęcie następujących działań w wymiarach:

SPOŁECZNY

W wymiarze społecznym mieszkańcom brakuje: pływalni miejskich w osiedlach; bezpłatnych boisk dostępnych dla dzieci i młodzieży; miejsc do organizacji większych koncertów i wydarzeń; rozbudowy lub modernizacji infrastruktury, która mogłaby przyciągnąć większe wydarzenia; szerokiej oferty kulturalnej i promocji niektórych wydarzeń; zwiększenia liczby DPSów oraz dopłat do nich; zwiększenia wsparcia dla osób znajdujących się w kryzysie bezdomności i z chorobą alkoholową; klubów seniora oraz wsparcia w opiece nad dziećmi w czasie pozaszkolnym; dostosowania miasta do potrzeb studentów, zarówno pod kątem mieszkaniowym, jak i rozrywkowym.

GOSPODARCZY

W wymiarze gospodarczym odczuwalny jest brak usług rzemieślników (szewcy, krawcy, tapicerzy itp.). Mieszkańcy oczekują wsparcia zawodów deficytowych i małych przedsiębiorców; stworzenia miejsca, które zrzeszałoby zakłady rzemieślnicze oraz promowało lokalną kulturę; organizacji targów międzynarodowych będących dobrą okazją do zaprezentowania i promowania Szczecina na rynku i równocześnie wydarzeniem lokalnym; rozwoju i tworzenia nowych parków przemysłowych oraz wsparcia uczelni w zakresie kształcenia specjalistów w wybranych wąskich dziedzinach.

PRZESTRZENNY

W wymiarze przestrzennym niezbędny jest szereg inwestycji oraz rozwój usług, które mogłyby znacząco poprawić jakość życia w mieście (np. niewystarczająca baza hotelowa, brak spójnych i bezpiecznych tras rowerowych, brak dobrze funkcjonujących lokalnych targowisk). Konieczna jest spójna rewitalizacja zabytkowych kamienic oraz zabytków oraz potrzeba lepszego dbania o przestrzeń publiczną (sprzeciw wobec zabudowywaniu skwerów i zagęszczaniu osiedli), remont budynków oświatowych oraz rozwijanie komunikacji miejskiej, w tym systemu Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej.

KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

W wymiarze klimatyczno-środowiskowym brakuje większej liczby parków oraz skwerów zielonych, które mogłyby pełnić rolę terenów rekreacyjnych i wpływać na poprawę jakości powietrza. Wskazana jest intensyfikacja działań związanych z „odbetonowaniem" przestrzeni miejskich i zazielenianiem podwórzy/dachów; zwiększeniem liczby nasadzeń niskiej zieleni oraz dbałość o istniejącą miejską roślinność; poprawa infrastruktury wodnej, szczególnie w zakresie retencji wody; systematycznym oczyszczaniem zbiorników i cieków wodnych; realizacją inwestycji związanych z kontrolą stanu okolicznych zbiorników i cieków wodnych; zarybianie Odry.

2.5. REKOMENDACJE KIERUNKOWE

Najistotniejsze rekomendacje wynikające z wszystkich elementów diagnozy stanowią użyteczne przedpole dla programowania strategicznego.

Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy z uwzględnieniem wszystkich opisanych wcześniej metod, technik, wyników badań itd., stanowią zaprezentowane poniżej rekomendacje, które zostały wykorzystane do programowania kluczowych części Strategii Rozwoju Szczecina tj. wartości, wizja, misja, cele.

1. REKOMENDACJE W WYMIARZE SPOŁECZNYM

1.1. Wzmocnienie zaangażowania społecznego:

1.1.1. Rozszerzenie udziału mieszkańców w życiu miasta poprzez współpracę z uczelniami, organizacjami pozarządowymi i biznesem;

1.1.2. Tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych;

1.1.3. Budowa zintegrowanych i zróżnicowanych społeczności.

1.2. Unowocześnienie usług społecznych:

1.2.1. Zastosowanie technologii dla lepszego dostępu do usług i informacji;

1.2.2. Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i usług społecznych dla wszystkich mieszkańców.

1.3. Rozwój kultury i turystyki:

1.3.1. Inwestowanie w edukację kulturalną, wspieranie organizacji kulturalnych;

1.3.2. Ożywianie przestrzeni publicznej poprzez działania kulturalne;

1.3.3. Promowanie kultury jako narzędzia przyciągania studentów i turystów, budowanie pozytywnego wizerunek miasta.

1.4. Zrównoważony rozwój miasta:

1.4.1. Dostosowanie infrastruktury do potrzeb starzejącego się społeczeństwa;

1.4.2. Wzmacnianie więzi społecznych, wsparcie dla grup marginalizowanych;

1.4.3. Rewitalizacja śródmieścia i tworzenie przyjaznej przestrzeni miejskiej, z uwzględnieniem aspektów terytorialnych i zapobiegania koncentracji problemów społecznych.

2. REKOMENDACJE W WYMIARZE GOSPODARCZYM

2.1. Przyciągnięcie inwestorów z różnych branż:

2.1.1. Szczecin atrakcyjny dla dużych firm, firm o dużym potencjale, przedsiębiorstw z sektora innowacji- technolgia informatyczna, odnawialne źródła energii, gospodarka morska, usługi biznesowe, przetwórstwo;

2.1.2. Pożądane są firmy dbające o zrównoważony rozwój;

2.1.3. Zabezpieczenie wsparcia lokalnych przedsiębiorców.

2.2. Zrównoważony rozwój gospodarczy:

2.2.1. Tworzenie warunków do rozwoju nowych sektorów gospodarki, takich jak gospodarka senioralna i eknomia społeczna;

2.2.2. Zapewnienie podaży terenów produkcyjnych;
2.2.3. Rozwijanie przestrzeń dla innowacji;
2.2.4. Wspierając powstawanie klastrów firm.

2.3. Poprawa sytuacji na rynku pracy:
2.3.1. Konieczne zinwentaryzowania niepracujących osób w wieku produkcyjnym;
2.3.2. Dostosowanie edukacji zawodowej do potrzeb gospodarki;
2.3.3. Przyciągnięcie studentów i absolwentów;
2.3.4. Wsparcie osób po 50. roku życia;
2.3.5. Integracja imigrantów na rynku pracy.

2.4. Utrzymanie stabilnej polityki finansowej:
2.4.1. Dopasowana do warunków makroekonomicznych polityka budżetowa;
2.4.2. Efektywne wykorzystanie zewnętrznych źródła finansowania (np. fundusze UE) na inwestycje.

3. REKOMENDACJE W WYMIARZE PRZESTRZENNYM

3.1. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni:
3.1.1. Priorytetowe wykorzystanie zdegradowanych terenów i rewitalizacja śródmieścia,
3.1.2. Poprawa estetyki i funkcjonalności miasta.

3.2. Rozwój infrastruktury akademickiej:
3.2.1. Tworzenie przestrzeni sprzyjającej nauce i życiu studenckiemu, odpowiadającej na potrzeby ośrodka akademickiego i naukowo-badawczego.

3.3. Zapewnienie mieszkań:
3.3.1. Zwiększenie liczby mieszkań, szczególnie na wynajem, aby zaspokoić potrzeby mieszkańców i zrównoważyć liczbę gospodarstw domowych i lokali.

3.4. Ulepszenie transportu publicznego:
3.4.1. Poprawa dostępności komunikacji publicznej w centrum miasta,
3.4.2. Integracja powiązań transportowych w ramach funkcjonalnego obszaru Szczecina.

3.5. Zrównoważona mobilność:
3.5.1. Wdrożenie modelu zrównoważonej mobilności miejskiej, zgodnego z planami metropolitalnymi, uwzględniającego równowagę w użytkowaniu terenu i aspekty ekologiczne.

3.6. Efektywne planowanie przestrzenne:
3.6.1. Monitorowanie i ewaluacja działań planistycznych na podstawie kompleksowych danych, tworząc nowy model urbanizacji zrównoważony i uwzględniający ekosystem miejski.

4. REKOMENDACJE W WYMIARZE KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWYM

4.1. Wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatu:
4.1.1. Ulepszenie systemu zarządzania kryzysowego,
4.1.2. Dostosowanie infrastruktury miejskiej do wyzwań klimatycznych.

4.2. Zielone miasto:
4.2.1. Jakościowa przebudowa przestrzeni publicznych, poprawiająca jakość życia i uwzględniająca aspekty ekologiczne.

4.3. Ochrona terenów zielonych:
4.3.1. Zapewnienie ochrony terenów otwartych przed zabudową i utratą bioróżnorodności.

4.4. Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni:
4.4.1. Inwestycje uwzględniające odporność na zmiany klimatu i poprawę środowiska naturalnego.

3.1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA SZCZECIN

3.1.1. Przygraniczne położenie i ranga Szczecina

Szczecin jest położonym przy granicy państwa miastem rdzeniowym Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, w którym koncentruje się największa różnorodność występujących funkcji metropolitalnych. Położenie przygraniczne oraz brak dużych miast po niemieckiej stronie granicy stwarza warunki do umacniania transgranicznego oddziaływania miasta poprzez realizację koncepcji Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina.

Szczecin ma znaczenie ponadlokalne i międzynarodowe, stanowiąc w szczególności:

- centrum turystyczne, kulturalne i akademickie,
- jest kluczowym ośrodkiem, w którym występują funkcje gospodarcze związane z generowaniem innowacji, rozwojem kapitału społecznego i talentów w regionie zachodniopomorskim,
- jest ważnym ośrodkiem decyzyjnym związanym z wyznaczaniem kierunków rozwoju, interwencji publicznej, pełnienia ważnych usług z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa itd.

Szczecin jest silnym regionalnym biegunem wzrostu i jako metropolia pozostaje głównym napędem rozwoju gospodarczego, ale powinien być lepiej połączony ze swoim zapleczem, co zapobiegałoby wzrostowi dysproporcji społeczno-ekonomicznym w przestrzeni. Do ważniejszych wyzwań należy pobudzanie rozwoju poprzez partnerstwo sektora publiczno-prywatnego, publiczno-publicznego oraz decentralizację uprawnień wzmacniających samorządy.

Szczecin jest dużym portem morskim w ujściu rzeki Odry, pełniącym rolę ośrodka bramowego i HUB-u w europejskim korytarzu transportowym TEN-T (Północ-Południe). W tym zakresie istotne jest utrzymanie i rozwijanie funkcji transportowych, rozwój portu i utrzymanie rezerw terenowych dla jego rozwoju (spedycja, transport kołowy i żegluga śródlądowa, produkcja i logistyka).

Szczecin posiada status miasta akademickiego, ośrodka rozwoju nauki, coraz lepiej powiązanego ze sferą aktywności gospodarczej oraz specjalizacjami regionalnymi (B+R+I).

Ze względu na położenie Szczecina istotne jest:

- wzmacnianie pozycji miasta w Regionie Morza Bałtyckiego;
- rozwój powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych w obszarze przygranicznym;
- rozwój polsko-niemieckiej i polsko-bałtyckiej współpracy transgranicznej;
- rozwój europejskiej współpracy terytorialnej w oparciu o Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy oraz projektowane Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej.

3.1.2. Ludność

Przynajmniej od trzech dekad Szczecin zmaga się z depopulacją. Liczba mieszkańców miasta wg danych GUS wyniosła na koniec **XII 2024** roku **387,7 tys. osób**. Dane te znacząco różnią się od liczby zameldowanych mieszkańców (343 788 os.). Najwięcej ludności zamieszkuje w dzielnicy Zachód – 112 602 osoby, a najmniej w dzielnicy Północ – 57 637 osób. Gumieńce i Pogodno są najgęściej zaludnionymi osiedlami. Najrzadziej zaludnione osiedla to: Międzyodrze-Wyspa Pucka i Głębokie-Pilchowo. W 2024 roku gęstość zaludnienia wynosiła 1289,67 os./km².

Prognozuje się, że w perspektywie dwóch generacji szczecinianie będą stanowili populację starszych ludzi, którzy będą wymagali utrzymywania i opieki. Dlatego istotą przemian demograficznych, z wszystkimi ich skutkami, jest utrzymywanie się liczebności populacji w otoczeniu Szczecina, przy równoczesnych dalszym spadku liczby mieszkańców w mieście rdzeniowym. Spadek liczby mieszkańców, migracje i przenoszenie podmiotów gospodarczych – wzrost liczby ludności jest większy na obszarach bezpośrednio otaczających miasto, a poza przedmieściami współczynnik ten spada wraz ze wzrostem odległości od rdzenia.

3.1.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta

Miasto podzielone jest na 4 dzielnice administracyjne: Śródmieście (wraz z Międzyodrzem), Północ, Zachód i Prawobrzeże. Na terenie dzielnic znajduje się 37 osiedli, będących jednostkami pomocniczymi, które w wyborach samorządowych wyłaniają swoich przedstawicieli do rad osiedli.

Dynamiczny rozwój Szczecina po wschodniej stronie Odry oraz utrzymujące się ograniczenia przestrzenne i komunikacyjne na Międzyodrzu spowodowały, że struktura miasta w naturalny sposób prowadzi do utrzymania dwubiegunowego układu ośrodków centralnych: Lewobrzeże – Prawobrzeże.

Centrum lewobrzeżne charakteryzuje koncentracja usług o znaczeniu ogólnomiejskim, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, które zlokalizowane są głównie w dzielnicach: Śródmieście oraz Zachód, natomiast na **Prawobrzeżu** kształtuje się centrum o znaczeniu lokalnym i podmiejskim, skierowanym na obsługę bezpośredniego otocznia dzielnicy (w tym przyległe tereny gmin i powiatów sąsiednich). **Usługi, produkcja i składowanie** w lewobrzeżnej części miasta koncentrują się na obszarach: wzdłuż Odry (Skolwin, Stołczyn, osiedle Drzetowo, Międzyodrze, Pomorzany) oraz w osiedlu Gumieńce, a w prawobrzeżnej części miasta w osiedlach: Dąbie i Słoneczne (pomiędzy ul. Andrzeja Struga, ul. Pomorską a linią i stacją kolejową Szczecin-Dąbie, w rejonie ul. Kniewskiej i ul. Lubczyńskiej), Załom (ul. Kablowa), Żydowce-Klucz (ul. Transportowa), Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce (Szosa Stargardzka, ul. Tartaczna, ul. Karola Balińskiego). **Koncentracja funkcji portowej** ma miejsce na terenach Międzyodrza oraz na lewym brzegu Odry Zachodniej – w granicach obszaru portu morskiego.

Kluczową funkcją na terenie miasta, we wszystkich dzielnicach poza portowo-przemysłową częścią Międzyodrza i częściowo Prawobrzeżem (dedykowanym funkcji transportu oraz produkcji i składów) jest **funkcja mieszkaniowa i związane z nią usługi**.

Na podstawie przestrzennego rozmieszczenia funkcji sprzyjających tworzeniu lokalnych klimatów korzystnych dla życia mieszkańców, w powiązaniu z danymi dot. starzenia się społeczeństwa oraz znacznemu potencjałowi usług ochrony zdrowia (ponad 1000 prywatnych praktyk związanych w ochroną zdrowia w Szczecinie), można stwierdzić, że jedną z głównych funkcji metropolitalnych jest i będzie w przyszłości **funkcja ochrony zdrowia, rehabilitacji i opieki.** Z usług tych korzystają również obywatele niemieckich obszarów przygranicznych.

W Szczecinie koncentruje się **5 głównych grup funkcji metropolitalnych**, nie w pełni realizowanych z powodu braku prawnego umocowania. Są to: funkcja decyzyjno-kontrolna (administracyjna), militarna (kompleksy koszar WP i Korpusu NATO), ośrodka przedsiębiorczości i biznesu (biurowce), ośrodka nauki (uniwersytety i akademie), innowacji (w sferze B+R+I i rynku pracowników innowacyjnych), HUB dla przepływów wielobranżowych oraz kulturalna (w zakresie przestrzeni kultury i rozrywki o znaczeniu ponadlokalnym dla odbiorców masowych i niszowych, edukacji kulturalnej).

W otoczeniu Szczecina znajdują się zróżnicowane funkcjonalnie gminy, posiadające lokalne zasoby pracy i samodzielne centra gospodarcze. Cechuje je również zróżnicowana intensywność powiązań z miastem rdzeniowym (od postępującej integracji społeczno-gospodarczej do powiązań sieciowych i administracyjno-gospodarczych). Obok Szczecina, miasta takie jak: Stargard, Świnoujście, Police i Gryfino są kluczowymi węzłami aktywności metropolitalnej, które wpływają na role i funkcje pozostałych gmin w hierarchii osadniczej województwa zachodniopomorskiego.

Dla Szczecina kluczowe jest zachowanie różnorodności, spójności wewnętrznej i połączeń miasta z jego otoczeniem. Te cele można osiągnąć poprzez efektywny transport publiczny, transfer wiedzy, kapitału ludzkiego i instytucjonalnego oraz sieciowanie działań i podmiotów społecznych i gospodarczych.

Do głównych relacji wiążących miasto centralne z gminami ościennymi należą: usługi publiczne (medyczne świadczenia ponadlokalne – leczenie szpitalne, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka społeczna, funkcje rehabilitacyjne, usługi publiczne ponadlokalne – kultura, rozrywka, administracyjne), dojazdy do miejsc pracy i szkół, przepływy finansowe między gminami, migracje, współpraca samorządów w ramach istniejących form relacji. Szczecin stanowi centrum usług na obszarze regionu.

3.1.4. Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze

Szczecin posiada unikalny krajobraz kulturowy, na który składają się dwa układy staromiejskie – Szczecina i Dąbia, liczne obszary i obiekty zabytkowe, w tym XIX-wieczne śródmieście i zespoły o zróżnicowanej sieci osadniczej, urozmaicona rzeźba terenu doliny Odry, cieki i zbiorniki wodne oraz bogata i różnorodna przyroda (w tym obszary Natura 2000).

3.2. MISJA I WIZJA ROZWOJU SZCZECINA

Przyjęta w prezentowanej Strategii misja i wizja[9] rozwoju miasta została sformułowana przy użyciu, tzw. diamentu strategicznego, który prezentuje pozycjonowanie głównych wartości i idei z punktu widzenia strategicznego myślenia o przyszłości miasta. Poszczególnym określeniom nadawano rangę od poziomu 1 do 7 (gdzie 1 oznacza najwyższą rangę a 7 najniższą) dla wskazania ich istotności dla miasta i mieszkańców.

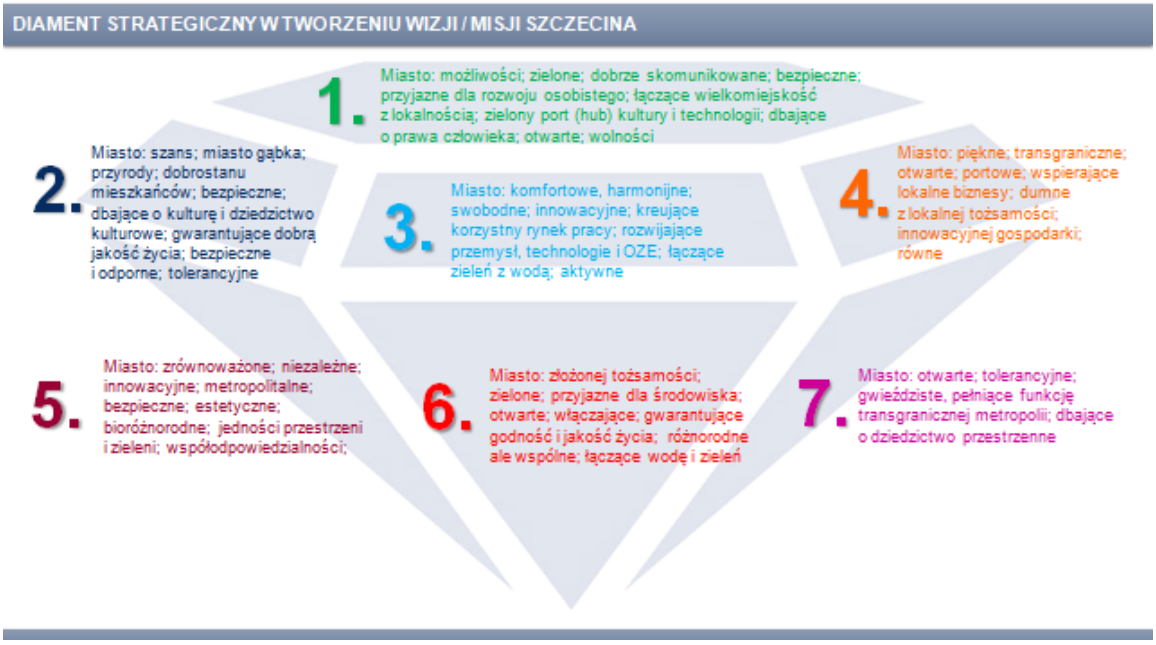

Dodatkowo, częstotliwość pojawiania się poszczególnych określeń odnotowano w formie tzw. zbioru chmurowego wyrazów. **Najczęstsze skojarzenia, budujące przyszły charakter miasta nawiązują do: zieleni i wody jako atrybutów związanych z położeniem geograficznym Szczecina i jego walorami przyrodniczymi oraz możliwości rozumianych jako potencjał i szansa rozwoju. Ponadto na czołowych pozycjach pojawiają się postulaty: bezpieczeństwa, otwartości, tolerancji, innowacyjności, jakości życia, kultury, wspólnotowości, transgraniczność itp.**

Nieznacznie rzadziej, jednak nadal jako ważne proponowano: skomunikowanie miasta, jego bioróżnorodność, zrównoważony rozwój i przyjazność wobec środowiska, dziedzictwo kulturowe i historyczne oraz tożsamość, technologie i OZE, a także zaangażowanie mieszkańców jako społeczeństwa obywatelskiego. Trzeba zauważyć, że deklaracje te uwzględniają również propozycje mieszkańców i bezpośrednio z nimi korespondują[10].

[9] Pojęcie MISJA – opisuje sens istnienia i wartości nadrzędne; Pojęcie WIZJA – opisuje dążenia / aspiracje.
[10] Wyniki konsultacji przeprowadzonych w panelu badawczym na grupie 685 mieszkańców Szczecina opisano w rozdz. 2.6.

CHMURA WYRAZÓW OKREŚLAJĄCYCH WARTOŚCI I CECHY SZCZECINA

Rozmiar czcionki symbolizuje częstość wskazania danej cechy/wartości oraz jej rangę w diamencie strategicznym

Zbiór określeń, zaprezentowany w formie diamentu strategicznego oraz chmury określeń wartości i cech Szczecina z punktu widzenia przyszłości miasta, stał się kanwą dla sformułowania misji oraz wizji rozwoju Szczecina, jako obowiązujących w niniejszej Strategii.

MISJA / WIZJA W SRS_2035

Misja:

Szczecin jako metropolia, która potrafi zagwarantować szanse, możliwości rozwoju i dobrą przyszłość, jak również miejsce, w którym możesz szczęśliwie żyć ze względu na wzajemny szacunek, poczucie wolności i otwartość wszystkich mieszkańców.

Wizja:

SZCZECIN'2035 – ZIELONY PORT MOŻLIWOŚCI

- Szczecin'35 to nowoczesna, transgraniczna metropolia łącząca wielkomiejskość z lokalnością;
- Miejsce dla ludzi wolnych, tolerancyjnych, zaangażowanych i aktywnych, tworzących dumne społeczeństwo obywatelskie;
- Miasto zarządzane z troską o dobrostan i życiową równowagę mieszkańców, bezpieczną przestrzeń i piękne otoczenie zieleni i wody;
- Miasto stwarzające warunki do atrakcyjnego rozwoju zawodowego, przedsiębiorczości i innowacyjnej gospodarki budującej dobrobyt mieszkańców;
- Miasto zapewniające dostęp do szerokiej oferty kulturalnej i edukacyjnej, dbające o ambitną kulturę i naukę;
- Miasto dbające o rozwój w szacunku dla historycznego dziedzictwa, tworzące bezpieczną przyszłość dla mieszkańców;
- Miasto zarządzane z odwagą i gotowe na wyzwania przyszłości, które chce realizować zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zaproponowane brzmienia misji i wizji rozwoju SRS_2035 korespondują z obowiązującą strategią marki miasta Szczecin „Floating Garden 2050" . Eksponuje ona niekwestionowane, naturalne potencjały metropolii, jakimi są: woda, zieleń, przestrzeń, transgraniczność, wielkomiejskość, otwartość, tolerancja, szacunek dla dziedzictwa historycznego i tożsamości miasta, przedsiębiorczość i innowacyjność, dbałość o zasoby przyrodnicze. SRS_2035 na kolejną dekadę uwzględnia koncepcję odpowiedzialności za niepowtarzalne walory naturalne miasta, co stanowi o szeroko rozumianym dążeniu Szczecina do kreowania przyszłości związanej z wodą i zielenią.

Zarówno misja jak i wizja opisują aspiracje i wartości strategiczne Szczecina w nawiązaniu do idei Smart City. Zgodnie z wypracowaną przez Zespół Strategiczny ds. Smart City[11] definicją Smart City Szczecin to działania miasta mądrego, zmyślnego, wielowymiarowego, inkluzywnego i słuchającego mieszkańców — współdzieląc z nimi prawa i obowiązki, angażując w swoje działania na każdym etapie od idei do ewaluacji.

Projekty Smart City oznaczają wielowymiarowe, holistyczne podejście i strategiczną perspektywę[12]. Zgodnie z powyższą definicją przyjęto, że SRS_2035 będzie eksponować rolę rozwiązań smart w następujących obszarach:

- zrównoważonej mobilności,
- energii,
- zagospodarowania przestrzennego,
- dostępu do informacji,
- partycypacji społecznej.

Rozwiązania te zmierzają do adaptacji do zmian, w tym zmian klimatu, podniesienia jakości życia oraz wytworzenia lepszych usług publicznych w perspektywie miasta jako metropolii.

4. CELE STRATEGICZNE I ICH OPERACJONALIZACJA

4.1. CELE STRATEGICZNE

Cele strategiczne w hierarchii i logice SRS_2035 to cele najwyższej rangi. Opisują one kluczowe zamierzenia polityki rozwoju Gminy Miasto Szczecin.

Cele strategiczne pozostają w ścisłej relacji wynikowej z wnioskami przeprowadzonej diagnozy strategicznej i stanowią adekwatną odpowiedź na zidentyfikowane w toku diagnozy społeczne, gospodarcze, przestrzenne, a także klimatyczno-środowiskowe uwarunkowania oraz wyzwania rozwojowe Szczecina. Jednocześnie cele strategiczne realizują wizję rozwoju ze wszystkimi jej postulatami, a także definiują docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Działania zaplanowane w SRS_2035 zorientowane są na potrzeby mieszkańców, podniesienie odporności miasta na pojawiające się zagrożenia i presje, takie jak skutki zmian klimatu czy spowolnienie gospodarcze. Konieczna jest zatem dalsza integracja funkcjonalno- przestrzenna i wykorzystanie wspólnego potencjału rozwojowego całej metropolii na rzecz dobrostanu mieszkańców.

W polityce rozwoju realizowanej na poziomie lokalnym najważniejszym zadaniem miasta jest efektywne wykorzystanie przestrzeni miasta w celu zwiększenia jego konkurencyjności i sprawności funkcjonowania, podniesienia jakości życia mieszkańców oraz osiągnięcia spójności w wymiarach społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Biorąc pod uwagę powyższe, sformułowano następujące cele strategiczne:

[11] Zarządzenie Nr 414/19 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 1 października 2019 r. w sprawie powołania Zespołu strategicznego ds. Smart City Miasta Szczecin z późn. zm.
[12] Cele projektowe są zgodne z koncepcją S.M.A.R.T. (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound) czyli są: mierzalne, osadzone w czasie, ambitne i czytelne.

CELE STRATEGICZNE W SRS_2035

wymiar SPOŁECZEŃSTWO	SZCZECIN MIASTEM BEZPIECZNYM, WSPÓŁTWORZONYM PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ICH POTRZEB, DBAJĄCYM O WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO
wymiar GOSPODARKA	SZCZECIN CENTRUM OBSZARU METROPOLITALNEGO, BUDUJĄCYM KONKURENCYJNĄ I INNOWACYJNĄ GOPOSPDARKĘ Z WYKORZYSTANIEM POTENCJAŁU MIASTA I JEGO POŁOŻENIA GEOPOLITYCZNEGO
wymiar PRZESTRZEŃ	SZCZECIN HARMONIJNIE I SPÓJNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ CENTRUM TRANSGRANICZNEJ METROPOLII
wymiar KLIMAT I ŚRODOWISKO	SZCZECIN MIASTEM BŁĘKITNO-ZIELONYM, ODPORNYM i DĄŻĄCYM DO SAMOWYSTARCZALNOŚCI

4.2. CELE OPERACYJNE

Każdemu celowi strategicznemu podporządkowano cztery cele operacyjne. Stanowią one doprecyzowanie poszczególnych aspiracji wyrażonych w czterech sferach strategicznych i w rezultacie tworzą 16-elementową macierz, opisującą podstawowe zamierzenia rozwojowe dla GMS na kolejną dekadę.

Celom operacyjnym przyporządkowaną literę odpowiadającą, pierwszej literze wymiaru strategicznego tj. odpowiednio S – wymiar społeczeństwo; G – wymiar gospodarka; P - wymiar przestrzeń oraz K – klimat i środowisko , dodając do liter cyfrę numerującą cel. Zaznaczyć należy, że cyfry mają charakter porządkujący, nie stanowią zaś o hierarchii celów.

W efekcie tak przeprowadzonego procesu formalizacji celów operacyjnych w czterech wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, sformułowano następujące ich brzmienie:

OPERACJONALIZACJA CELÓW – wymiar SPOŁECZEŃSTWO

wymiar SPOŁECZEŃSTWO	SZCZECIN MIASTEM BEZPIECZNYM, WSPÓŁTWORZONYM PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ICH POTRZEB, DBAJĄCYM O WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

S1	Rozwijanie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Szczecina i obszaru metropolitalnego, w tym rozwój oferty miasta uwzględniającej długoterminowe trendy demograficzne
S2	Podnoszenie standardów życia i bezpieczeństwa w mieście, w tym wzmacnianie lokalnej odporności społeczności
S3	Kreowanie warunków rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, współdecydującego i współodpowiedzialnego za miasto
S4	Stały rozwój i podnoszenie dostępu do edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz innowacji społecznych

Jakość życia, poczucie bezpieczeństwa oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców przy ich zaangażowaniu obywatelskim stanowią główne wyzwanie dla działań w obszarze społeczeństwo.

Chociaż w procesie diagnostycznym ustalono, że w ostatnich latach szczecinianie doceniają walory i atrybuty miasta, czyniące je atrakcyjnym miejscem do życia, zauważają pozytywne zmiany w tym zakresie, to jednak w tej dziedzinie identyfikuje się jeszcze sporo potrzeb i wyzwań rozwojowych. Ustalono, że dalszy, intensywny rozwój usług społecznych (usług publicznych), uwzględniający procesy i tendencje demograficzne (takie jak wyludnianie się Szczecina, starzejące się społeczeństwo) stanowi kluczowy cel operacyjny (S1). Towarzyszy mu aspiracja (cel S2) dotycząca podnoszenia standardów życia i bezpieczeństwa w mieście, oraz powiązana z tym konieczność budowy odporności społeczności lokalnej, w kontekście negatywnych trendów zewnętrznych i wynikających z nich permakryzysów (polikryzysów). Za równie istotne uznano wzmacnianie zaangażowania mieszkańców Szczecina w sprawy dotyczące rozwoju miasta i jego kierunków, poprzez budowanie postaw społeczeństwa obywatelskiego (cel S3). I w końcu, ważnym obszarem rozwoju w wymiarze społecznym są aktywne działania w sektorach: edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz innowacji społecznych (cel S4), które mają w swoich założeniach podnieść atrakcyjność Szczecina dla mieszkańców, inwestorów, turystów, naukowców, twórców kultury, studentów.

W sferze społecznej głównym wyzwaniem w zakresie potencjału ludnościowego Szczecina jest zahamowanie spadku liczby mieszkańców, przede wszystkim poprzez zatrzymanie jej odpływu (zwłaszcza osób młodych) oraz dążenie do wzrostu liczby urodzeń.

Budowanie spójnego społecznie miasta będzie odbywało się w oparciu o stały dialog z mieszkańcami, ukierunkowany na podnoszenie jakości usług oraz procesy współdecydowania, współdzielenia przestrzeni, solidarności pokoleniowej mieszkańców i zasobów, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań pod kątem potrzeb wszystkich grup społecznych. Dzięki podnoszeniu kompetencji społecznych możliwe będzie wykształcenie się struktur partnerskich do współpracy z samorządem.

Cele społeczne realizowane będą również poprzez inne działania zapisane w SRS_2035 dotyczące podnoszenia atrakcyjności zamieszkania w Szczecinie: nakierowane na poprawę sytuacji gospodarczej (utrzymania i zwiększenia liczby, jakości i dostępności miejsc pracy), poprawę jakości życia (w tym jakości środowiska przyrodniczego, urbanistyczno-architektonicznego), a także zwiększenie dostępu do usług i mieszkań.

Realizacja celu strategicznego w obszarze społecznym oraz celów operacyjnych S1-S4 ma skutkować w dłuższym okresie zahamowaniem spadku liczby mieszkańców, odwróceniem trendów migracyjnych i wzmocnieniem zainteresowania osiedlaniem się w Szczecinie, jako mieście gwarantującym bezpieczne, wysokiej jakości życie w środowisku zaangażowanej społeczności lokalnej, kreującej wysoki kapitał społeczny.

OPERACJONALIZACJA CELÓW – wymiar GOSPODARKA

wymiar GOSPODARKA

SZCZECIN CENTRUM OBSZARU METROPOLITALNEGO, BUDUJĄCYM KONKURENCYJNĄ I INNOWACYJNĄ GOPOSPDARKĘ Z WYKORZYSTANIEM POTENCJAŁU MIASTA I JEGO POŁOŻENIA GEOPOLITYCZNEGO

G1	Tworzenie warunków do rozwoju gospodarki, z uwzględnieniem potencjału metropolii, w tym wzmacnianie specjalizacji (B+R+I), offshore, logistyki oraz oferty czasu wolnego
G2	Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju rynku pracy, w tym wspieranie mobilności zawodowej
G3	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, biznesu lokalnego i sektora start-up
G4	Rozwój systemu edukacji oraz wspieranie rozwoju ośrodka akademickiego i szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy

W wymiarze gospodarczym zadeklarowano podstawową aspirację rozwoju znaczeniu metropolitalnym i transgranicznym.

Tak zdefiniowany cel strategiczny wynika wprost z wniosków diagnozy stanu gospodarki miasta, w której wskazano zarówno jej potencjały, jak i poważne i deficyty. Autorzy SRS_2035 zauważają potrzebę wzmocnienia rozwoju gospodarki lokalnej z uwagi na niedoborowe tempo wzrostu PKB w GMS w ostatnich kilkunastu latach, niski udział dużych firm w mieście, oraz niekorzystną demografię firm i słabość procesów inwestycyjnych. Dodatkowo stosunkowo słabo wypada ocena innowacyjności lokalnych firm.

Na tym tle, wskazuje się na potrzebę profilowania gospodarki lokalnej w kierunku sektorów innowacyjnych, kreatywnych, charakteryzujących się dużą wartością dodaną (wysokomarżowych). Dlatego w celu G1 za priorytet przyjęto wzmacnianie specjalizacji związanych z działalnością badawczo-rozwojową i innowacjami, oraz branż z wielkim potencjałem wzrostu, takich jak: offshore, logistyka, turystyka, kultura. W powiązaniu z powyższym, SRS_2035 przyjmuje za cel operacyjny G2 konieczność wzmacniania równowagi na lokalnym rynku pracy oraz wspieranie mobilności zawodowej mieszkańców, a także wsparcie dla osób, które wyrażą gotowość na migracje do Szczecina ze względu na pracę. Nie mniejsze znaczenie przypisano konieczności aktywnego wspierania lokalnej przedsiębiorczości, w tym także w sektorze start-up (cel G3). Istotnym priorytetem, warunkującym powodzenie celów G1, G2 i G3 jest również rozwój systemu edukacji i szkolnictwa wyższego w mieście, skoncentrowany na ścisłej korelacji z potrzebami i trendami rynku pracy (G4).

Cele gospodarcze miasta będą realizowane poprzez wspieranie aktywności ekonomicznej, innowacyjności gospodarczej, reindustrializację oraz wsparcie firm w początkowej fazie ich działania (start-up). Rozwijane będą inteligentne specjalizacje województwa zachodniopomorskiego. Zachowana zostanie szczególna pozycja gospodarki morskiej oraz działalność wymagająca łatwego dostępu do transportu morskiego.

Skala problemów społecznych wywołanych sytuacją gospodarczą wiąże się z koniecznością prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy funkcjonowania rynku pracy, w tym objęcia nimi wykluczonych grup społecznych. Komplementarnie do działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i stwarzających środowisko pracy, niezbędne jest wspieranie działań kształtujących jakość środowiska przyrodniczego i przestrzeni miejskiej oraz rozwój infrastruktury i oferty usług społecznych – tych wszystkich elementów, które podnoszą atrakcyjność miasta dla mieszkańców, inwestorów, turystów, naukowców, twórców kultury i studentów. Z kolei w sektorze turystyki należy stale podnosić jakość świadczonych usług oraz rozszerzać ofertę o nowe usługi w celu przezwyciężania sezonowości oraz odpowiednio kreować zagospodarowanie turystyczne na obszarach cennych przyrodniczo. Ponadto odpowiadając na współczesne wyzwania w kontekście zmian klimatycznych, należy dążyć do rozwoju zrównoważonej turystyki i wydarzeń oraz wzmacniania pozycji miasta na arenie międzynarodowej.

Realizacja celu strategicznego w obszarze gospodarczym oraz celów operacyjnych G1-G4 ma skutkować w dłuższym okresie aktywizacją lokalnej gospodarki i poprawą takich parametrów jak: PKB na 1 mieszkańca, stopa zatrudnienia, i w efekcie wzrostem potencjału dochodów własnych GMS.

OPERACJONALIZACJA CELÓW – wymiar PRZESTRZEŃ

wymiar PRZESTRZEŃ

SZCZECIN HARMONIJNIE i SPÓJNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ CENTRUM TRANSGRANICZNEJ METROPOLII

P1	Zapewnienie harmonijnego rozwoju miasta z poszanowaniem krajobrazu kulturowego, w tym historycznej struktury przestrzennej
P2	Zapewnienie zintegrowanego i zrównoważonego systemu mobilności, w tym rozwój wydajnych transportowych połączeń aglomeracyjnych
P3	Tworzenie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców
P4	Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w centrach osiedlowych

W sferze przestrzennej, SRS_2035 zakłada harmonijny i spójny rozwój Szczecina z podkreśleniem jego roli jako centrum transgranicznej metropolii i jako taki odpowiada na zidentyfikowane w toku diagnozy potrzeby rozwojowe przyszłego modelu funkcjonalno – przestrzennego GMS i jego zintegrowanie z modelem SOM oraz koncepcją przyszłego Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej (EUWT).

Tak sformułowany cel uwzględnia metropolitalne aspiracje Szczecina i jednocześnie zobowiązuje do zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem dla krajobrazu kulturowego oraz historycznej struktury funkcjonalnej miasta (cel P1). Cel P2 kładzie nacisk na dalszy rozwój zrównoważonego systemu transportowo-komunikacyjnego dla SOM przy dbałości o jego proekologiczny charakter. Na tle zidentyfikowanych deficytów Szczecina w sferze zagospodarowania przestrzennego, istotne znaczenie przypisano także gospodarce mieszkaniowej (cel P3) oraz infrastrukturze przestrzeni publicznych w centrach osiedlowych (cel P4).

W sferze przestrzennej głównym celem jest poprawa dostępności miasta zarówno w układzie zewnętrznym (wojewódzkim, krajowym, europejskim), jak również w układzie wewnątrz miejskim.

Poprawa dostępności osiedli peryferyjnych powinna być realizowana w zakresie wszystkich rodzajów transportu (infrastruktura liniowa i punktowa), w zakresie jakości środków transportu i usług, jak i rozwiązań systemowych i zarządzania. Takie działania powinny przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa i ograniczania kongestii w transporcie, a tym samym do poprawy konkurencyjności miasta i wzrostu jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców.

Ponadto realizacja tego celu powinna uwzględniać wyprowadzenie tranzytu pojazdów ciężarowych ruchu ciężarowego poza miasto.

Niezbędne jest również podjęcie zintegrowanych działań w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej, zmierzających do wyprowadzenia zidentyfikowanych obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz do stworzenia warunków do ich samodzielnego i zrównoważonego rozwoju na obszarze Szczecina.

Ochrona najcenniejszych obiektów i obszarów kulturowo-krajobrazowych przed degradacją oraz ich rewaloryzacja stanowią jedne z najistotniejszych działań budujących ład przestrzenny w mieście. Pilne staje się podjęcie wyzwania zahamowania degradacji obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej oraz zachowanie i kształtowanie krajobrazu kulturowego miasta. Obiekty sakralne, zachowane budynki mieszkalne są cennymi elementami dziedzictwa kulturowego, przyczyniającymi się do podniesienia atrakcyjności miasta dla turystów i wpływającymi na jakość życia mieszkańców.

Realizacja celu strategicznego w obszarze przestrzennym oraz celów operacyjnych P1- P4 zaowocuje w perspektywie polityką przestrzenną uwzględniającą potrzeby mieszkaniowe, komunikacyjne, komunalne, kulturalne i sportowe, a także pobudzającą aktywność gospodarczą w mieście.

OPERACJONALIZACJA CELÓW – wymiar KLIMAT I ŚRODOWISKO

wymiar KLIMAT I ŚRODOWISKO

SZCZECIN MIASTEM BŁĘKITNO-ZIELONYM, ODPORNYM i DĄŻĄCYM DO SAMOWYSTARCZALNOŚCI

K1	Zwiększanie zasobów naturalnych i wspieranie bioróżnorodności
K2	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu
K3	Wspieranie tworzenia zdrowego i wolnego od zanieczyszczeń środowiska miejskiego, w tym dalszy rozwój infrastruktury miejskiej
K4	Wzmacnianie bezpieczeństwa energetycznego miasta, w tym wspieranie rozwoju zróżnicowanych źródeł energii

W wymiarze dotyczącym stanu klimatu i środowiska, SRS_2035 wykorzystuje koncepcję Szczecina jako miasta błękitno-zielonego, w którym priorytetami są ochrona bioróżnorodności oraz samowystarczalność energetyczna GMS. Całość zaprogramowanych działań w tym wymiarze ma charakter koniecznej profilaktyki i dostosowań, których celem jest budowanie odporności miasta na negatywne zjawiska związane ze zmianami klimatu.

W sferze środowiskowej najważniejszym zadaniem jest ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Należy tworzyć optymalne warunki życia mieszkańców poprzez zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych miasta. Priorytetowe staje się racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych, dla prawidłowego funkcjonowania środowiska życia człowieka, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do prognozowanych jego zmian. Należy dążyć do rozbudowy i połączenia wewnątrzmiejskich układów ekologicznych z obszarami otwartymi poprzez system zielonych pierścieni i klinów. Istotne znaczenie ma również zachowanie części terenów rolniczych, mimo presji usankcjonowania zabudowy tych terenów. Obszarowe zlewanie się zabudowy mieszkaniowej w gminach ościennych, gdzie występują grunty rolne, przyczynia się do fragmentacji lub zaniku terenów otwartych, stanowiących naturalne bufory z zabudową gmin sąsiednich.

Lasy w Szczecinie wraz z pozostałymi terenami objętymi formami ochrony tworzą rdzeń osnowy przyrodniczej miasta i system zieleni miejskiej, umożliwiając migrację flory i fauny. Lasy kształtują również temperaturę i wilgotność powietrza oraz warunki sanitarne, stanowią naturalne tereny retencyjne. Pełnią jednocześnie funkcję rekreacyjną jako tereny wypoczynkowe dostępne dla mieszkańców miasta. Dla systemu przyrodniczego Szczecina i jakości środowiska zamieszkania kluczowe jest zachowanie ciągłości i zwartego charakteru obszarów leśnych. Realizacja działań w sferze ekologicznej powinna przyczynić się do rozwoju przyrodniczych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych (z gminami ościennymi) oraz zabezpieczenia warunków do powstania szlaków migracyjnych dla zwierząt.

Niezbędne jest również podjęcie działań w obszarach przyczyniających się do budowania odporności miasta: błękitno-zielona infrastruktura, gospodarka o obiegu zamkniętym oraz jakość powietrza.

Ogromnym wyzwaniem cywilizacyjnym będzie efektywne przeprowadzenie transformacji energetycznej w mieście, która przybliży miasto do samowystarczalności energetycznej. Pożądane są głównie skoordynowane działania polegające na dekarbonizacji ciepłownictwa i utylizacji odpadów, modernizacji systemu ciepłownictwa, rozwijaniu technologii odzyskiwania ciepła, magazynów ciepła i energii. Inne możliwe obszary to działania związane z obiegiem zamkniętym, transportem, w tym z budową stacji tankowania pojazdów wodorem, kogeneracją , rozbudową infrastruktury technicznej, poprawą gospodarki wodno-ściekowej, rozwojem energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększeniem dostępności cyfrowej.

Realizacja celu strategicznego w obszarze klimatyczno-środowiskowym oraz celów operacyjnych K1-K4 ma skutkować w dłuższym okresie poprawą odporności miasta na kryzys klimatyczny i poprawą takich parametrów środowiskowych, takich jak skala zanieczyszczenia powietrza, wody, udział OZE w systemie energetycznym GMS, wzrost ilości i jakości terenów zielonych miasta.

4.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH

Przedstawione poniżej zestawienie kierunków działań, nie stanowi zamkniętego katalogu, a jedynie ukierunkowuje realizację SRS_2035 na najbliższe lata. Katalog ten będzie przedmiotem cyklicznej weryfikacji (art. 10f. ustawy o samorządzie gminnym) z uwzględnieniem stanu i uwarunkowań realizacji SRS_2035 w kolejnych fazach od wdrożenia do kolejnych ewaluacji on-going[13].

[13] Wyróżnia się trzy typy ewaluacji w procesach strategicznego programowania rozwoju: (1) przed rozpoczęciem realizacji strategii – tzw. ewaluacja ex ante, (2) w trakcie procesu realizacji strategii – tzw. ewaluacja on-going, (3) po zakończeniu horyzontu obowiązywania strategii – tzw. ewaluacja ex post.

W kolejnych cyklach monitorowania i ewaluacji, a w następstwie, w kolejnych rundach aktualizacji SRS_2035, przedstawione kierunki działań mogą podlegać – co oczywiste – weryfikacji, modyfikacji i rozwinięciu, ale także redukcji i redefinicji. Podejście takie czyni Strategię elastyczną, to znaczy umożliwiającą stopniowe wprowadzanie zmian w istniejących już rozwiązaniach

Zgodnie z przyjętą koncepcją architektury Strategii Rozwoju Szczecina na 2035[14], wyżej zaprezentowane cele operacyjne znajdują swoje rozwinięcie i uszczegółowienie w postaci tzw. kierunków działań strategicznych, które stanowią uszczegółowienie celów operacyjnych, a w oparciu o te kierunki przygotowywane są z kolei programy wdrożeniowe, do których przypisane są projekty/zadania. Schemat dokumentacji SRS_2035 prezentuje poniższy wykres:

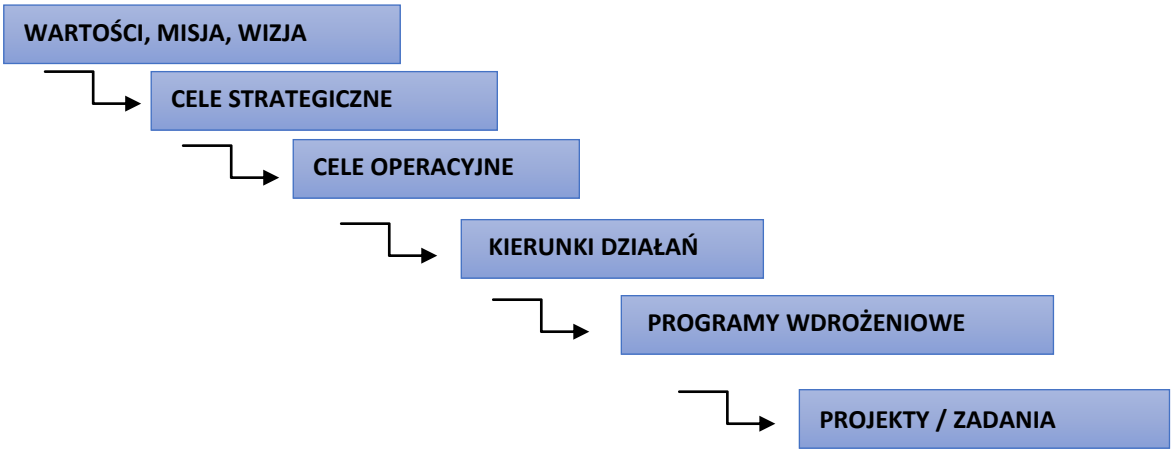

[14] Model architektury Strategii opisano w rozdziale 1.4.

OPERACJONALIZACJA STRATEGII – KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH		
CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH
WYMIAR SPOŁECZEŃSTWO		
SZCZECIN MIASTEM BEZPIECZNYM, WSPÓŁTWORZONYM PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ICH POTRZEB, DBAJĄCYM O WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	S1. Rozwijanie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Szczecina i obszaru metropolitalnego, w tym rozwój oferty miasta uwzględniającej długoterminowe trendy demograficzne	S1.1. ŁAGODZENIE SKUTKÓW PRZEMIAN DEMOGRAFICZNYCH POPRZEZ DZIAŁANIA DOSTOSOWANE DO RÓŻNYCH GRUP WIEKOWYCH, w tym: rozwój systemu wsparcia niesamodzielnych osób starszych i dotkniętych chorobą otępienną, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie procesu starzenia się i starości, w tym edukacji do starości i w starości, stwarzanie warunków dla wszechstronnej aktywności, integracji międzypokoleniowej i rozwoju i mentoringu seniorów, rozwój infrastruktury i dostosowanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, podniesienie jakości życia w mieście poprzez wdrożenie międzysektorowej-horyzontalnej koncepcji Miast przyjaznych starzeniu się, budowanie więzi i trwałych sieci społecznych oraz ich odporności na zmiany i sytuacje kryzysowe. S1.2. ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG SPOŁECZNYCH RODZIN, w tym: zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi do lat 3, rozwój usług doradczych na rzecz wzmocnienia funkcji rodziny, wsparcia stabilnego środowiska wychowawczego i podnoszenia kompetencji rodzicielskich, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie poszanowania praw dziecka, w tym reagowania na przemoc wobec dzieci, wypracowanie i wdrożenie rozwiązań służących rozwojowi rodzinnej pieczy zastępczej. S1.3. ROZWÓJ ŚRODOWISKOWYCH FORM WSPARCIA DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, w tym: działania na rzecz osób w sytuacjach kryzysowych takich jak bezdomność, długotrwałe bezrobocie, pogorszenie stanu zdrowia czy niepełnosprawność, zwiększanie dostępności specjalistycznych usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich w środowisku zamieszkania, standaryzacja placówek wsparcia dziennego, uruchomienie placówek dla osób w spektrum autyzmu, osób w kryzysie bezdomności, osób z chorobą Alzheimera, rozwój mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego; inkluzywny rozwój miasta poprzez wzmocnienie działań na rzecz wdrażania podejścia praw człowieka w samorządzie zgodnie z Kartą Praw Podstawowych UE, zasad równego traktowania w poszanowaniu różnorodności i sprzeciwie wobec dyskryminacji. S1.4. ROZWÓJ FORM WSPARCIA DLA OSÓB I RODZIN W KRYZYSIE, w tym: przeciwdziałanie bezdomności, m.in. poprzez uruchomienie schroniska z usługami opiekuńczymi dla osób w kryzysie bezdomności; rozwiązania służące rozwojowi rodzinnej pieczy zastępczej; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; wspieranie usamodzielniania się młodych ludzi.

	S2. Podnoszenie standardów życia i bezpieczeństwa w mieście, w tym wzmacnianie lokalnej odporności społeczności	S2.1. OCHRONA I PROMOCJA ZDROWIA ORAZ PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ, w tym: działania na rzecz dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży szkolnej, podniesienie dostępności do wsparcia profesjonalnego oraz terapii uzależnień i współuzależnień, działania promujące zachowania prozdrowotne, wsparcie rodzin w leczeniu niepłodności. S2.2. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW, w tym: modernizacja obiektów obrony cywilnej; rozbudowa akustycznego systemu alarmowego i systemu informacji lokalnej w sytuacjach kryzysowych; budowa miejskiego systemu łączności radiowej na potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa w mieście; budowa miejskiego systemu monitoringu zagrożeń meteorologicznych i hydrologicznych; zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach zagrożonych powodzią; budowanie lokalnych sieci społecznych gotowych do reagowania na sytuacje kryzysowe i udzielanie wsparcia społeczności lokalnej. S2.3. ROZWÓJ USŁUG CYFROWYCH INSTYTUCJI PUBLICZNYCH, w tym: zwiększanie dostępności e-usług w sektorze administracji, integrowanie systemów cyfrowych w SOM i niwelowanie deficytów w tym zakresie; systemy umożliwiające gromadzenie, integrację i analizę danych; budowanie systemu sprawnego zarządzania informacją oraz udostępniania danych. S2.4. ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU EKONOMICZNEMU, CYFROWEMU I SPOŁECZNEMU, w tym: tworzenie zachęt do pozostawania na rynku pracy, propagowanie wśród pracodawców zasad zarządzania wiekiem oraz zasad srebrnej gospodarki; przeciwdziałanie ubóstwu; zapewnienie dostępu do usług świadczonych w ramach uczenia się przez całe życie; wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy w starszych grupach wiekowych, w dostępie do programów aktywizacji zawodowej; wykorzystanie technologii telekomunikacyjnych do zwiększania aktywności zawodowej osób starszych.
	S3. Kreowanie warunków rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, współdecydującego i współodpowiedzialnego za miasto	S3.1. BUDOWANIE SILNEJ I ZINTEGROWANEJ SPOŁECZNOŚCI MIASTA, w tym: działania na rzecz wzmacniania i rozwoju kapitału społecznego mieszkańców, wspieranie oddolnych inicjatyw społeczności, grup i organizacji służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców szczególnie w obszarach zdegradowanych, peryferyjnych, zagrożonych wykluczeniem, zachęty dla działań prospołecznych i wolontariatu, wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego i ich zaangażowania w działania na rzecz gminy i jej mieszkańców, tworzenie warunków dla rozwoju i zacieśniania współpracy instytucji III sektora z samorządem, biznesem, uczelniami. S3.2. ROZWÓJ I WZMOCNIENIE FORM DIALOGU SPOŁECZNEGO, w tym: dalszy rozwój i promocja Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego, działania na rzecz zwiększenia zaangażowania partnerów społecznych, w tym rad osiedli i mieszkańców w konsultacje na poziomie gminnym i ponadlokalnym, podnoszenie standardów komunikacji gminy z otoczeniem społeczno- gospodarczym, propagowanie i wzmacnianie konstruktywnej współpracy samorządu w obszarze metropolitalnym i społeczności lokalnych w zakresie realizacji zadań o kluczowym znaczeniu dla dalszego rozwoju SOM, poprawy jakości życia i zabezpieczenia potrzeb mieszkańców zgodnie z zasadą pomocniczości, działania na rzecz upowszechnienia i promocji mechanizmów współfinansowania zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe.

	S4. Stały rozwój i podnoszenie dostępu do edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz innowacji społecznych	S4.1. BUDOWANIE KAPITAŁU EDUKACYJNEGO NA RZECZ KSZTAŁCENIA OBECNYCH I PRZYSZŁYCH MIESZKAŃCÓW, w tym: podnoszenie jakości oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb rynku i zmian demograficznych, utworzenie elastycznego systemu edukacyjnego; wzmocnienie zaplecza infrastrukturalnego edukacji i sportu; wspieranie procesów edukacji uczniów, w tym zdolnych i uczniów z trudnościami; promowanie i wspieranie rozwoju talentów, zdolności kreatywnego myślenia i współpracy w życiu zawodowym i społeczności lokalnej; wspieranie inicjatyw społecznych i budowanie poczucia sprawczości w życiu osiedla, miasta, obszaru metropolitalnego; wspieranie nauki języków obcych, w tym języka i kultury sąsiadów. S4.2. UMACNIANIE WIZERUNKU MIASTA O SZEROKIEJ OFERCIE KULTURALNEJ, w tym: rozwijanie adekwatnej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oferty kulturalnej, przeciwdziałanie wykluczeniom bądź ograniczeniom w dostępie do kultury różnych grup społecznych; aktywizacja mieszkańców jako twórców i świadomych odbiorców kultury; promowanie szczecińskiej kultury na arenie krajowej i międzynarodowej. S4.3. ZAPEWNIANIE WARUNKÓW ROZWOJU KULTURY, w tym: wzmacnianie rozwoju instytucji kultury, wspieranie organizacji pozarządowych, lokalnych twórców i artystów, a także innych osób oraz podmiotów działających w obszarze kultury; rozbudowa infrastruktury kulturalnej, jak np. budowa nowej siedziby Teatru Współczesnego oraz nowych bibliotek; utworzenie miejsc kształtujących nowoczesną tożsamość lokalną, kreowanie oferty transgranicznego ośrodka kultury. S4.4. ROZWÓJ POTENCJAŁU I INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ, w tym: zwiększenie dostępności istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych; budowa nowych obiektów sportowych (basenów, boisk) dobrze skomunikowanych w osiedlach miejskich; wspieranie klubów sportowych i organizacji propagujących zdrowy i aktywny tryb życia; kształtowanie prozdrowotnych nawyków i postaw mieszkańców; modernizacja oświatowych obiektów sportowych; wspieranie rozwoju różnorodnych form kultury fizycznej (amatorskiej, klubowej, zawodowej).
WYMIAR GOSPODARKA		
SZCZECIN CENTRUM OBSZARU METROPOLITALNEGO, BUDUJĄCYM KONKURENCYJNĄ I INNOWACYJNĄ GOSPODARKĘ Z WYKORZYSTANIEM POTENCJAŁU MIASTA I JEGO POŁOŻENIA GEOPOLITYCZNEGO	G1. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarki, z uwzględnieniem potencjału metropolii, w tym wzmacnianie specjalizacji (B+R+I), offshore, logistyki oraz oferty czasu wolnego	G1.1. WSPIERANIE ROZWOJU KONKURENCYJNEJ I INNOWACYJNEJ GOSPODARKI, w tym: system zachęt dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy w sektorach związanych z B+R+I, OZE i offshore, portem śródlądowo-morskim i obrotem portowym i dostępem do akwenów żeglownych, parkami technologicznymi, zieloną logistyką, turystyką, zielonymi technologiami; zachęty i preferencje dla lokalizacji oraz rozwoju w Szczecinie firm z obszarów specjalizacji regionalnych; wspieranie powiązań systemowych, społeczności klastrowych przedsiębiorców, tradycyjnych i innowacyjnych sieci współpracy; tworzenie warunków do powstawania nowych technologii w mieście, przyciąganie inwestorów i wyspecjalizowanych pracowników. G1.2. BUDOWANIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ METROPOLII TRANSGRANICZNEJ, w tym: budowanie atrakcyjności oferty wypoczynku i spędzania czasu wolnego w oparciu o potencjał miejsca i „autentyczne” doświadczenia (turystyka doświadczenia); kreowanie nowych szlaków turystycznych, unikalnych markowych produktów turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe metropolii; rozbudowa infrastruktury turystyki wodnej, z uruchomieniem elektrycznego tramwaju wodnego do kąpielisk na jeziorze Dąbie i Zalewie Szczecińskim; rozwijanie oferty turystyki medycznej i tradycji sanatoryjnych, w tym oferty wypoczynku weekendowego dla osób starszych; rozwój usług zrównoważonych, przyjaznych środowisku i klimatowi w sektorze turystyki, w tym zwiększenie dostępności do cyfrowych usług turystycznych; oferty podróży biznesowych (przemysł spotkań branżowych).

	G2. Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju rynku pracy, w tym wspieranie mobilności zawodowej	G2.1. RÓWNOWAŻENIE LOKALNEGO RYNKU PRACY, w tym: propagowanie norm kulturowych pracodawców sprzyjających dzietności i adaptacji do zmian demograficznych; zwiększanie dostępności zróżnicowanych form świadczenia pracy; systemy wsparcia procesów przebranżowienia i aktywizacji zawodowej; działania na rzecz równowagi popytu i podaży na lokalnym rynku pracy. G2.2. WZMOCNIENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW, w tym: wspieranie osób młodych, kobiet, osób po 50. roku życia i osób długotrwale bezrobotnych; włączanie w rynek pracy młodych dorosłych, zwłaszcza z grupy NEET; stwarzanie warunków powrotu kobiet do pracy po urlopie macierzyńskim; rozwój infrastruktury do kształcenia ustawicznego odpowiadającego zmienności potrzeb rynku.
	G3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, biznesu lokalnego i sektora start-up	G3.1. AKTYWIZACJA NOWEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I WSPARCIE ROZWOJU LOKALNEGO BIZNESU, w tym: system zachęt dla przedsiębiorców otwierających biznes w Szczecinie; system preferencyjnego najmu lokali użytkowych dla sektora MŚP i start-up; wykształcanie przestrzeni dla młodego szczecińskiego biznesu z preferencją dla obiektów/obszarów wymagających renowacji, rewitalizacji, obszarów zdegradowanych lub innych wymagających interwencji; wsparcie inkubacyjne lokalnego biznesu, w tym rozwoju innowacyjnych start-upów, usług kreatywnych, usług budujących swój kapitał na unikalności Szczecina; tworzenie nowych miejsc pracy w oparciu o kierunki kształcenia branżowego i potrzeby lokalne; wsparcie przedsiębiorców, branż, łańcuchów przedsiębiorstw, klastrów; propagowanie szczecińskich marek i lokalnych przedsiębiorców; G3.2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU, w tym: rozbudowa Technoparku Pomerania (etap II); cyfryzacja usług dla przedsiębiorców; ONE STOP SHOP - Centrum Wsparcia Biznesu Lokalnego; rozwój instytucji wsparcia innowacji i form wsparcia pozafinansowego i finansowego. G3.3. ROZWÓJ GOSPODARKI ZE WZMOCNIONYMI POWIĄZANIAMI LOKALNYMI, w tym: budowa centrów aktywności gospodarczej, stwarzanie warunków do pozyskiwania nowych pracowników, w tym w zakresie ich czasowego zamieszkania; wspieranie procesów osiedlania się i asymilacji w miejscu pracy, obszarach zamieszkania i korzystania z usług społecznych.

	G4. Rozwój systemu edukacji oraz wspieranie rozwoju ośrodka akademickiego i szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy	G4.1. WSPARCIE ROZWOJU SZKOLNICTWA TECHNICZNEGO NA POZIOMIE ŚREDNIM I BRANŻOWYM, w tym: szczególnie w specjalnościach deficytowych, np. wykwalifikowanych i podstawowych usług opiekuńczych, medycznych, rehabilitacyjnych, pedagogicznych, pielęgniarskich; OZE i offshore, logistyką, turystyką; dostosowanie systemów kształcenia do potrzeb rynku pracy; modernizacja infrastruktury szkolnictwa, w tym zasobów teleinformatycznych i infrastruktury teletechnicznej. G4.2. BUDOWANIE WIZERUNKU SZCZECINA JAKO KRAJOWEGO OŚRODKA NAUKOWEGO I AKADEMICKIEGO, w tym: wspieranie rozwoju nauki i szczecińskich szkół wyższych oraz możliwości powstawania w ich otoczeniu centrów innowacyjności /parków naukowo-technologicznych /centrów transferu technologii /ośrodków doradczych; wzmacnianie współpracy między samorządem, uczelniami wyższymi i biznesem; wspieranie współpracy środowisk nauki, gospodarki, kultury, sportu oraz środowisk lokalnych; wzmacnianie elit intelektualnych metropolii; system zachęt do podejmowania studiów i pracy w mieście, zapobieganie odpływowi studentów do innych miast; system wsparcia kształcenia na poziomie wyższym na kierunkach inżynieryjno-technicznych; podnoszenie jakości oferty edukacyjnej, w tym jakości kształcenia szkół wyższych, otwieranie i utrzymywanie unikatowych i przyszłościowych kierunków studiów opartych na innowacyjności i dostosowanych do zmieniającego się rynku pracy; wspieranie badań w wybranych dziedzinach ośrodka naukowego; podniesienie rozpoznawalności marki miasta jako organizatora kongresów i ośrodka dialogu naukowego.
WYMIAR PRZESTRZEŃ		
SZCZECIN HARMONIJNIE I SPÓJNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ CENTRUM TRANSGRANICZNEJ METROPOLII	P1. Zapewnienie harmonijnego rozwoju miasta z poszanowaniem krajobrazu kulturowego, w tym historycznej struktury przestrzennej	P1.1. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIASTA I ODNOWA PRZESTRZENI MIEJSKICH, w tym: zrównoważony rozwój lewobrzeżnej i prawobrzeżnej części miasta z Międzyodrzem, pełniącym wielofunkcyjną rolę centrotwórczą, portową w oparciu o dziedzictwo kulturowe; wykreowanie centrum społeczno-kulturalnego miasta na wyspach Międzyodrza – Łasztowni i Wyspie Grodzkiej; ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków miasta, jego zróżnicowania kulturowego poprzez renowację i rewitalizację; modernizacja infrastruktury nadwodnej w osiedlach, odbudowa śródmiejskich bulwarów i frontów wodnych. P1.2. ROZWÓJ PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY WSPÓŁMIERNY DO DOSTĘPNYCH ZASOBÓW, w tym: uzupełnianie zabudowy posiadającej pełną infrastrukturę społeczną i techniczną w oparciu o lokalne uwarunkowania społeczne i krajobrazowe; terenów rozwoju mieszkalnictwa w sąsiedztwie wykształconych struktur osadniczych; zagospodarowanie terenów poprzemysłowych i wprowadzenie usług ogólnomiejskich i działalności gospodarczej; uzupełnianie sieci lokalnych centrów usługowych i centrów innowacyjności w osiedlach; wypracowanie i stosowanie mechanizmów współdzielenia kosztów realizacji i obsługi zabudowy mieszkaniowej i usługowej (m.in.: realizacja projektów obiektów/obszarów usług publicznych i mieszkalnictwa w oparciu o kryteria szeroko rozumianej zasobooszczędności, niskoemisyjności i efektywności energetycznej i minimalizowanie kosztów końcowych); zrównoważone i różnorodne kształtowanie i wykorzystanie terenów zieleni i terenów wód w mieście; partnerskie realizacja infrastruktury technicznej i społecznej w SOM.

	P2. Zapewnienie zintegrowanego i zrównoważonego systemu mobilności, w tym rozwój wydajnych transportowych połączeń aglomeracyjnych	P2.1. ROZWÓJ DOSTĘPNOŚCI PRZESTRZENNEJ I POWIĄZAŃ TRANSPORTOWYCH, w tym: poprawa powiązań komunikacyjnych między dzielnicami miasta; rozbudowa, uzupełnienie i modernizacja sieci transportowej (trasy tramwajowe, układ drogowy, drogi rowerowo-piesze); budowa nowych przepraw mostowych i modernizacja istniejących przepraw na Międzyodrzu; rozbudowa układu tras rowerowych i integracja z systemem przestrzeni publicznych; rozwój i poprawa stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej służącej obsłudze terenów stoczniowych i produkcyjno-usługowych wzdłuż Odry Zachodniej; budowa parkingów. P2.2. INTEGRACJA TRANSPORTU W SZCZECIŃSKIM OBSZARZE METROPOLITALNYM, w tym: rozwijanie wydajnych transportowych połączeń aglomeracyjnych i systemu zarządzania ruchem i danymi z uwzględnieniem przebiegu SKM; rozwój systemu dynamicznej informacji pasażerskiej (inteligentne zarządzanie ruchem aglomeracyjnym); powiązanie podstawowego układu drogowego miasta z zewnętrznym układem drogowym; przebudowa i budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych (dworce autobusowe); rozwój usług ITS w zakresie podróży, transportu i zarządzania ruchem; rozwój sieci tramwajowej i jej powiązań z SKM oraz z węzłami przesiadkowymi; mobilna integracja usług miejskich; tworzenie centrów konsolidacyjnych dla transportu dostawczego. P2.3. ROZWÓJ SIECI TRANSPORTOWEJ I WĘZŁA MIEJSKIEGO W TEN-T, w tym: zwiększenie dostępności komunikacyjnej do największych ośrodków w kraju; rozwój infrastruktury transportowej i logistycznej, w szczególności poprawa dostępu drogowego, kolejowego, morskiego i śródlądowego do portu i miasta; udrożnienie drogi wodnej Szczecin – Berlin; wsparcie rozwoju regionalnego portu lotniczego; rozwój funkcji lotniska miejskiego; modernizacja transgranicznych połączeń kolejowych; zelektryfikowanie linii kolejowych; uzupełnienie układu drogowego włączającego miejski węzeł portowy w Transeuropejską Sieć Drogową (TEN-T), w tym kontynuacja budowy obwodnicy śródmiejskiej oraz dróg dojazdowych do Zachodniego Obejścia Drogowego Szczecina; modernizacja i budowa portu śródlądowo-rzecznego; utrzymanie i stałe pogłębianie toru wodnego; rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w porcie.

	P3. Tworzenie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców	P3.1. REALIZACJA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB MIESZKANIOWYCH METROPOLII, w tym: kontynuowanie procesu koncentracji nowej zabudowy mieszkaniowej przy wykorzystaniu infrastruktury metropolii (społecznej i technicznej), chłonności mieszkaniowej i usługowej dostępnych terenów niezabudowanych i luk w zabudowie; dalsze zwiększanie zasobu mieszkaniowego i różnicowanie typów własności mieszkaniowej jako mechanizmu zwiększenia dostępności; budowa metropolii kompaktowej, zintegrowanej, efektywnej i przyjaznej dla mieszkańców. P3.2. ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKANIOWYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH O NISKICH DOCHODACH, w tym: wspieranie budownictwa mieszkaniowego, poprawa warunków zamieszkiwania, dostosowanie lokali do potrzeb mieszkaniowych i kondycji finansowej osób i rodzin, poprawa stanu technicznego i standardu funkcjonalnego lokali mieszkalnych i budynków oraz ich otoczenia. P3.3. ROZWÓJ MIESZKALNICTWA SPOŁECZNEGO, w tym: zapewnienie oferty mieszkań przyjaznych, wsparcie dzieci z pieczy zastępczej i jej usamodzielniających się wychowanków, studentów i absolwentów, młodych rodzin, rodzin wielodzietnych wymagających wsparcia, seniorów i osób niepełnosprawnych; odbudowa relacji społecznych i budowanie lokalnej tożsamości i integrowanie mieszkańców oparte na walorach historyczno-kulturowych. P3.4. WSPIERANIE INNOWACYJNYCH, BEZPIECZNYCH, PROEKOLOGICZNYCH ROZWIĄZAŃ W BUDOWNICTWIE MIESZKANIOWYM, w tym: inwestycje w budynki pasywne, inteligentne systemy zarządzania energią i technologie zielonej energii, zmniejszające emisję ciepła i zużycie energii w mieście; schrony/bezpieczeństwo, projektowanie budynków umożliwiających zarządzanie kryzysowe.
	P4. Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w centrach osiedlowych	P4.1. WZMOCNIENIE LOKALNYCH CENTRÓW USŁUG, w tym: zaspokajanie podstawowych codziennych potrzeb w miejscu zamieszania, wyposażenie osiedli w usługi społeczne; wykształcenie przestrzeni publicznych o charakterze osiedlowym, przekształcanie przestrzeni wspólnych i ich dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami. P4.2. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO WIELOFUNKCYJNYCH PRZESTRZENI PUBLICZNYCH, w tym: kształtowanie wysokiej jakości sieci miejskich przestrzeni publicznych o charakterze metropolitalnym i wielofunkcyjnym z zapewnieniem dostępności komunikacyjnej; ochrona istniejących i kształtowanie nowych obszarów zieleni miejskiej jako przestrzeni publicznych oraz miejsc aktywności i rekreacji w osiedlach; budowa i modernizacja osiedlowych placów zabaw i rekreacji; wyposażanie przestrzeni wspólnych w infrastrukturę, w tym infrastrukturę umożliwiającą zarządzanie kryzysowe.
WYMIAR KLIMAT I ŚRODOWISKO		
SZCZECIN MIASTEM BŁĘKITNO-ZIELONYM, ODPORNYM i DĄŻĄCYM DO SAMOWYSTARCZALNOŚCI	K1. Zwiększanie zasobów naturalnych i wspieranie bioróżnorodności	K1.1. OCHRONA BIOSFERY I JEJ UNIKATOWYCH WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, w tym: ochrona zasobów przyrodniczych i wspieranie bioróżnorodności; wprowadzanie nowych form ochrony stwierdzonych wartości przyrodniczych; integracja ekologiczna obszarów silnie zurbanizowanych (m.in. śródmieście) ze zwartymi terenami zieleni. K1.2. ROZWÓJ SIECI TERENÓW ZIELENI W MIEŚCIE, w tym: zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej oraz zadrzewień i zakrzewień ulic, placów, podwórek, przedogródków, itp., tworzenie nowych parków m.in. kieszonkowych w obszarach zurbanizowanych; pielęgnacja drzewostanu na gruntach nieleśnych; zwiększenie lesistości.

	K2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu	K2.1. ADAPTACJA DO ZMIAN, W TYM DO ZMIAN KLIMATU, w tym: zmniejszanie podatności na zmiany klimatu poprzez wdrażanie rozwiązań ekosystemowych, infrastrukturalnych, szczególnie dla obszarów krytycznych i kryzysowych; systemowa rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury opartej na rozwiązaniach naturalnych i technicznych bazujących na funkcjach przyrodniczych, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań środowiskowych, zapewniająca, m.in.: wegetację zieleni, retencję wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania, zwiększenie bioróżnorodności, regulację mikroklimatu i podniesienie jakości życia mieszkańców; niwelowanie efektów tzw. wysp ciepła poprzez wymianę nawierzchni nagrzewających się, szczelnych na powierzchnie biologicznie czynne, tereny zieleni o naturalnej zdolności retencyjnej; ochrona, utrzymanie, uzupełnienie i odbudowa obszarów biologicznie-retencyjnych z zachowaniem ich ciągłości i stabilności; ochrona wód. K2.2. GOSPODAROWANIE WODAMI OPADOWYMI I ROZWÓJ ZIELONO-NIEBIESKIEJ INFRASTRUKTURY, w tym: odbudowa naturalnej zdolności retencyjnej obszarów, rozwój systemu retencji; modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnych i pozostałej infrastruktury komunalnej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań odciążających sieci – zatrzymanie i wykorzystanie wody w miejscu jej opadu; systemowe, zintegrowane gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi w zlewniach SOM i odbudowa ciągłości biologicznie-retencyjnej w SOM; tworzenie ogrodów deszczowych; upowszechnianie rozwiązań ograniczających przyrost powierzchni uszczelnionych oraz przedsięwzięć prowadzących do rozszczelnienia powierzchni miasta; zintegrowane gospodarowanie wodami opadowymi w SOM.
	K3. Wspieranie tworzenia zdrowego i wolnego od zanieczyszczeń środowiska miejskiego, w tym dalszy rozwój infrastruktury miejskiej	K3.1. PROMOCJA WIZERUNKU MIASTA JAKO ODPOWIEDZIALNEGO ZA ŚRODOWISKO, w tym: podnoszenie jakości środowiska; edukacja ekologiczna i wpieranie rozwoju instytucji i organizacji środowiskowych o funkcjach poznawczych, edukacyjnych i użytkowych, promujących zachowania proekologiczne, nadzoru społecznego; kontynuacja realizacji kluczowych elementów infrastruktury miejskiej, w tym: modernizacja oczyszczalni ścieków, wprowadzenie systemu utylizacji odpadów niebezpiecznych, w tym medycznych i weterynaryjnych w SOM, wykształcenie zróżnicowanej sieci OZE. K3.2. REDUKCJA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ, w tym: poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych; utrzymanie i kształtowanie nowych korytarzy wentylacyjnych i obszarów regeneracji powietrza; poprawa klimatu akustycznego na terenie miasta; dekarbonizacja systemu ciepłowniczego poprzez wymianę źródeł ciepła na paliwa stałe; nadzór społeczny potencjalnych emitentów zanieczyszczeń (duże zakłady pracy, w tym te o podwyższonym ryzyku awarii przemysłowej, ogrody działkowe itd.); dalsza rozbudowa systemu gospodarowania odpadami i surowcami wtórnymi i ich recykling; budowa spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych; promowanie inwestycji, technologii i zachowań obniżających emisje, w szczególności transportowych; wspieranie lokalnej produkcji żywności dla ograniczenia emisji transportowych; wspieranie modelu współdzielenia usług i towarów, świadomej i oszczędnej konsumpcji.

	K4. Wzmacnianie bezpieczeństwa energetycznego miasta, w tym wspieranie rozwoju zróżnicowanych źródeł energii	K4.1. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO MIASTA, w tym: dążenie do transformacji energetycznej poprzez zwiększanie samowystarczalności energetycznej, m.in.: poprzez rozproszenie oraz zróżnicowanie typu i skali źródeł energii, w tym OZE; kontynuacja modelu prosumenckiego; modernizacja energetyczna budynków i źródeł ciepła; modernizacja infrastruktury miejskiej na efektywną, energooszczędną, niskoemisyjną. K4.2. ROZWÓJ MIEJSKIEGO TRANSPORTU PUBLICZNEGO, BEZEMISYJNEGO, w tym: wymiana taboru tramwajowego oraz taboru autobusowego na ekologiczny (wodór/hybryda/elektryczny); modernizacja i rozwój transportu szynowego (tramwaj, kolej, w tym SKM); budowa infrastruktury do szybkiego ładowania taboru z napędem elektrycznym; modernizacja zajezdni i pętli tramwajowych, autobusowych; elektryfikacja systemu transport na żądanie.

4.4. EWALUACJA STRATEGII EX ANTE

Zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju projekt strategii rozwoju gminy podlega uprzedniej ewaluacji w zakresie trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji (z uwzględnieniem wpływu terytorialnego skutków planowanych działań). Jest to jeden z ustawowych wymogów proceduralnych programowania strategicznego.

Ewaluacja ex ante (łac. "z góry, przed wydarzeniem się czegoś") jest próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy cele strategiczne, operacyjne oraz działania planowane w ramach SRS_2035 przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Ewaluacja ex ante ocenia, czy cele są dobrze wyznaczone w kontekście najistotniejszych problemów rozwojowych i jednocześnie, czy ich osiągniecie wskutek realizacji zaplanowanych działań jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych zasobów. Innymi słowy, na tym etapie zostają ocenione powiązania między diagnozą (obserwacje dotyczące deficytów i/ lub potencjałów) a celami i działaniami, w tym alokowanymi zasobami.

Proces ewaluacji ex ante obejmuje ocenę potencjalnego oddziaływania zdefiniowanych celów i kierunków działań na zidentyfikowane w toku diagnozy strategicznej wyzwania.

Tak skonstruowaną ewaluację przeprowadzono w oparciu o dwie matryce zgodności / kolizji między celami oraz wyzwaniami wynikającymi z diagnozy. W pierwszym podejściu uwzględniono oddziaływanie postanowień Strategii na cechy, potencjały i deficyty Szczecina, zidentyfikowane w procesie benchmarkingu strategicznego. W drugim kroku ewaluacji ex ante odniesiono się do kluczowych wyzwań z analizy SWOT.

Przedmiotem oceny ewaluacji ex ante jest również weryfikacja jej założeń wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu. W SRS_2035 zbadano oddziaływanie jej postanowień wobec polityki SDG , którą w toku prac nad Strategią uznano, za integrację najpoważniejszych wyzwań rozwoju społeczno – gospodarczego w makroskali.

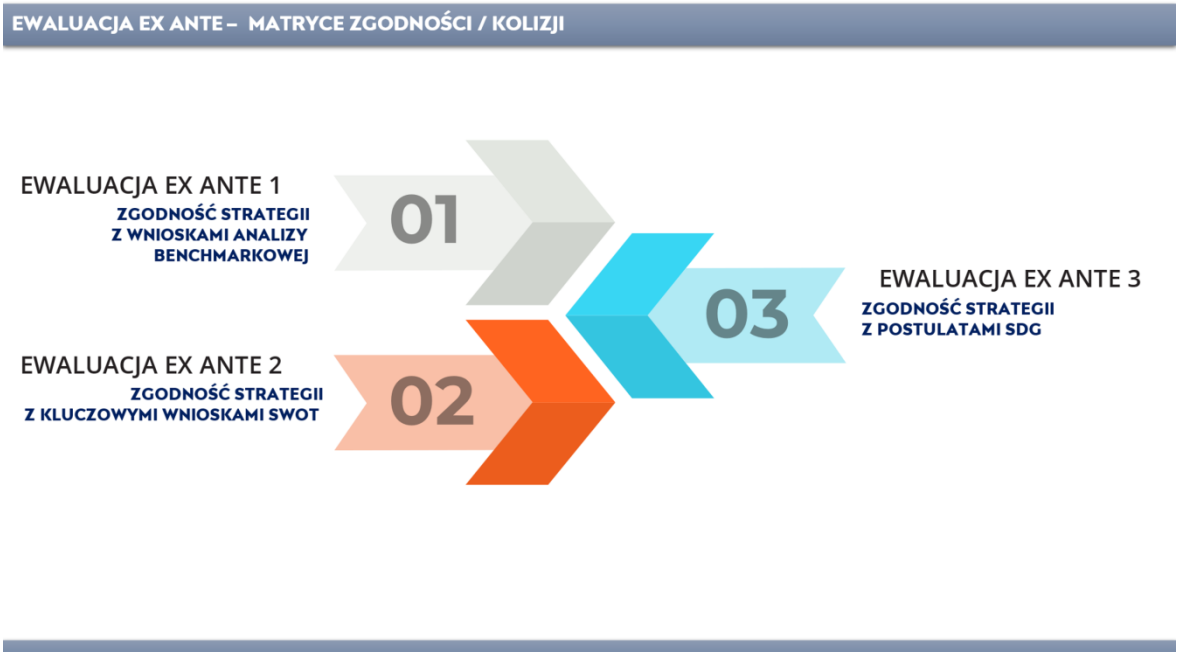

Jak wykazano w matrycy zgodności obejmującej ocenę stopnia zaadresowania odpowiednich celów i działań do problemów zidentyfikowanych w procesie diagnozy benchmarkowej, prezentowana Strategia wykazuje optymalny poziom zgodności. Oznacza to, że deklarowane cele, zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym, oraz dedykowane im kierunki działań bezpośrednio odpowiadają na problemy we wszystkich analizowanych wymiarach (patrz: MATRYCA ZGODNOŚCI / KOLIZJI: CELE STRATEGII 2035 - WYZWANIA DIAGNOSTYCZNE - ewaluacja ex ante - załącznik nr 1).

W obszarze społecznym, cele i ich operacjonalizacja adresują działania na rzecz poprawy 6 badanych kryteriów, w tym oczekiwanego progresu w 40 subkryteriach (miarach szeroko rozumianego poziomu życia społeczności lokalnej). Nie

zidentyfikowano celów nie nawiązujących bezpośrednio lub pośrednio do analizowanych cech GMS w obszarze społecznym, jak również nie wskazano żadnego kryterium, które nie znalazłoby pokrycia w założeniach SRS_2035.

Podobną zgodność, adekwatność i trafność celów wobec wyzwań stwierdzono w obszarze gospodarczym. Cel strategiczny i cztery cele operacyjne odnoszą się bezpośrednio do zidentyfikowanych w procesie diagnozy benchmarkowej deficytów i potencjałów i – jako takie - projektują działania na rzecz poprawy szeroko rozumianej kondycji gospodarki na terenie GMS. Założenia te bezpośrednio adresują przedsięwzięcia strategiczne do 6 kryteriów i 54 subkryteriów z obszaru gospodarki. Jednocześnie, nie stwierdzono celów i działań nie mających związku z pozytywnymi i negatywnymi cechami lokalnej gospodarki, jak również nie wskazano żadnego kryterium, które nie znalazłoby adekwatnej odpowiedzi w założeniach SRS_2035.

W końcu, w obszarach przestrzennym oraz klimatyczno – środowiskowym, ewaluacja ex ante miała na celu zweryfikowanie trafności założeń strategicznych w tych wymiarach wobec zidentyfikowanych w procesie diagnozy benchmarkowej deficytów i problemów badanych w przekroju 6 kryteriów, w tym 39 subkryteriów. Matryca zgodności wykazuje pełną adekwatność założeń SRS_2035 wobec problemów i potrzeb rozwojowych oraz oczekiwanego modelu gospodarki przestrzennej w GMS.

Przeprowadzona w ramach ewaluacji ex ante ocena adekwatności założeń nowej Strategii wobec wyzwań dotyczących potencjałów i deficytów strategicznych GMS, potwierdza, że Strategia Rozwoju Szczecina 2035 w jej proponowanym kształcie jest optymalna i efektywna z punktu widzenia alokowanych w działania strategiczne sił i środków.

Drugi krok ewaluacji ex ante stanowi odniesienie projektowanych celów strategicznych i operacyjnych do kluczowych wyzwań skatalogowanych w ramach analizy SWOT dla GMS w trzech wymiarach (patrz: MATRYCA ZGODNOŚCI / KOLIZJI: CELE STRATEGII 2035 - SWOT - ewaluacja ex ante – załącznik nr 1).

I w tym przypadku odnotowano bezpośrednią korespondencję zakładanych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych z głównymi problemami zidentyfikowanymi w analizie SWOT po stronie zagrożeń i słabości GMS. Wszystkie sformalizowane cele strategiczne i operacyjne znajdują swoje uzasadnienie i bezpośrednie oddziaływanie na obszary wskazane w SWOT. Jednocześnie, w toku ewaluacji stwierdzono, że wszystkie problemy SWOT znajdują swoją odpowiedź w prezentowanej SRS_2035. W tym kontekście należy stwierdzić, że zestaw założeń Strategii Rozwoju Szczecina 2035 spełnia postulat efektywności i optymalizacji alokowanych w działania strategiczne zasobów.

Trzecim komponentem ewaluacji ex ante założeń prezentowanej Strategii jest próba zweryfikowania jej zgodności z aktem strategicznym wyższego rzędu, jakim jest zestaw postulatów Agendy Zrównoważonego Rozwoju ONZ – Sustainable Developments Goals. Dokument ten zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju i związanych z nimi 169 działań, które mają osiągnąć wszystkie strony: rządy, organizacje międzynarodowe, pozarządowe, nauka i biznes, a także obywatele. Koncentrują się one na pięciu obszarach: Ludzie, Planeta, Dobrobyt, Pokój i Partnerstwo. W ramach ewaluacji ex ante poddano więc założenia Strategii Rozwoju Szczecina na lata 2025-2035 ocenie pod kątem koherencji z celami SDG. W procesie weryfikacji stwierdzono pokrycie 16 z 17 celów SDG, z wyjątkiem celu dotyczącego „Partnerstwa na rzecz celów" (nr 17), który – co do zasady – ma wymiar międzynarodowy a nie lokalny. Należy zatem uznać, że również w kontekście polityki SDG, SRS_2035 optymalnie i efektywnie alokuje ambicje, działania i zasoby, w kierunku rozwoju zrównoważonego w rozumieniu SDG.

Tak przeprowadzona ewaluacja ex ante Strategii Rozwoju Szczecina 2035 jednoznacznie wskazuje na adekwatność, trafność, skuteczność i efektywność jej głównych założeń, a zatem czyni ją optymalną z punktu widzenia cech GMS i określonych warunków makrootoczenia Szczecina.

5.1. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

PROCES REALIZACJI STRATEGII

Strategia Rozwoju Szczecina 2035 jest najważniejszym dokumentem programowania strategicznego rozwoju GMS. Dokument ma charakter interdyscyplinarny. Obejmuje on swoim zasięgiem obszar całego miasta i jego zamierzenie rozwojowe w czterech wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Strategia wyznacza strategiczne cele i kierunki rozwoju miasta i ma nadrzędne znaczenie w stosunku do pozostałych dokumentów miejskich niższego rzędu.

SRS_2035 stanowi także ukierunkowanie działań władzy samorządowej stanowiące podstawę dla prowadzonej polityki rozwoju, koncentracji zasobów na realizacji wskazanych w SRS_2035 zadań publicznych na rzecz zaspokajania potrzeb wspólnoty lokalnej, w tym także na stwarzaniu odpowiednich warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego Szczecina.

Prezentowana Strategia jest również wyborem priorytetowych obszarów koncentracji działań rozwojowych, które umożliwiają największe przyspieszenie procesów rozwojowych w mieście rdzeniowym SOM. Określa także sposób monitorowania i ewaluacji przebiegu procesów rozwojowych, wyrażonych założonymi celami.

Konstrukcja systemu wdrażania i realizacji SRS_2035 jako procesu obejmuje następujące fazy:

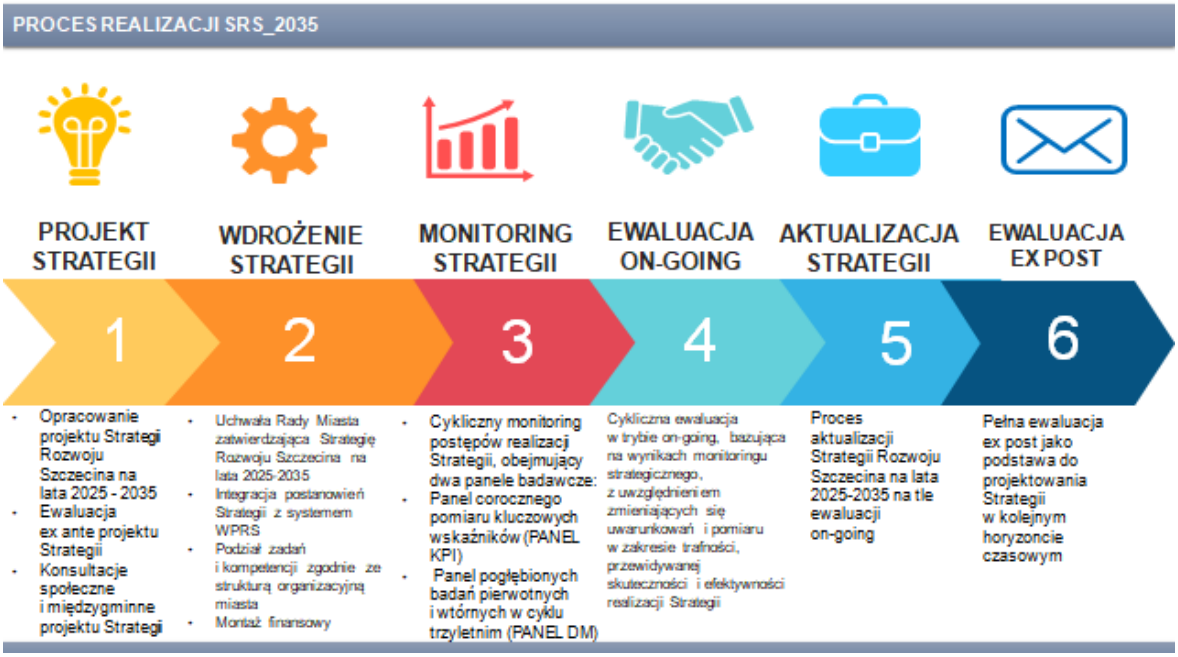

Wdrażaniu SRS_2035 towarzyszyć będzie jej stała weryfikacja, prowadzona w oparciu o pozyskiwane informacje dotyczące rozwoju miasta, skutków prowadzonych działań i ich odbiorze społecznym.

Weryfikacja założeń Strategii i jej ewentualna aktualizacja odbywać się będzie na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań. Do monitorowania oceny realizacji Strategii i jej aktualizacji służyć będzie współpraca pomiędzy podmiotami realizującymi poszczególne kierunki działań oraz analiza osiąganych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

Do najważniejszych zadań w zakresie wdrażania SRS_2035 należeć będzie monitorowanie stanu realizacji poszczególnych kierunków działań strategicznych pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Strategii. Monitoringiem

i ewaluacją objęte będą zatem postępy w realizacji Strategii na 2 poziomach: celów operacyjnych i kierunków działań strategicznych, obejmujących: programy wdrożeniowe, projekty/zadania.

System monitoringu obejmuje 2 panele badawcze: monitoring coroczny i monitoring pogłębiony w cyklu trzyletnim.[15] Monitorowanie obejmować będzie również badania jakościowo-ilościowe, a za proces monitorowania osiągnięcia zaplanowanych w SRS_2035 celów odpowiedzialni będą wyznaczeni pracownicy Urzędu Miasta Szczecin. System monitorowania postępów realizacji założeń Strategii oraz sprawozdawczości będzie prowadzony przez referat ds. Strategii na podstawie określonego zestawu wskaźników i informacji, z uwzględnieniem zasad współpracy i wymiany informacji.

Obok systemu monitoringu strategicznego planowana jest także procedura ewaluacyjna, pozwalająca na ocenę aktualności SRS_2035 i stopnia osiągnięcia zamierzonych celów. System ewaluacji obejmuje prowadzenie kontroli bieżącej (on-going) oraz pod koniec realizacji Strategii (ewaluacji ex-post). Ewaluacja pozwoli ocenić efekty podejmowanych działań w zakresie realizacji założonych celów i osiągnięcia przyjętych wskaźników oraz weryfikację racjonalności wykorzystania środków. Umożliwi również poprawę jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Będzie prowadzona w sposób umożliwiający zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych. Z przebiegu ewaluacji (zarówno on-going, jak i ex-post) sporządzony zostanie Raport z ewaluacji Strategii. W tym celu wykorzystane będą m.in. produkty monitoringu, czyli roczne raporty monitoringu Strategii i trzyletnie raporty z monitoringu pogłębionego, wraz z danymi o nakładach finansowych poniesionych na jej wdrażanie, jak również dane statystyczne zastane (w różnego rodzaju dokumentach) i wywołane (w badaniach społecznych). Raport ewaluacyjny zawierać będzie elementy takie jak: cele ewaluacji, opis zastosowanej metodologii, opis procesu badawczego, analizę wyników, wnioski i rekomendacje w zakresie kierunków aktualizacji SRS_2035. Odpowiedzialność za tak zdefiniowany proces monitoringu i ewaluacji Strategii spoczywa na referacie ds. Strategii, a efekty ewaluacji będą dostępne publicznie. Wnioski z ewaluacji będą uwzględniane w aktualizacji w Wieloletnim Programie Rozwoju Szczecina.

Raporty ewaluacyjne mogą stanowić podstawę do aktualizacji zapisów Strategii Rozwoju Szczecina w całym okresie jej realizacji, tj. w latach 2025-2035.

Zakłada się, że SRS_2035 będzie podlegać aktualizacji, jeżeli będzie wymagać tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy, ale także jeśli konieczne będzie zachowanie jej spójności ze strategią rozwoju województwa i innymi strategiami na szczeblu krajowym i międzynarodowym.

Aktualizacja SRS_2035 dokonywana będzie w takim samym trybie, w jakim został przyjęty dokument Strategii, w oparciu o wymagania Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym; Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju; Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakłada się, że ewentualne zmiany dotyczące wybranych kierunków działań mogą być wprowadzane po każdorazowej ich okresowej ewaluacji, bez ingerencji w brzmienie celów operacyjnych, strategicznych oraz misji i wizji.

ZASADY REALIZACJI STRATEGII

Wdrażanie Strategii będzie realizowane z uwzględnieniem następujących zasad, które zapewnią ich dobrą jakość merytoryczną, klarowność i adekwatną realizację:

1. Partycypacja i partnerstwo – czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się. Posiadanie określonych sieci współpracy warunkuje realną możliwość realizacji celów i działań.
2. Zintegrowana aktywność – oznacza współudział i współodpowiedzialność podmiotów publicznych i niepublicznych w realizacji wspólnych przedsięwzięć przyczyniających się do osiągnięcia założonych celów strategii, a także w monitorowaniu i ewaluacji podejmowanych działań. We współuczestniczeniu, współdecydowaniu muszą

[15] Szczegółowy opis systemu monitoringu zawiera podrozdział 5.2.

brać udział podmioty publiczne, prywatne i społeczne, których decyzje mają największy wpływ na przebieg procesów rozwojowych w mieście.

3. Demokratyzacja zarządzania strategicznego – zachęcanie mieszkańców do współtworzenia i współprojektowania przestrzeni miejskich. Mieszkańcy powinni mieć możliwość wypowiedzenia się na temat procesów zachodzących w mieście mających wpływ na ich codzienne życie.
4. Innowacje społeczne – w działaniach wychodzących naprzeciw licznym wyzwaniom rozwojowym należy uwzględnić wykorzystanie innowacji społecznych (np. wykorzystania działań na rzecz kultury do kreowania postaw i wartości sprzyjających rozwojowi, w tym przedsiębiorczości).
5. Integracja działań – wszystkie aspekty i interesy związane z rozwojem miasta powinny być skoordynowane pod względem przestrzennym, sektorowym i czasowym. Powinny uwzględniać cele zrównoważonego rozwoju.
6. Elastyczność reagowania - zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania Strategii w zależności od zmian zachodzących w gminie i jej otoczeniu.

PODMIOTY REALIZUJĄCE STRATEGIĘ I SYSTEM KOORDYNACJI

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania SRS_2035 tworzą:

- Prezydent Miasta Szczecin jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków strategicznych.
- Rada Miasta Szczecin jako organ uchwałodawczy, którego rola będzie polegała na:

a) podejmowaniu uchwał zapewniających prawne i finansowe warunki do wdrażania konkretnych przedsięwzięć zgodnych z kierunkami działań ujętymi w Strategii Rozwoju Szczecina 2035,
b) przyjmowaniu raportów z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2035 przedkładanych przez Prezydenta Miasta Szczecin, zgodnie z przyjętym systemem monitoringu.

- Kolegium Prezydenta Miasta – odpowiedzialne za wykonywanie zadań zgodnie z właściwością organizacyjną zastępców prezydenta, sekretarza miasta, skarbnika miasta i innych pracowników uczestniczących w kolegium.
- Referat ds. Strategii Rozwoju Miasta, odpowiedzialny za koordynację realizacji działań związanych z kontrolą wdrożenia strategii.

Za realizację poszczególnych celów strategicznych są odpowiedzialni zastępcy Prezydenta Miasta, sekretarz miasta, skarbnik miasta lub inni pracownicy wskazani przez Prezydenta Miasta. Opracowują oni koncepcję realizacji celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych oraz kierunków działań. W przypadku projektów i zadań, stanowiących spójny zestaw na poziomie celów operacyjnych można tworzyć programy strategiczne grupujące te projekty i zadania. Programy są zarządzane przez dyrektorów biur i wydziałów pod nadzorem zastępców Prezydenta Miasta, sekretarza miasta i skarbnika miasta według właściwości merytorycznej. Programy przyjmowane są zarządzeniem Prezydenta Miasta, po wcześniejszym omówieniu przez Kolegium Prezydenta Miasta.

Zadania oraz sposób i zakres współpracy jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin wynikające ze SRS_2035 znajdują odzwierciedlenie w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta Szczecin oraz w szczegółowym zakresie zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Szczecin.

NARZĘDZIA REALIZACJI STRATEGII I DOKUMENTACJA

Strategia Rozwoju Szczecina na lata 2025-2035 wraz z Planem ogólnym oraz wieloletnią prognozą finansową, budżetem i Wieloletnim Programem Rozwoju Szczecina stanowią system funkcjonalny zapewniający realizację długookresowej polityki rozwoju. Dlatego do systemu narzędzi realizacji SRS_2035 należy zaliczyć następujące grupy dokumentów wykonawczych:

- w części finansowej: budżet miasta, budżety zadaniowe i Wieloletnią Prognozę Finansową oraz Wieloletni Program Rozwoju Szczecina;
- w części przestrzennej: plany zagospodarowania przestrzennego miasta,

- w części sektorowej: obligatoryjne lub fakultatywne programy wdrożeniowe
- w części organizacyjno-zarządczej: regulaminy jednostek, funkcjonujące procesy i procedury.

System wdrażania Strategii Rozwoju Szczecina 2035 wykorzystywać będzie więc narzędzia programowania strategicznego określone i wykorzystywane już w GMS w ramach Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina.

WPRS jest bezpośrednim narzędziem realizacji Strategii Rozwoju Szczecina już od poprzedniej perspektywy, wyznaczonej w zapisach Strategii Rozwoju Szczecina 2025. WPRS jest dokumentem kroczącym, aktualizowanym w cyklu rocznym. SRS_2035 zakłada kontynuację funkcjonowania WPRS jako narzędzia systematyzującego realizację najważniejszych zadań majątkowych planowanych do wykonania przez GMS w długim horyzoncie czasowym, umożliwiającym realizację celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Szczecina 2035.

Jednocześnie w celu skorelowania realizacji zadań bieżących z celami strategicznymi, operacyjnymi oraz strategicznymi kierunkami działań planuje się wprowadzenie relacji pomiędzy budżetem bieżącym a SRS_2035 podczas planowania wydatków bieżących począwszy od projektu budżetu na 2027 rok. Zasady powiązań między budżetem bieżącym a Strategią Rozwoju Szczecina zostaną opracowane przez Skarbnika Miasta we współpracy z Referatem ds. Strategii Rozwoju Miasta w ramach aktualizacji trybu przygotowania projektu budżetu miasta.

Wieloletni Program Rozwoju Szczecina jako bezpośrednie narzędzie realizacji Strategii Rozwoju Szczecina jest przygotowywany na okres pięciu lat. WPRS tworzą wszystkie projekty i zadania strategiczne Miasta oraz jednostek miejskich (miejskie jednostki budżetowe oraz spółki z kontrolnym udziałem Gminy Miasto Szczecin) wybrane do realizacji przez na dany okres planistyczny spośród projektów i zadań zgłoszonych przez Koordynatorów do programów strategicznych. Dodatkowo, WPRS może obejmować zestawienie projektów i zadań realizowanych na terenie Szczecina przez podmioty zewnętrzne (przedsiębiorstwa i instytucje), które miałoby charakter informacyjny.

WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WDROŻENIOWYCH

Przy przygotowaniu dokumentów wdrożeniowych Strategii Rozwoju Szczecina 2035 istotne jest przestrzenne podejście do planowanych interwencji w sferze gospodarczej i społecznej.

Dla dokumentów wykonawczych przyjmuje się niżej przedstawione wytyczne, które pozwolą m.in. na zwiększenie szans na pozyskanie środków zewnętrznych na realizację zadań miejskich oraz zwiększenie skuteczności i efektywności realizacji tych działań. Są to:

1. zapewnienie spójności z celami strategicznymi i operacyjnymi SRS_2035;
2. zapewnienie spójności ze Strategią Rozwoju Ponadlokalnego SOM 2030 oraz dokumentami planistycznymi gmin sąsiednich;
3. zapewnienie spójności dokumentów wykonawczych sporządzanych z tymi już obowiązującymi;
4. zapewnienie zgodności z dokumentami i aktami prawnym szczebla regionalnego i krajowego;
5. realizowanie celów polityki zawartych w art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060
6. poszanowanie zasad horyzontalnych wyrażonych w art. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060;
7. zgodność z normami Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001, obowiązującym w Urzędzie Miasta Szczecin.

Aby dokumenty wykonawcze prawidłowo przyczyniały się do wdrażania SRS_2035 powinny one być z nią spójne[16], stanowiąc jej uszczegółowienia, czyli tworzyć z nią zgodną, hierarchiczną strukturę celów i działań służących osiąganiu celów Strategii Rozwoju Szczecina. W związku z tym powinny:

[16] Niespełnienie wytycznych spójności ze SRS_2035 jest dopuszczalne, gdy ich spełnienie jest niemożliwe lub ograniczone ze względu na regulacje prawne, albo gdy wymaga tego interes Szczecina, jego samorządu, w tym jednostki lub spółki.

1. zawierać działania przyczyniające się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów strategicznych i/lub operacyjnych SRS_2035 oraz ich szczegółowy opis, pozwalający na stwierdzenie czy faktycznie tak jest, w tym osiągnięcie przyjętych wskaźników;
2. nie kolidować z możliwością realizacji działań wskazanych w SRS_2035 oraz osiągnięcia jej celów operacyjnych,
3. zachowywać partycypacyjne podejście do realizowanych działań;
4. kierować się ustaleniami i rekomendacjami zawartymi w dokumentach planistycznych i strategicznych;
5. zawierać oświadczenie autora o spełnieniu ww. wytycznych;
6. posiadać opinię co do zgodności ze Strategią przez Referat ds. Strategii Rozwoju Miasta.

Podczas prac diagnostycznych do poszczególnych programów strategicznych należy obligatoryjnie uwzględniać dostępne dane możliwie najbardziej aktualne. Referat ds. Strategii w toku wdrożenia opracuje wzory dokumentów kontrolnych zgodności dla programów wykonawczych.

5.2. MONITORING STRATEGICZNY i EWALUCJA STRATEGII

Prawidłowa realizacja Strategii Rozwoju Szczecina 2035 będzie kontrolowana poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring i ewaluację. Zakłada się, że zarówno system monitorowania, jak i procedura ewaluacyjna, pozwolą na cykliczną ocenę aktualności Strategii i stopnia osiągnięcia zamierzonych celów. W efekcie, wyniki mogą być podstawą aktualizowania czy korygowania Strategii w całym okresie jej obowiązywania. Czyni to prezentowaną Strategię reaktywną wobec zmian warunków funkcjonowania Miasta. Proces monitorowania i ewaluowania Strategii zakończony będzie ewaluacją ex post, która będzie bazą do rekomendowania celów i kierunków rozwoju strategicznego GMS w kolejnym horyzoncie czasowym.

Informacje będą zawarte w Raporcie o stanie gminy, który obejmuje podsumowanie działalności, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

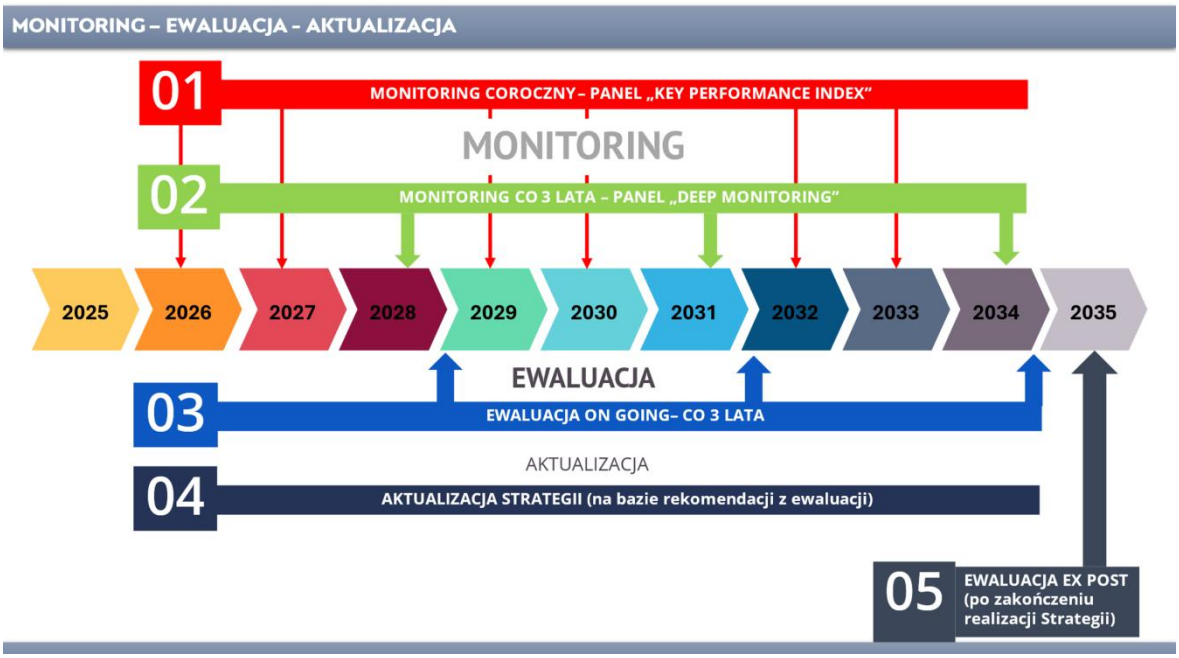

OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Biorąc pod uwagę powyższe założenia, monitoring strategiczny będzie obejmował dwa komponenty[17], tj:

– Coroczny monitoring kluczowych wskaźników strategicznych;
– Monitoring pogłębiony przeprowadzany w cyklu raz na 3 lata .

Monitoring coroczny ma za zadanie opomiarowanie efektów realizacji SRS_2035 w czterech obszarach, tj. na poziomie czterech celów strategicznych. Dla tego procesu wskazano kluczowe wskaźniki, wyrażone w postaci wartości relacyjnych, dla których rokiem bazowym jest stan na rok 2023. Kluczowe wskaźniki strategiczne zostały wyodrębnione przez dysponentów poszczególnych wymiarów strategii, stanowią one miary efektywności dokonań i stopnia realizacji SRS_2035 na poziomie celów strategicznych, ale jednocześnie są syntetyczną prezentacją stanu realizacji celów operacyjnych. W systemie corocznego monitoringu strategicznego będą one stanowić źródło obiektywnej informacji zwrotnej o postępach realizacji zamierzeń Strategii i mogą stanowić podstawę do korygowania działań.

Monitoring pogłębiony obejmować będzie badania wtórne i pierwotne, składające się na pełną diagnostykę stanu realizacji Strategii na poziomie operacyjnym, tj. wyznaczonych kierunków działań strategicznych, w tym corocznie monitorowane kluczowe wskaźniki oraz wskaźniki związane bezpośrednio z działaniami podejmowanymi w ramach poszczególnych kierunków strategicznych.

Badania monitorujące w panelu pogłębionym[18] będą przeprowadzane w cyklu co 3 lata i będą podstawą do tworzenia raportów z ewaluacji on-going (również w cyklu trzyletnim).

CEL STRATEGICZNY	**WSKAŹNIKI KLUCZOWE**	**WARTOŚĆ BAZOWA 2023**	**WARTOŚĆ DOCELOWA 2035**	**ŹRÓDŁO DANYCH**
SPOŁECZEŃSTWO				
	Liczba ludności			
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON - na 10 tys. mieszkańców			

[17] Poza sprawozdawczością roczną i trzyletnią w systemie monitoringu strategicznego prowadzony będzie również monitoring bieżący, prowadzony kwartalnie. Proces bieżącego monitoringu dotyczyć będzie stanu realizacji przedsięwzięć priorytetowych (projektów/ zadań) i będzie przeprowadzany w ramach procedur WPRS przez ich koordynatorów.

[18] Panel głębokiego monitoringu obejmuje analizę wielu wskaźników i danych wtórnych, w tym głównie danych i informacji w wewnętrznych systemów informacyjnych GMS oraz danych dostępnych w portalu BDL GUS, ale także wymaga przeprowadzenia serii badań jakościowych, wtórnych i pierwotnych.

SZCZECIN MIASTEM BEZPIECZNYM, WSPÓŁTWORZONYM PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ICH POTRZEB, DBAJĄCYM O WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej – na 10 tys. ludności			
	Zdawalność matur			
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców			
GOSPODARKA				
SZCZECIN CENTRUM OBSZARU METROPOLITALNEGO, BUDUJĄCYM KONKURENCYJNĄ I INNOWACYJNĄ GOSPODARKĘ Z WYKORZYSTANIEM POTENCJAŁU MIASTA I JEGO POŁOŻENIA GEOPOLITYCZNEGO	PKB per capita			
	Osieciowanie szerokopasmowe			
	Podmioty w REGON - na 10 000 ludności			
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 000 ludności w wieku produkcyjnym			
	Wskaźnik zatrudnienia			
PRZESTRZEŃ				
	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców			

SZCZECIN HARMONIJNIE I SPÓJNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ CENTRUM TRANSGRANICZNEJ METROPOLII	Długość dróg rowerowych na 10 km^2			
	Drogi krajowe o twardej nawierzchni na 100 km^2 (z wyłączeniem jeziora Dąbie)			
	Uczestnicy imprez (wydarzeń kulturalnych) organizowanych przez teatry i instytucje muzyczne, muzea, galerie sztuki, kina oraz centra, ośrodki kultury, domy kultury, kluby i świetlice na 1 000 ludności			
KLIMAT I ŚRODOWISKO				
SZCZECIN MIASTEM BŁĘKITNO-ZIELONYM, ODPORNYM I DĄŻĄCYM DO SAMOWYSTARCZALNOŚCI	Samowystarczalność energetyczna w sektorze komunalnym			
	Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem			
	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem (z wyłączeniem jeziora)			

	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków			
	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych			

EWALUACJA STRATEGII

System ewaluacji SRS_2035 obejmuje prowadzenie ewaluacji bieżącej (on-going) raz na 3 lata (tj. w latach 2028, 2031, 2034) oraz ewaluację końcową, przeprowadzoną w ostatnim roku obowiązywania SRS_2035 (ex-post). Ewaluacja on-going SRS_2035 będzie przeprowadzana metodą ilościowo-jakościową, w której dane pochodzące z monitoringu pogłębionego oraz szczegółowe dane z wykonania WPRS będą stanowiły punkt wyjścia dla jakościowej oceny stanu realizacji SRS_2035.

Ocena jakościowa pozwoli uwzględnić uwarunkowania, czynniki i zdarzenia, które nie są wyrażone poprzez wskaźniki realizacji celów, a także zdarzenia jednokrotne i nadzwyczajne, które zniekształcają obraz wynikający z monitoringu ilościowego. Tak skonstruowana procedura ewaluacyjna pozwoli ocenić efekty podejmowanych działań w zakresie realizacji założonych celów i osiągnięcia przyjętych wskaźników oraz weryfikację racjonalności wykorzystania środków. Umożliwi również stałą poprawę jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości.

Ewaluacja ex-post przeprowadzona zostanie w ostatnim roku obowiązywania SRS_2035 i będzie stanowiła kompleksową diagnozę strategiczną. Ewaluacja ex post powinna bazować na metodyce przyjętej do diagnozy strategicznej stanowiącej podstawę formułowania prezentowanej Strategii. Taki model badawczy w ramach ewaluacji ex-post będzie stanowił gwarancję uwzględnienia wszystkich kontekstów realizowanej w latach 2025-2035 Strategii Rozwoju Szczecina i jednocześnie będzie fundamentem dla procesu programowania strategicznego na kolejny horyzont czasowy.

5.3. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Finansowanie rozwoju Miasta, w tym finansowanie realizacji Strategii Rozwoju Szczecina na lata 2025-2035, wymaga zastosowania montażu finansowego opartego na 5 filarach:

- Filar środków własnych GMS;
- Filar środków z bezzwrotnych środków pomocowych i funduszy celowych krajowych;
- Filar środków z bezzwrotnych środków pomocowych i funduszy strukturalnych UE (i innych zagranicznych);
- Filar środków podmiotów angażowanych w projekty z zakresu partnerstwa publiczno-prywatnego oraz publiczno-publicznego;
- Filar środków pochodzących z komercyjnych instrumentów dłużnych.

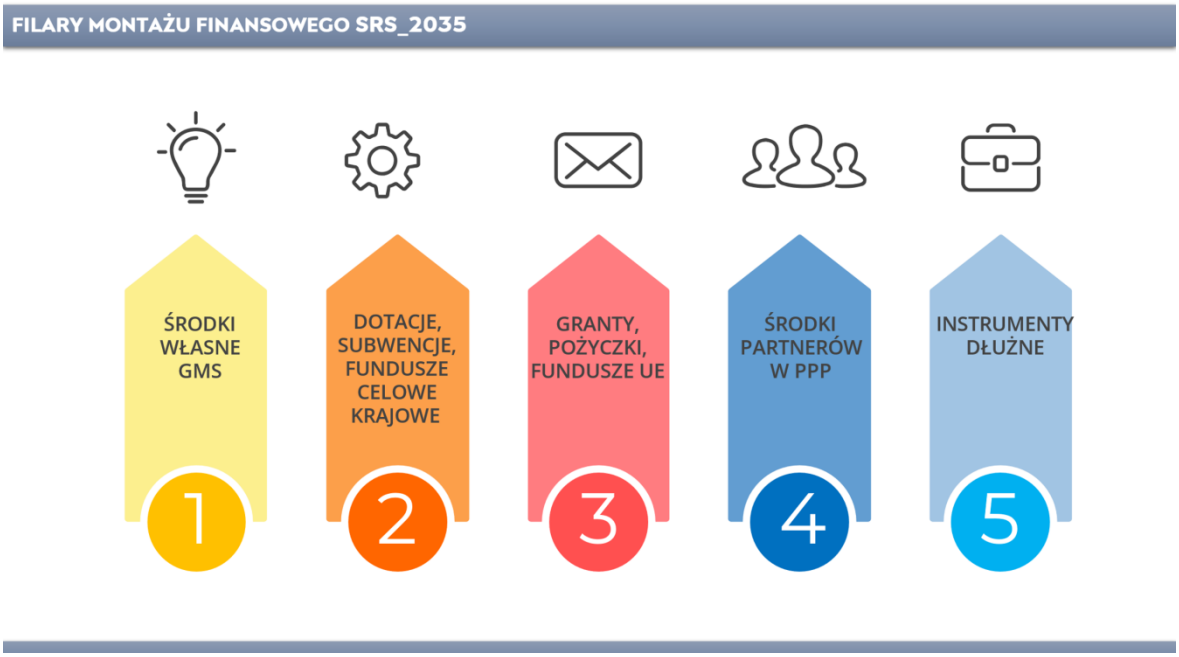

Planowanie źródeł finansowania Strategii Rozwoju Szczecina na lata 2025-2035 odbywa się w ścisłej korelacji z budżetem Miasta oraz Wieloletnią Prognozą Finansową. Jednym z głównych celów przygotowania wieloletniej prognozy finansowej (WPF) jest umożliwienie weryfikacji długookresowej stabilności finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Pod pojęciem stabilności należy rozumieć zdolność do obsługi zobowiązań i utrzymania płynności finansowej w długiej perspektywie. Z założenia WPF jest dokumentem strategicznym i priorytetowym, jeśli chodzi o wytyczanie kierunków rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, poprzez długoplanowe ujęcie potrzeb i możliwości samorządów. Pomimo trudności, jakie wiążą się z przewidywaniem sytuacji finansowej samorządów terytorialnych w perspektywie wieloletniej, uznaje się, że korzyścią płynącą z tych działań jest tworzenie warunków do prowadzenia racjonalnej i zrównoważonej polityki finansowej. Planowanie wieloletnie umożliwia kompleksową ocenę kondycji finansowej samorządu w dłuższej perspektywie, zachęca do koncentracji zasobów, także finansowych, na istotnych przedsięwzięciach oraz unikania rozproszenia zasobów na realizację zamierzeń o znikomym znaczeniu. Poprzez prezentowanie w przejrzysty i jasny sposób następstw budżetowych obecnie podejmowanych decyzji, planowanie wieloletnie pomaga ujawniać potencjalne problemy finansowe, z jakimi mogą być skonfrontowane budżety konstruowane w latach następnych. Zestawienie źródeł finansowania SRS_2035, tj. wydatków na projekty i zadania strategiczne, prezentuje Wieloletni Program Rozwoju Szczecina (WPRS) spójny z WPF.

FINANSOWANIE BUDŻETOWE

Budżetowe środki finansowania realizacji SRS_2035 to środki własne Miasta (dochody podatkowe, dochody z PIT i CIT, wpływy z opłat i usług, dochody z majątku, transfery z budżetu państwa) oraz pozyskane przez Miasto środki zewnętrzne, w tym kredyty i pożyczki oraz bezzwrotne środki pomocowe i fundusze celowe, a także środki w ramach obecnej (do roku 2027) i przyszłej perspektywy finansowej UE (na lata 2028- 2034).

W całym okresie realizacji SRS_2035, priorytet otrzymują programy, projekty i zadania strategiczne dofinansowane ze środków bezzwrotnych. Alokacja środków budżetowych na realizację Strategii dokonywana jest w ścisłej korelacji z budżetem Miasta oraz Wieloletnią Prognozą Finansową. Metodyka zastosowana przy sporządzeniu projektu WPF uwzględnia szczegółowe planowanie:

- dochodów i wydatków bieżących na okres pięciu kolejnych lat; po tym okresie przyjęto założenie stałości podstawowych wielkości budżetowych;
- przedsięwzięć (programy, projekty, zadania), które zgodne są z priorytetami rozwojowymi Miasta i wynikają bezpośrednio z WPRS.

FINANSOWANIE POZABUDŻETOWE

Pozabudżetowe środki finansowania realizacji SRS_2035 to fundusze podmiotów zewnętrznych, angażowane w rozwój Miasta zarówno w postaci partnerstwa publiczno-prywatnego, jak i samodzielnych inwestycji tych podmiotów (finansowanych z ich środków własnych oraz pozyskanych środków zewnętrznych, m.in. kredytów i pożyczek oraz funduszy bezzwrotnych) oraz ponadlokalne fundusze publiczne (gminne, wojewódzkie i centralne) angażowane w postaci partnerstwa publiczno-publicznego.

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej (dalej model) wraz z ustaleniami i rekomendacjami do prowadzenia polityki przestrzennej stanowią obligatoryjne elementy Strategii rozwoju Szczecina 2035. Pełni on kilka funkcji.
Po pierwsze, przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju miasta Szczecina w zakładanym horyzoncie czasowym Strategii, czyli do roku 2035.
Po drugie, obok pożądanych zmian w przestrzeni, model uwzględnia ustalenia, rekomendacje i zasady wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego (modelu wojewódzkiego)[19] oraz przedstawia zmiany, jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, aby zrealizować wyznaczone cele strategiczne i osiągnąć efekty tych celów[20].
Po trzecie jako rama dla prowadzenia procesów rozwojowych na obszarze miasta przez różnych **interesariuszy**[21] rozwoju, ustala **ramy współpracy z nimi** na obszarach realizacji wyznaczonych celów rozwoju.

Strategiczna wizja rozwoju miasta, określona w rozdziale 3.2 wynika z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań Szczecina związanych z transgranicznym położeniem miasta, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanych potencjałów rozwojowych, jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego, trendów rozwojowych (zarówno globalnych, demograficznych, klimatycznych czy technologicznych, jak i tych specyficznych dla miasta). Dzięki zaproponowanym zmianom w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta możliwe będzie osiągnięcie rozwoju w następujących sferach: **edukacja i szkolnictwo wyższe, usługi społeczne (zdrowie), gospodarka, kultura czasu wolnego, bezpieczeństwo, środowisko i klimat**, **mobilność** oraz **mieszkalnictwo**. Sfery te znajdują odzwierciedlenie w celach strategicznych i operacyjnych Strategii.

Z uwagi na fakt, że model jest graficznym odzwierciedleniem treści strategii rozwoju miasta i nie zawiera szczegółowych, przestrzennych przesądzeń (tego typu ustalenia precyzują dokumenty planistyczne gminy), elementy modelu wskazują na ogólnie obrany kierunek przekształceń, ale nie definiują konkretnej lokalizacji inwestycji. **Model przedstawia przestrzeń miasta Szczecina oraz kierunki planowanych działań w ogólnej, uproszczonej formie.**

W pierwszej kolejności model odzwierciedla układ sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, wskazuje obszary, które strategia rozwoju miasta uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz główne rodzaje powiązań funkcjonalnych, występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami. Ponadto w modelu uwzględniono: Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) , system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci

[19] Model bierze pod uwagę (jako uwarunkowanie): a. zasady i ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, krajowe strategie rozwoju, programy rozwoju, Strategię rozwoju ponadlokalnego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego; b. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) wyznaczone w strategiach nadrzędnych względem strategii gminnej; c. inwestycje celu publicznego (rządowe i samorządowe) oraz rezerwy terenu potrzebne na ich realizację.
[20] Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Departament Strategii, Modele struktury funkcjonalno-przestrzennej w strategiach rozwoju, maj 2020, s.3; Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
[21] Interesariuszami procesów rozwoju są: rząd, władze samorządowe, potencjalni inwestorzy, właściciele nieruchomości, a także organy nimi zarządzające i gospodarujące, inni zainteresowani lub włączeni partnerzy.

transportowych TEN-T, tor wodny Świnoujście-Szczecin wyznaczający oś rozwoju gospodarczego (w tym działalności turystyczno-rekreacyjnej).

Model umożliwia sprawną koordynację przestrzenną planowanych działań strategicznych w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym. W zakresie przestrzeni i środowiska model skupia się na ochronie oraz wzmocnieniu wartości ważnych dla zrównoważonego rozwoju w długim czasie.

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej dla Szczecina wpisuje się w granice administracyjne miasta i obejmuje również procesy zachodzące w otoczeniu, gdzie powiązania z gminami SOM przecinają istniejące granice administracyjne. Procesy te są przedmiotem współpracy między nimi, w szczególności w zakresie migracji ludności, przepływów dóbr i kapitału, relacji przyrodniczych i gospodarczych.

Model składa się z syntetycznej części opisowej oraz części graficznej. **Część opisowa** została przygotowana w sposób przeglądowy, wskazując na kluczowe elementy przestrzenne rozwoju oraz budujące konkurencyjność miasta. Część **graficzna** składa się z czterech plansz, prezentujących kluczowe zagadnienia przestrzenno-funkcjonalne pogrupowane w sfery.

Plansza 1 – Główne determinanty rozwoju i obszary interwencji
Plansza 2 – Elementy przestrzenne budujące konkurencyjność miasta w sferze społecznej
Plansza 3 – Elementy przestrzenne budujące konkurencyjność miasta w sferze gospodarki
Plansza 4 – Elementy przestrzenne budujące konkurencyjność miasta w sferze środowiska i klimatu

Punktem odniesienia dla modelu są zidentyfikowane **długookresowe wyzwania rozwojowe**, m.in.: **zmiany demograficzne** (w tym zdrowie publiczne), **wpływ działalności człowieka na środowisko naturalne, postęp technologiczny** oraz **uwarunkowania europejskie**. Podczas interpretacji modelu należy opierać się łącznie na analizie SWOT oraz analizie najważniejszych problemów i potencjałów rozwojowych, zdefiniowanych w części diagnostycznej Strategii.

Ustalenia modelu SFP zgodne są ze współczesnymi trendami, dokumentami strategicznymi i planistycznym jednostek wyższego szczebla i spełniają ustawowy wymóg dot. zakresu modelu. Do czasu uchwalenia Strategii plan ogólny pozostaje zgodny ze Strategią Rozwoju Ponadlokalnego SOM.

6.1. KIERUNKI ZMIAN W PRZESTRZENI WYNIKAJĄCE Z CELÓW STRATEGII ROZWOJU MIASTA

Przewidywane kierunki zmian w przestrzeni wynikają z celów określonych w Strategii Rozwoju Szczecina w perspektywie czasowej do 2035 roku oraz uwzględniają ustalenia, rekomendacje i zasady wynikające z dokumentów wyższej rangi.

Budowanie konkurencyjności miasta będzie odbywało się w czterech wymiarach: przestrzennym (horyzontalnym), gospodarczym, społecznym i środowiskowym.

6.2.1. ELEMENTY PRZESTRZENNE BUDUJĄCE KONKURENCYJNOŚĆ MIASTA W SFERACH: GOSPODARKA, SPOŁECZEŃSTWO ORAZ KLIMAT I ŚRODOWISKO

W obliczu dynamicznych wyzwań demograficznych, cywilizacyjnych i klimatycznych działania podejmowane przez samorząd dają szansę na stworzenie lepszego życia dla przyszłych pokoleń szczecinian. Najpoważniejszym wyzwaniem rozwojowym miasta jest przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom demograficznym, w tym spadkowi liczby ludności i starzenia się społeczeństwa. Z tego powodu polityka rozwojowa miasta będzie koncentrowała się wokół utrzymania istniejących i zwiększania miejsc pracy oraz miejsc do bezpiecznego zamieszkania, przyciągania nowych mieszkańców, w tym specjalistów z pożądanych branż gospodarki. Pozwoli to w dłuższej perspektywie na zmniejszenie luki na rynku pracy i wpłynie pozytywnie na odmłodzenie struktury wieku społeczeństwa w osiedlach. Równie istotne jest zatrzymanie odpływu młodych ludzi poprzez stwarzanie warunków do osiedlania się i podniesienie standardów pracodawców sprzyjających dzietności.

Budowanie konkurencyjności miasta rdzeniowego SOM będzie odbywać się poprzez zapewnienie szczecinianom szerokich perspektyw edukacyjnych i zawodowych, bogatej oferty kulturalnej, sportowej i rozrywkowej, zapewnienie efektywnej infrastruktury społecznej i technicznej.

Budowanie atrakcyjności miasta, będzie odbywać się w trzech kategoriach przestrzeni, odpowiadającym zasadniczym funkcjom miasta, tj.:

– mieszkania – przestrzeń zamieszkiwania (rezydencjalna),
– pracy i produkcji – przestrzeń biznesowa,
– interakcji społecznej i wymiany dóbr – przestrzeń publiczna.

6.2. POTENCJALNE KONFLIKTY PRZESTRZENNE NA STYKU Z GMINAMI OŚCIENNYMI

Istotnym zadaniem jest niwelowanie występowania **konfliktów społeczno-przestrzennych**, które mogą wiązać się m.in. z:

- nadpodażą terenów mieszkaniowych ustalonych w dokumentach planistycznych gmin;
- zagospodarowaniem przestrzennym, nieznajdującym uzasadnienia w procesach demograficznych i spodziewanych potrzebach rozwojowych gmin;
- brakiem mpzp dla obszarów z dużą presją inwestycyjną;
- zjawiskiem niekontrolowanej suburbanizacji, spowodowanej m.in. migracją ludności ze Szczecina na obszary podmiejskie, atrakcyjniejszą ofertą mieszkaniową; w obszarach tych występuje problem z rozprzestrzenianiem się zabudowy i tworzeniem osiedli mieszkaniowych typowych dla miast w gminach o charakterze wiejskim bez odpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej;
- brakiem dostatecznie rozwiniętej sieci infrastrukturalnej (deficyt sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej);
- przebiegiem linii sieci energetycznych – (linia 220 V, linia 110) przez tereny gmin;
- nienadążaniem za kroczącą urbanizacją inwestycji komunikacyjnych i inwestycji z zakresu usług społecznych, co skutkuje wykluczeniem, ograniczonym dostępem lub zmianą stylu życia na gorszy;
- wysoką koncentracją zagrożeń środowiskowych takich jak powodzie, podtopienia (zagrożenie zarówno od strony rzek jak i morza);
- presją urbanizacji na terenach zagrożenia powodziowego w dolinach Odry i jej dopływów oraz na terenach cennych przyrodniczo, co skutkuje likwidacją cennych siedlisk, przecinaniem korytarzy ekologicznych;
- konfliktem z funkcjami ochrony siedlisk ptactwa wodnego i gospodarką wodną;
- presją zagospodarowania rekreacyjno-turystycznego na terenach podlegających naturalnej sukcesji;
- presją gospodarki leśnej w cennych przyrodniczo i rekreacyjnie lasach otaczających Szczecin – głównie Puszcza Bukowa i Wkrzańska;
- oddziaływaniem przemysłu na tereny zurbanizowane;
- planowaną realizacją drogowej obwodnicy Szczecina wraz z tunelem Police-Święta;
- lokalizacją farm wiatrowych w pobliżu terenów zurbanizowanych;
- ingerencją w istniejące struktury społeczne (przekształcanie śródmieść miast o przeważającej funkcji mieszkaniowej);
- uszczuplaniem istniejących zasobów naturalnych zieleni, wody, fauny w związku z realizacją inwestycji komunalnych.

Obszary współpracy w ramach SOM

Szczecin wzmacnia swoje **relacje i połączenia z otoczeniem funkcjonalnym**, co pomoże zapobiegać wzrostowi zróżnicowań społeczno-ekonomicznych w przestrzeni. Dla integracji metropolii z otoczeniem kluczowe znaczenie mają **działania, procesy i ograniczenia rozwojowe zachodzące na obszarze SOM**, mające wpływ na rozwój miasta rdzeniowego i jego otoczenia:

- niekorzystne procesy migracyjne i demograficzne, przyrost ludności szczególnie w gminach: Dobra, Kołbaskowo, Kobylanka, skutkujące trzykrotnym w latach 1999 – 2019 spadkiem liczby ludności w centrum Szczecina, z jednoczesnym wzrostem liczby mieszkańców w dzielnicach peryferyjnych i na obszarach podmiejskich (postępująca niekontrolowana suburbanizacja, przy granicach gmin sąsiednich, na obszarach rolniczych włączanych z produkcji rolnej w celu realizacji zabudowy mieszkaniowej);
- utrzymywanie się Szczecina jako atrakcyjnego ośrodka i rynku pracy dla mieszkańców SOM i regionu zachodniopomorskiego;
- zdegradowana tkanka miejska śródmieścia Szczecina (wizerunek miasta rdzeniowego);

- silne procesy suburbanizacji i antropopresja na obszary przyrodnicze i cenne krajobrazowo;
- potencjał terenów rozwojowych na wyspach Śródodrza w Szczecinie;
- brak jednolitego systemu transportu metropolitalnego;
- rosnący potencjał transgranicznego położenia, w tym w sektorze turystyki;
- rosnące znaczenie sektora nowoczesnych usług w działalności gospodarczej i zarządzaniu metropolią i w sektorze przedsiębiorstw w Szczecinie;
- powolna integracja i wzmacnianie powiązań funkcjonalnych, przekraczających granice gmin/powiatów;
- partnerska współpraca instytucjonalna w ramach SSOM i zmieniające się podejście samorządów lokalnych do współpracy w obszarze funkcjonalnym; współpraca wymagająca rozstrzygnięć w zakresie pojawiających się konfliktów przestrzennych, wspólnego uruchamiania rozwiązań, ułatwiających mieszkańcom dostęp do oferty poszczególnych gmin czy obniżających koszty oferowanych usług publicznych;
- partnerska konsolidacja potrzeb z zakresu usług publicznych i społecznych zapewniająca ich rozwój i dostępność;
- przestrzenna transformacja gospodarcza, migracja i lokowanie przetwórstwa przemysłowego i usług na rzecz produkcji w obszarze funkcjonalnym, krystalizowanie się specjalizacji funkcjonalnej ośrodków miejskich w SOM;
- wzmacnianie komplementarności produkcji i usług, konsolidacja i rozwój klastrów, powiązanie sfery nauki z gospodarką, wspieranie przedsiębiorczości i działań innowacyjnych (transformacja cyfrowa, zielony ład, gospodarka o obiegu zamkniętym);
- inwestowanie w rozwój systemu transportu metropolitalnego opartego na kolei metropolitalnej i komunikacji autobusowej;
- korzystne uwarunkowania dla rozwoju komunikacji wodnej;
- działania na rzecz rozwoju kluczowej infrastruktury technicznej, w tym dostępności zewnętrznej SOM (dotyczy infrastruktury korytarzowej, łączącej centra wzrostu SOM z otoczeniem);
- ochrona i rozwój integracji ekologicznej z ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, stanowiących korytarze ekologiczne, ochrona zlewni;
- konsolidacja interesów SOM w zakresie transportu morskiego i żeglugi śródlądowej oraz zarządzanie ryzykiem powodziowym (zagadnienie rozwoju portów, utrzymania torów żeglugowych, budowy infrastruktury i nabrzeży portów i przystani, gospodarowania na obszarach objętych ryzykiem powodziowym, lądowej dostępności portów itp.

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Szczecin został wyznaczony obszar strategicznej interwencji (OSI)[22] na części obszaru wielofunkcyjnej zabudowy śródmiejskiej, pomiędzy trasą SKM a wyspami: Grodzką i Łasztownią, do którego kierowana jest interwencja publiczna, łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub społeczne.

7. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ MIASTA

7.1. POLITYKA PRZESTRZENNA MIASTA SZCZECIN

7.1.1. Kształtowanie spójnej polityki przestrzennej i jej filarów rozwojowych

1. Ustalenia i rekomendacje wskazują pożądane działania w dziedzinie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, ujmując następujące potrzeby: planowanie przestrzeni wielofunkcyjnych, zapewnienie terenów przeznaczonych pod rozwój

[22] Obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne (art.5 ppkt 6b). Polityka państwa w stosunku do OSI jest adresowana do trzech poziomów: obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego Szczecina (jako całości), miasta rdzeniowego – Szczecina oraz do ośrodków ponadregionalnych wspomagających rozwój SOM z obszarem oddziaływania poza SOM.

aktywności gospodarczej, wyznaczanie stref inwestowania i wykluczenia z inwestowania, utrzymanie terenów rolnych i leśnych objętych ochroną, ochrona krajobrazu kulturowego.

2. Politykę przestrzenną zdefiniowano w Strategii rozwoju miasta Szczecin.
3. Dla rozwoju gospodarczego kluczowe stają się procesy ludnościowe i tempo rozwoju, w tym zmiany struktury gospodarki (usługi ogólnospołeczne i usługi związane z obsługą podmiotów gospodarczych). Wymaga to wspierania rozwoju ludnościowego i rozwoju usług ogólnospołecznych, w tym związanych z obsługą transgranicznego regionu metropolitalnego.
4. Rozwój produkcji w powiązaniu ze sferą B+R+I warunkuje rozwój gospodarczy miasta; jest to jednoznaczne wskazanie dla wspierania rozwoju portu i gospodarki morskiej. W Szczecinie i równolegle w jego funkcjonalnym otoczeniu przewiduje się wsparcie dla rozwoju przetwórstwa przemysłowego, szczególnie w branżach innowacyjnych, co będzie wymagać pozyskiwania mobilnych pracowników i innowatorów.
5. Dla przyszłej sytuacji i pozycji ekonomicznej Szczecina rozstrzygający będzie sposób wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu – strategii określającej ramy finansowe, kierunki i tempo rozwoju gospodarczego. Z tej przyczyny polityka przestrzenna we wszystkich segmentach jej realizacji uwzględnia zagadnienia ochrony zasobów środowiskowych w kontekście rejestrowanych procesów klimatycznych.

7.1.2. Kluczowe zasady polityki przestrzennej Szczecina

1. **zintegrowane podejście**: rozwiązania dla Szczecina rozpatrywane są w kontekście potencjału i możliwości rozwojowych regionu i obszaru funkcjonalnego, a dla konkretnego osiedla – całej dzielnicy i miasta.
2. **partycypacja i współtworzenie w planowaniu i współdzieleniu zasobów i usług**: samorząd prowadzi wspólne z użytkownikami przestrzeni planowanie i projektowanie rozwiązań na obszarach ważnych dla mieszkańców.
3. **zarządzanie wielopoziomowe pionowe i poziome**: samorząd przyjmuje konieczność i zasadność koordynowania swoich planów rozwojowych z działaniami na wszystkich poziomach administracji publicznej oraz z gminami w obszarze funkcjonalnym i transgranicznym.
4. **podejście terytorialne**: polityka przestrzenna dla poszczególnych obszarów miasta uwzględnia ich specyfikę i potencjał, a także bazuje na rozpoznaniu wpływu rozwiązań na wspólnoty lokalne.
5. **skala działań**: rozwiązywanie problemów przestrzennych w każdej skali – metropolitalnej, miejskiej, dzielnicowej i osiedlowej, zgodnie z ich specyfiką.
6. **aspekty środowiskowe rozwoju i funkcjonowania miasta**: rozwiązania urbanistyczne uwzględniają wpływ na przestrzeń i wartości przyrodnicze oraz jakość życia mieszkańców.
7. **model urbanizacji**: odnowie i modernizacji poddaje się już zagospodarowane i zabudowane tereny; zabudowę wysokościową lub wysoką dopuszcza się we wskazanych obszarach strefy śródmiejskiej, natomiast w obszarze uzupełnienia zabudowy, w miarę oddalania się od centrum miasta, preferuje się zabudowę wielorodzinną niskiej intensywności; w obszarach peryferyjnych preferuje się zabudowę jednorodzinną z wysokim udziałem powierzchni terenu biologicznie czynnego.
8. **model metropolii transgranicznej**:

- kontynuuje się wzmacnianie pozycji Szczecina w relacjach transgranicznych i europejskich;
- wzmacnia się funkcję i rolę Szczecina jako miasta rdzeniowego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego (MOFOW);
- wspiera się wykształcanie nowych i wzmacnianie istniejących specjalizacji Szczecina, które pozwolą osiągnąć trwałą zdolność do konkurowania z innymi ośrodkami funkcjonalnymi w Polsce i w regionie bałtyckim;
- wzmacnia się relacje i więzi miejsko-wiejskie w SOM oraz szerzej w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina (TRMS), w tym kreowanie wspólnego transgranicznego rynku pracy;
- dąży się do rozwoju metropolitalnych połączeń transgranicznych, w tym rzeki Odry jako osi komunikacyjnej pogranicza;
- wzmacnia się i rozwija się partnerską współpracę z gminami oraz mechanizmy służące wspólnemu rozwiązywaniu problemów rozwojowych w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym (SOM);
- dąży się do osiągnięcia spójności przestrzenno-funkcjonalnej miasta z otoczeniem poprzez rozwiązania systemowe, w szczególności poprzez:

- wspólne planowanie na poziomie regionalnym we współpracy z samorządem województwa, a na poziomie lokalnym integrowanie polityk publicznych[23] w bezpośredniej współpracy z sąsiednimi gminami i powiatami w celu rozwiązywania problemów wymagających interwencji,
- udostępnianie w partnerskich relacjach miejskiej infrastruktury społecznej i technicznej dla obsługi terenów gmin sąsiednich i koordynację potrzeb i planów rozwoju tej infrastruktury,
- realizację zintegrowanych inwestycji terytorialnych, w tym koordynację i integrację planów rozwoju infrastruktury drogowej, szynowej i rowerowej,
- wspieranie rozwoju zrównoważonego i sprawnego transportu poprzez integrację sieci transportu publicznego,
- prowadzenie wspólnej polityki pozyskiwania inwestorów, opartej na analizie predyspozycji terenowych i atrakcyjności lokalizacji dla inwestorów,
- koordynację i zintegrowanie ochrony środowiska, zapewnienie trwałej integracji ekologicznej w obszarze funkcjonalnym, w tym gospodarowania błękitno-zieloną infrastrukturą,
- buforowanie terenów zabudowy terenami zieleni,
- rozwijanie gospodarki cyfrowej i zielonej,
- zwiększenie zakresu współpracy w obszarze SOM w celu ograniczania emisji zanieczyszczeń i przeciwdziałania zmianom klimatu, w tym wspólne przeprowadzanie transformacji energetycznej obszaru funkcjonalnego poprzez większe wykorzystanie OZE, wykształcanie mikrosieci na bazie OZE, koordynację planów gospodarowania wodami opadowymi itp.

7.2. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ MIASTA

Sfera społeczna i jakość życia

1. Uznaje się za zasadę współdzielenie zasobów i usług w celu budowania przestrzennej, funkcjonalnej i społecznej spójności; kontynuuje się wzmacnianie kapitału społecznego, demokratyzację życia społecznego, poprawę relacji społecznych, a w celu pobudzenia aktywności i świadomości społecznej.
2. Za priorytetowe uznaje się działania przyjazne wszystkim grupom wiekowym i adekwatne do potrzeb nakłady na infrastrukturę techniczną i społeczną.
3. Dąży się do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych metropolii, uzupełniania luki na rynku mieszkań oraz dalszego różnicowania i dostępności form własności mieszkań i stwarzania warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego na wynajem, które odpowiada na potrzeby rynku ludności w wieku produkcyjnym mobilnym.
4. Dąży się do podniesienia jakości przestrzeni mieszkalnej z priorytetem w obszarach uzupełnienia zabudowy poprzez integrację funkcjonalno-przestrzenną, zapewnienie dostępności do terenów zieleni ogólnodostępnej i rekreacji, usług społecznych, utrzymanie lub wzmacnianie lokalnych centrów usługowych; dla nowych zespołów mieszkaniowych obowiązuje wykształcenie lokalnego centrum usługowego.
5. Kształtuje się sieć usług związanych z lokalną obsługą ludności uwzględniając dostępność usług w ruchu pieszym, lokalizowanych w miarę możliwości w formie lokalnych centrów (ryneczków, centrów osiedlowych itp.) oraz centrów dzielnicowych o dostępie transportem publicznym.
6. Dąży się do zapewnienia dostępności przestrzeni miasta dla osób ze szczególnymi potrzebami.
7. Utrzymuje i wzmacnia się rolę Szczecina jako ośrodka kulturalnego o znaczeniu ponadlokalnym, przygranicznego miasta portowego o tradycjach hanzeatyckich, aktywnego we wspólnocie geokulturowej pogranicza polsko-niemieckiego i Regionu Morza Bałtyckiego.
8. Utrzymuje się i kontynuuje rozbudowę sieci placówek oraz przestrzeni kultury i rozrywki o znaczeniu ponadlokalnym, dla odbiorców masowych i niszowych, którą tworzą renomowane obiekty: Filharmonia, Muzeum Narodowe z oddziałami, w tym Centrum Dialogu Przełomy, Muzeum Historii Szczecina, Muzeum Techniki i Komunikacji, Teatr Współczesny, Teatr Polski, Teatr Kana, Teatr Lalek Pleciuga, Trafostacja Sztuki, Willa Lentza, Morskie Centrum Nauki wraz z ofertą pozostałych

[23] Rola polityki publicznej polega na kierunkowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego, odpowiadającego na potrzeby mieszkańców. Głównym jej celem jest poprawa jakości życia, budowania sprawiedliwości społecznej i promowanie zrównoważonego rozwoju.

instytucji kulturalno-rozrywkowych miasta, w tym Netto Arena, Teatr Letni, Stadion Miejski im. Floriana Krygiera, Stadion Lekkoatletyczny, Fabryka Wody;

9. Planuje się zwiększenie potencjału kultury, środowisk twórczych i zawodowych, organizacji pozarządowych oraz wykształcenie trwałej synergii kultury z gospodarką, jako ekonomicznej dźwigni rozwoju miasta i obszaru funkcjonalnego oraz wyznacznika konkurencyjności ośrodka, poprzez:

– rozwój innowacji, przemysłów kultury i kreatywnych,
– ochronę i wsparcie istniejących placówek, unikalnych usług kultury i rzemiosła,
– utrzymanie rezerw na nowe usługi wielozadaniowe z zakresu pożytku publicznego, podążając za potrzebami wynikającymi ze zmian demograficznych, migracji ludności, zmian cywilizacyjnych,
– wykształcenie obiektów wielofunkcyjnych w ramach lokalnych centrów usługowych osiedli, w tym usług kultury i innowacji społeczno-kulturalnych, wspierających kulturę społeczną wspólnot, w tym kulturę dialogu z samorządem, kulturę współdzielenia,
– wzmacnianie uczestnictwa instytucji kultury w przestrzeniach publicznych miasta,
– wsparcie edukacji artystycznej i rzemieślniczej (szkoły artystyczne, rzemieślnicze),
– wsparcie powstawania scen prywatnych w rozproszonych lokalizacjach,
– adaptację przestrzeni publicznych do potrzeb aktywności społecznych i kulturalnych,
– integrację społeczno-kulturalną mieszkańców, w tym ludności napływowej, mniejszości etnicznych;

10. Wspiera się włączanie lokalnych twórców, rzemieślników, środowisk akademickich i organizacji pozarządowych w proces rewitalizacji i renowacji obszarów zdegradowanych w mieście i wymagających interwencji poprzez umożliwienie w zasobach gminy powstawania pracowni artystycznych, rzemieślniczych, usług unikalnych, galerii, warsztatów edukacyjnych, działań artystycznych w przestrzeni miejskiej w obszarze Starego Miasta i Śródmieścia, szczególnie w obiektach stanowiących dobro kultury współczesnej i strukturach zabytkowych.
11. Planuje się budowę i rozbudowę instytucji kultury, w tym: budowę placówek związanych z wielokulturową tradycją miasta, ekspozycją zabytków techniki, sztuki i nauki realizowaną przez różne podmioty oraz budowę lub adaptację istniejących obiektów na osiedlowe domy kultury.
12. Wspiera się dbałość o zdrowie publiczne jako przejaw rozwoju kapitału społecznego, w tym celu:

– dąży się do zapewnienia optymalnej dostępności gabinetów lekarzy pierwszego kontaktu oraz do profilaktyki w obszarach mieszkaniowych,
– dąży się do zwiększenia dostępności do gabinetów specjalistycznych i diagnostyczno-zabiegowych lokalizowanych przy jednostkach lecznictwa zamkniętego oraz jako odrębne jednostki publiczne i niepubliczne,
– dąży się do dalszego rozwoju szpitalnictwa na terenie metropolii, o swobodnym dostępie pacjentów całego regionu i pogranicza,
– dąży się do adaptacji usług medycznych do potrzeb osób starszych i przewlekle chorych, powiększa się bazę usług opieki długoterminowej, paliatywnej, geriatrycznej, rehabilitacyjnej i psychiatrycznej, psychiatrii środowiskowej oraz profilaktyki i terapii uzależnień i współuzależnień,
– kontynuuje się, w ramach rewitalizacji, tworzenie obiektów dziennego pobytu i centrów aktywności i pomocy lokalnej dla osób w wieku poprodukcyjnym; docelowo przewiduje się powstanie takich jednostek w każdym osiedlu i włączenie wspólnot sieci społecznych m.in. pomocy sąsiedzkiej, organizacji pozarządowych,
– prowadzi się restrukturyzację i rozbudowę infrastruktury sieciowej (cyfrowej) w celu upowszechniania i wykorzystania technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych do świadczenia usług medycznych, opiekuńczych i ratunkowych,

13. kontynuuje się współpracę i integrowanie samorządów w SOM w zakresie poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania zagrożeniom m.in.: zmniejszanie skutków powodzi i suszy, wspieranie służb we wdrażaniu systemów monitoringu zagrożeń i systemu wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami (z wykorzystaniem miejskich systemów monitoringu, systemów zbierania danych itp.), usuwanie skutków awarii i zagrożeń środowiska na obszarach chronionych i obiektach gospodarki wodnej, morskich wodach wewnętrznych i pozostałych akwenach, zaopatrzenie ludności w wodę pitną (strefy ochronne ujęć wody), bezpieczeństwa energetycznego (pierścieniowe zasilanie miasta, wspieranie inwestycji w OZE i in.), bezpieczeństwa infrastrukturalnego (rozwój sieci infrastruktury technicznej, poprawa dostępności komunikacyjnej) itp.

Sfera gospodarki

1. Obejmuje się ochroną tereny wskazane pod inwestycje produkcyjno-usługowe, dążąc do wykorzystania efektów skali i możliwości rozwoju, jakie oferuje modernizacja morskiego toru wodnego oraz rozwój innych systemów transportowych w obszarze funkcjonalnym i przygranicznym.
2. Wspiera się powstawanie nowych miejsc pracy w produkcji, rozwijanej w dziedzinach związanych z wysokimi technologiami, przetwórstwem przemysłowym[24].
3. Kształtuje się rynek pracy:
   - uwzględniając rosnące zapotrzebowanie na siłę roboczą i stwarzanie warunków do pozyskiwania nowych pracowników, w tym w zakresie ich czasowego zamieszkania, wspierania procesów osiedleńczych i asymilacji w miejscu pracy, obszarach zamieszkania i korzystania z usług społecznych,
   - wspierając aktywności zawodową osób młodych, kobiet, osób po 50. roku życia i osób długotrwale bezrobotnych oraz poprzez stwarzanie odpowiednich warunków powrotu kobiet do pracy po urlopie macierzyńskim (usługi społeczne – dostęp do opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz w wieku do rozpoczęcia przygotowania przedszkolnego),
   - wspierając działania służące poprawie struktury miejsc pracy, zwiększeniu udziału miejsc pracy dla kobiet w obszarach innowacyjnej gospodarki oraz zwiększaniu atrakcyjności Szczecina jako głównego celu migracji mieszkańców regionu,
   - wspierając rozwój umiejętności i kompetencji wśród grupy wchodzącej na rynek pracy i grupy pracowników niemobilnych (50+) poprzez umożliwienie dostępu i wykształcenie odpowiedniej infrastruktury do kształcenia ustawicznego odpowiadającego zmienności potrzeb rynku, a także poprzez edukację dorosłych w zakresie adaptacji do gospodarki cyfrowej,
   - stwarzając warunki do wzrostu zatrudnienia i rozwoju w strefie gospodarki senioralnej oraz ekonomii społecznej, wykorzystując naturalne warunki Szczecina do rozwoju działalności związanej z potrzebami starzejącego się społeczeństwa, np. w obszarze ochrony zdrowia i rehabilitacji, wypoczynku, usług sanatoryjnych, opiekuńczych,
   - zakłada się zwiększenie liczby miejsc pracy w buforze trasy średnicowej i SKM w celu ograniczenia podróży, a także rozbudowę i wzmacnianie policentrycznej sieci lokalnych miejsc pracy w formie m.in. lokalnych centrów usługowych,
   - zakłada się zwiększenie liczby miejsc pracy w dobrze skomunikowanym transportem publicznym obszarze śródmiejskim (Centrum, Stare Miasto, Łasztownia i Kępa Parnicka, obszar portu);
4. Wspiera się utrzymanie roli miastotwórczej i metropolitalnej szkół wyższych.
5. Wspiera się tworzenie i zwiększanie potencjału klastrów, uwzględnia się obecne i prognozowane potrzeby w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego, stwarzając warunki dla rozwoju sfery Badania – Rozwój – Innowacje (B+R+I) oraz branż innowacyjnych; zapewnia się ofertę terenów dla usług w ramach terenów przeznaczanych na parki technologiczne, przemysłowe, specjalne strefy ekonomiczne, obszary wolnocłowe, obszary portowe, umożliwiając funkcjonowanie zarówno jednostek usługowych, jak i związanych z przetwórstwem przemysłowym, tym samym umożliwiając inwestowanie, modernizację przedsiębiorstw i wzrost konkurencyjności gospodarki miasta.
6. Wskazuje się rezerwy terenowe na cele produkcji, składów, magazynów w zakresie przetwórstwa przemysłowego, w tym wielkoskalowego przy współdziałaniu z partnerami z obszaru funkcjonalnego, a w skali miasta dywersyfikuje się miejski rynek pracy w dziedzinach produkcji związanych z wysokimi technologiami.
7. Zapewnia się warunki do prowadzenia działalności portu morskiego, produkcji na terenach stoczniowych, działalności produkcyjnej, składowej i magazynowej związanej z segmentami gospodarki morskiej, energetycznej oraz powiązanych w łańcuchach kooperacyjnych i łańcuchach dostaw.
8. Priorytetem w zakresie wsparcia, osiedlania i współpracy obejmuje się innowatorów, start-up'y i firmy technologiczne, udziela się instytucjonalnego wsparcia klastrom i inicjatywom klastrowym i intensyfikuje się działania wzmacniające status Szczecina jako ośrodka naukowo-badawczego, akademickiego, konferencyjnego oraz jego otoczenia funkcjonalnego.
9. Prognozuje się długofalowe skutki zmian demograficznych i znaczny wzrost odsetka osób starszych, dla których przewiduje się tereny usług społecznych, w tym dla rozwoju gospodarki senioralnej obszaru funkcjonalnego i pogranicza, wykształcenia segmentu gospodarki lokalnej skierowanej do klientów z obszaru transgranicznego.
10. Kontynuuje się rozwój usług o znaczeniu ponadlokalnym, które lokuje się na lewobrzeżu, w obszarze śródmiejskim, na terenie Starego Miasta i Łasztowni.

[24] Do kategorii terenów o funkcji produkcyjno-składowej i usług na rzecz produkcji zalicza się także tereny parków przemysłowych, parków naukowo-technologicznych i parków naukowych.

11. Ustala się obszary: Śródmieście, Stare Miasto, wyspa Łasztownia, rzeka Odra i jezioro Dąbie, jako obszary usługowe, w których koncentruje się rozwój usług czasu wolnego, rozrywki i rekreacji weekendowej dla obszaru funkcjonalnego Szczecina, regionu i pogranicza.
12. Wspiera się rozwój gospodarki cyfrowej i niskoemisyjnej, które w istotny sposób poprawiają jakość życia.

Sfera przestrzenno-środowiskowa

1. Kontynuuje się zaspokajanie szczególnych potrzeb mieszkaniowych metropolii i wskazuje rezerwy terenowe pod rozwój mieszkalnictwa, gdzie nowa zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa powinna spełniać warunki:
   - lokalizacji – pod zabudowę przeznacza się w pierwszej kolejności tereny z wykształconą infrastrukturą techniczną, objęte planami miejscowymi lub w obszarze uzupełnienia zabudowy wskazanym w planie ogólnym,
   - dostępu do infrastruktury społecznej z uwzględnieniem dostępu pieszo-rowerowego oraz do infrastruktury komunikacyjnej (transport zbiorowy),
   - dostępu komunikacyjnego w następującej hierarchii: dostęp pieszy i rowerowy, transportem zbiorowym, indywidualnymi środkami transportu,
   - dostosowania do uwarunkowań przyrodniczych, wkomponowana w istniejącą zieleń i układ hydrologiczny z uwzględnieniem naturalnych zdolności retencyjnych obszaru,
   - utrzymania i zapewnienia różnorodności zabudowy miejskiej i jej cech fizjonomicznych, w miarę możliwości przestrzennych i stosunków własnościowych rozgraniczając poszczególne struktury terenami zieleni o funkcjach rekreacyjnych, izolacyjnych i ekosystemowych;
2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową oszacowano w planie ogólnym – dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową nie większą niż 30% zapotrzebowania oszacowanego w planie ogólnym.
3. Wyznacza się obszar śródmiejski stanowiący wielofunkcyjne centrum oraz sieć lokalnych centrów usługowych w osiedlach; utrzymuje się i zagęszcza strukturę rozproszoną lokalnych centrów usługowych w celu poprawy dostępu do usług podstawowych na poziomie lokalnym.
4. Zachowuje się i chroni wartościowe elementy krajobrazu kulturowego oraz różnorodność przestrzeni miejskich (zabytki, obszary i zespoły o wartościach zabytkowych, ich otoczenie, elementy zagospodarowania terenu, ekspozycję), poprzez ustalenia dotyczące sposobu kształtowania nowej zabudowy i zagospodarowania terenu w obszarach o wartościach zabytkowych; wprowadza się ograniczenia inwestowania na obszarach o cennej kompozycji urbanistycznej, wypełnionych zabudową o wartościach historycznych.
5. Kontynuuje się proces rewitalizacji Śródmieścia, prowadzony w oparciu o ochronę oryginalnej struktury Śródmieścia, stanowiącej unikatową wartość w skali kraju; w ramach renowacji, rewaloryzacji oraz rewitalizacji zabudowy i zagospodarowania zespołów zabudowy podnosi się walory historyczne, użytkowe i ekonomiczne obiektów i obszarów o wartościach zabytkowych.
6. Ustala się Obszar Strategicznej Interwencji na części obszaru wielofunkcyjnej zabudowy śródmiejskiej, pomiędzy trasą SKM a wyspami: Grodzką i Łasztownią, do którego kierowana jest interwencja publiczna, łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub społeczne.
7. Kontynuuje się rewitalizację terenów staromiejskich i śródmiejskich, ukierunkowaną na poprawę jakości życia i wykorzystania przestrzeni publicznych, odpowiednią koncentrację zabudowy i optymalne wykorzystanie dostępnej infrastruktury miejskiej w obszarze lewobrzeża oraz prawobrzeża (stare Dąbie).
8. Kontynuuje się transformację wyeksploatowanych technologicznie zespołów portowych, szczególnie o wartościach zabytkowych, na funkcje ogólnomiejskie (m.in.: usługi, kultury, nauki, edukacji, administracji, sportu i turystyki wodnej) z udziałem mieszkalnictwa.
9. Kontynuuje się reurbanizację wysp Międzyodrza i obszarów okołolotniskowych, koncentrację działań w obszarach uzupełnienia zabudowy i przywracanie ich wartości funkcjonalno-przestrzennych.
10. Kształtuje się rozwój terenów nadwodnych i wód morskich i wód śródlądowych z uwzględnieniem wybitnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych estuarium Odry z jeziorami i wyspami; równoważy się dla terenów nadwodnych potrzeby gospodarcze i społeczne dotyczące utrwalenia nadwodnego i portowego charakteru Szczecina i ochrony środowiska przyrodniczego dla następnych pokoleń.
11. Kontynuuje się rozwój unikalnej infrastruktury sportu i turystyki wodnej w oparciu o akweny: jezioro Dąbie, rzeka Odra, rzeka Płonia, w porozumieniu z gminami ościennymi, jako zintegrowana oferta czasu wolnego SOM.

12. Kształtuje się przestrzenie publiczne poprzez: uczytelnienie założeń, ekspozycję wartości kulturowych, wzmocnienie lub wykształcenie funkcji centrotwórczych, wyposażenie cywilizacyjne (łączność, informacja, bezpieczeństwo, higiena, wyposażenie dla wszystkich grup wiekowych, zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, mała architektura, nawierzchnie, reklamy), kreowanie ikon architektonicznych, odtwarzanie tradycji miejsca, wprowadzanie zieleni.
13. Przyjmuje się zasadę, że ruch pieszy ma zapewniać komfort i bezpieczeństwo oraz dąży się do integracji sieci pieszej z transportem zbiorowym.
14. Dąży się do integracji powiązań transportowych, w szczególności zwiększenie udziału transportu publicznego w podziale zadań przewozowych obszaru funkcjonalnego Szczecina oraz obszarów obecnej i przyszłej zabudowy; szkielet komunikacji zbiorowej obszaru metropolitalnego Szczecina będzie tworzyła Szczecińska Kolej Metropolitalna, realizowana wspólnie z gminami sąsiednimi.
15. Wskazuje się zasady zarządzania potrzebami komunikacyjnymi (dostępność komunikacyjna przy oszczędności zasobów przestrzennych, pierwszeństwo pieszych i rowerzystów w priorytetowych przestrzeniach publicznych miasta, rozwój infrastruktury rowerowej i dostępności pieszej, efektywne przemodelowanie potrzeb przewozowych i parkingowych, szczególnie w obszarze Śródmieścia, efektywna współpraca wszystkich rodzajów transportu publicznego i równoważenie elementów systemu transportu, osiągnięcie priorytetu transportu publicznego w wyznaczonym obszarze Śródmieścia, ograniczenie transportu samochodowego w obszarze Śródmieścia, zwiększenie liczby przepraw mostowych przez Międzyodrze).
16. Zakłada się poprawę standardów obsługi komunikacją miejską (wysoka częstotliwość, dostępność, wysoka prędkość, integracja poszczególnych środków transportu, bieżąca informacja), aby mogła stanowić konkurencję dla indywidualnego transportu samochodowego

    – kontynuuje się rozbudowę i modernizację istniejącej infrastruktury transportowej, wymianę taboru na niskoemisyjny.

17. Kontynuuje się podział miasta na strefy o zróżnicowanym zaspokojeniu potrzeb parkingowych:

    – w centrum i na obszarach silnie zurbanizowanych, charakteryzujących się zwiększoną gęstością celów podróży i występującym deficytem przestrzeni publicznej, która może być przeznaczona na potrzeby transportu zbiorowego, dróg i parkingów rowerowych, chodników, zakłada się limitowanie dostępu dla samochodów indywidualnych m.in. poprzez ograniczenie liczby miejsc postojowych przy inwestycjach kubaturowych,

    – na pozostałych terenach oddalonych od centrum, zakłada się lepsze warunki do parkowania, zachęcających także do pozostawienia samochodu na zorganizowanych parkingach i podróży do centrum komunikacją zbiorową;
18. Utrzymuje się lotnisko lokalne Szczecin-Dąbie, z możliwością wykorzystywania do celów komunikacji lotniczej przez małe samoloty i śmigłowce; lotnisko może zostać zmodernizowane i wykorzystane do realizacji celów sportowych, sanitarnych, a także turystycznych i biznesowych, którym należy zapewnić odpowiednią obsługę.
19. Nadaje się priorytet dla rozwoju komunikacji wodnej, poprzez inwestycje miejskie w infrastrukturę nadwodną (nabrzeża, porty i przystanie), uwzględniające warunki otoczenia (Gryfino, Stepnica, Trzebież, Police, Świnoujście, Wolin i Kamień Pomorski).
20. Zapewnia się warunki do rozwoju żeglugi śródlądowej i transportu morskiego: w zakresie transportu wodnego umożliwia się funkcjonowanie portu morskiego poprzez jego zewnętrzne powiązania komunikacyjne (drogowe, kolejowe i wodne), rozbudowę infrastruktury portowej, utrzymanie parametrów torów wodnych oraz modernizację Odrzańskiej Drogi Wodnej; przewiduje się zainwestowanie w możliwości połączenia obszaru metropolitalnego przez kanał Odra-Hawela z zachodnioeuropejską siecią dróg wodnych.
21. Dąży się do zwiększania przestrzenno-funkcjonalnej odporności miasta poprzez działania prowadzące do łagodzenia przestrzennych skutków zmian klimatu i zwiększania odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe, niedobory energii, niepewność gospodarczą i demograficzną.
22. Utrzymuje się na terenie miasta ochronę obszarów i obiektów o unikatowej wartości dla środowiska przyrodniczego, które są objęte różnymi formami ochrony prawnej lub są postulowane do objęcia ochroną.
23. W odniesieniu do istniejących rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów Natura 2000, pomników przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, działania przestrzenne należy podporządkować celom ochrony przyrody i krajobrazu, zgodnie z zasadami ochrony określonymi w aktach prawnych dotyczących danej formy ochrony; w odniesieniu do przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 obowiązuje ich ochrona przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi, wskazanymi w Planach zadań ochronnych.

24. Utrzymuje się istniejące i wykształca nowe powiązania ekologiczne (obszary biologicznie-retencyjne) z zachowaniem wysokiego poziomu bioróżnorodności oraz przywraca się środowisku tereny trwale wyłączone z zabudowy.
25. Dąży się do zintegrowanego, długofalowego rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury elastycznej, wielozadaniowej, zapewniającej szeroką gamę usług ekosystemowych, zdolnej do regeneracji i adaptacji w wielu skalach i koncentrującej się na:
    - zarządzaniu terenami zieleni i dalszym ich przyrostem, szczególnie w obszarze uzupełnienia zabudowy; wypełnianiu zielenią przestrzeni publicznych, wykształcaniu nowych terenów zieleni na miejskich i prywatnych nieruchomościach, odbudowie integracji ekologicznej w obszarze zwartej zabudowy, szczególnie w obszarze Śródmieścia, dążąc do poprawy jakości środowiska miejskiego,
    - wdrażaniu planu gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi poprzez utrzymanie i zwiększanie naturalnej zdolności retencyjnej obszaru miasta (zwiększanie retencji powierzchniowej i wtórne wykorzystanie wód opadowych), minimalizowaniu ilości wód opadowych odprowadzonych z obszaru miasta do wód powierzchniowych i opóźnianie odpływu tych wód tam, gdzie ich absorpcja powierzchniowa lub inne wykorzystanie nie jest możliwe,
    - zapewnienie ciągłości terenów zieleni wzdłuż całego systemu hydrograficznego miasta, w tym zapewnienie ochrony obszarów źródłowych jako terenów aktywnych przyrodniczo, zachowanie istniejących zbiorników wodnych, utrzymanie w stanie naturalnym strumieni i renaturalizacji odcinków, które utraciły właściwości przyrodnicze,
    - utrzymanie otwartych terenów rolniczych i obszarów o swobodnym rozwoju roślinności, szczególnie w sąsiedztwie lasów, w celu wykształcenia strefy ekotonowej pomiędzy lasem a terenami zurbanizowanymi,
    - kształtowaniu zabudowy i zagospodarowania terenów w sposób zapewniający dobre warunki przewietrzania miasta i regeneracji powietrza, szczególnie w obszarze uzupełnienia zabudowy minimalizowaniu efektu miejskich wysp ciepła,
    - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, obniżenie transportochłonności miasta i jego ogólnej energochłonności i emisyjności;
26. Dąży się do zapewnienia pierścieniowego zasilania miasta w energię elektryczną.
27. Kontynuuje się transformację energetyczną i rozbudowę infrastruktury OZE wraz z rozproszeniem i zróżnicowaniem jej źródeł i urządzeń i sposobu magazynowania, na warunkach nieprowadzących do dewastacji krajobrazu kulturowego, niszczenia lub nadmiernej ingerencji w obszary lub obiekty objęte ochroną prawną lub wynikająca z tradycji miejsca lub estetyki; przewiduje się zwiększenie wykorzystania energii aerotermalnej, hydrotermalnej i geotermalnej oraz promieniowania słonecznego do produkcji energii elektrycznej, ciepła i chłodu oraz na potrzeby ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody; dopuszcza się wykorzystywanie hydroenergii, energii wiatru, energii otrzymywanej z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów.
28. Promuje się rozwiązania prosumenckie, powstawanie lokalnych mikrosieci i spółdzielni energetycznych wytwarzających energię z OZE na potrzeby własne, z możliwością sprzedaży nadwyżek energii.
29. Kontynuuje się swobodny rozwój systemów telekomunikacyjnych i informatycznych, w tym sieci kablowych i światłowodowych, systemów bezprzewodowych, telewizji kablowej i innych.
30. Utrzymuje się zaopatrzenie miasta w ciepło głównie w oparciu o układy sieciowe zasilane z obecnie funkcjonujących i nowych źródeł ciepła; promuje się modernizację źródeł ciepła w kierunku odejścia od wykorzystania paliw konwencjonalnych oraz realizację nowych źródeł niskoemisyjnych. Dopuszcza się indywidualne rozwiązania oparte na niskoemisyjnych źródłach ciepła, z preferencją dla rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii, również w kogeneracji i mikrogeneracji.

8. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

8.1. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Strategiczna interwencja województwa zachodniopomorskiego obejmuje obszary, na których dochodzi do kumulacji negatywnych zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczym, konfliktów przestrzennych związanych ze sposobem

wykorzystania ich potencjału przyrodniczego i kulturowego. Są to m.in. obszary tzw. Specjalnej Strefy Włączenia (SWW)[25], obejmujące w najbliższym otoczeniu Szczecina gminy: Nowe Warpno i Stare Czarnowo, uznane za obszary tracące funkcje społeczno-gospodarcze.

Na terenie Szczecina nie wyznaczono obszarów strategicznej interwencji określonych w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U.2024.566 t.j.).

8.2. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI KLUCZOWE DLA GMINY

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Szczecina został wyznaczony kluczowy dla miasta obszar strategicznej interwencji (OSI)[26], obejmujący część obszaru wielofunkcyjnej zabudowy śródmiejskiej, Stare Miasto, obszar pomiędzy trasą SKM a wyspami: Grodzką i Łasztownią, do którego kierowana jest interwencja publiczna, łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub społeczne. Na wymienionych obszarach problemowych [27] występują zjawiska wielowymiarowej degradacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej (obszary do rewitalizacji). W Śródmieściu priorytetem jest podniesienie jakości życia przy jednoczesnej ekspozycji jego unikatowych wartości. Efektem działań ma być wzmocnienie trendu powrotu mieszkańców do centrum. Na całym obszarze OSI zakłada się kontynuowanie zintegrowanych działań, przyczyniających się do trwałych zmian strukturalnych, zmierzających do odnowy zdegradowanych części miasta zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji (GPR).

Pożądany zakres interwencji obejmuje: zintegrowane przedsięwzięcia w sferze społecznej, przestrzennej, technicznej i gospodarczej, mające przyczynić się do kompleksowej i trwałej odnowy obszaru, pobudzenia rozwoju gospodarczego i aktywności zawodowej mieszkańców, stworzenia nowych przestrzeni publicznych, w tym wykreowania nowej jakości życia miasta, odwrócenia trendu migracji z centrum i reurbanizacji terenów poprzemysłowych portu na wyspach Międzyodrza, kompleksowe i komplementarne działania w celu integracji osiedli Centrum i Stare Miasto z Łasztownią.

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, W TYM OSI NA TERENIE SZCZECINA

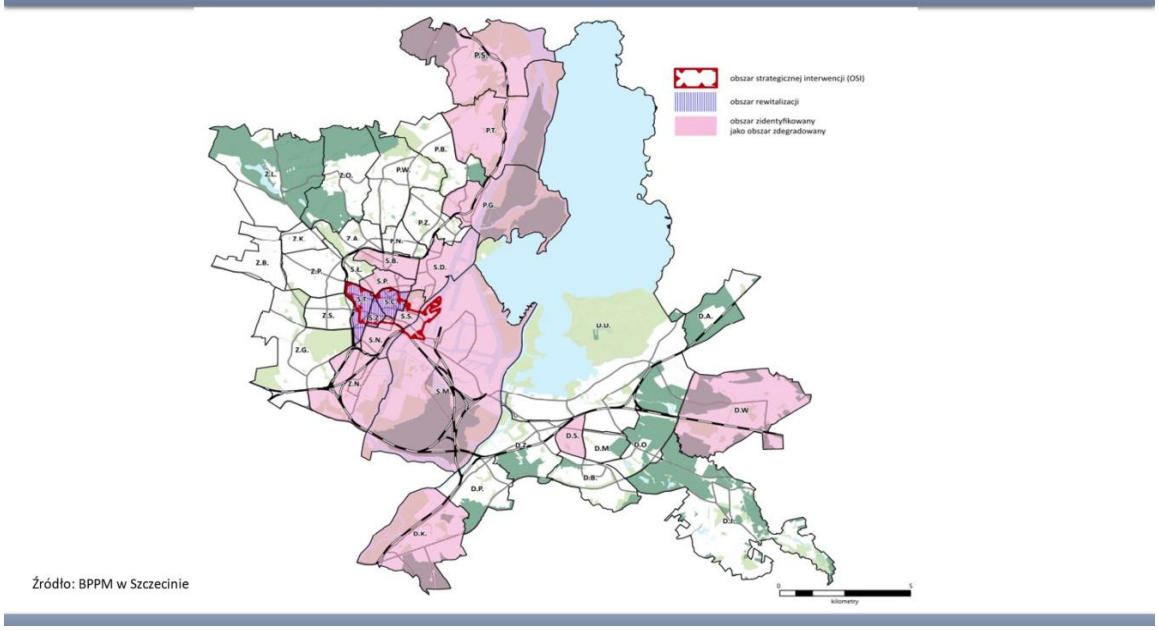

Źródło: BPPM w Szczecinie

[25] Delimitacja Specjalnej Strefy Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych - 2024, została przyjęta uchwałą nr 67/25 z dnia 22 stycznia 2025 r. przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego.

[26] Obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne (art.5 ppkt 6b). Dz.U. 2003 Nr 80 poz. 717 ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z późniejszymi zmianami.

[27] Wymienione obszary problemowe charakteryzują się m.in.: postępującą utratą dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz nadmiernym odpływem demograficznym.

8.3. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Tekst zostanie uzupełniony w terminie późniejszym po przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

SŁOWNIK POJĘĆ

- Adaptacja do zmian klimatu – dostosowywanie do nieuniknionych skutków zmian klimatu, mające na celu zmniejszanie lub unikanie negatywnych konsekwencji ekstremalnych zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych oraz długotrwałych zmian warunków klimatycznych.
- Błękitno-zielona infrastruktura – wielofunkcyjna sieć terenów pokrytych roślinnością lub/i wodami oraz rozwiązania bazujące na funkcjach przyrodniczych (np. zielone ściany, zielone dachy, ogrody deszczowe), zaprojektowana i zarządzana w sposób mający zapewnić szeroką gamę świadczeń ekosystemowych.
- Cel strategiczny – cel najwyższego rzędu w Strategii rozwoju miasta definiujący ambicje rozwojowe i stan, jaki chcemy osiągnąć w perspektywie dekady.
- Cel operacyjny – cel podporządkowany celowi strategicznemu, osiągany poprzez realizację inicjatyw strategicznych, rozumianych jako działania w postaci polityk rozwoju, programów rozwojowych oraz skorelowanych z nimi projektów i zadań strategicznych.
- Ewaluacja ex ante - jest próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy działania planowane w ramach strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów.
- Ewaluacja on going - badanie przeprowadzane metodą ilościowo-jakościową, w której dane pochodzące z monitoringu pogłębionego oraz szczegółowe dane z wykonania WPRS stanowią punkt wyjścia dla jakościowej oceny stanu realizacji Strategii.
- Ewaluacja ex post - przeprowadzona zostanie w ostatnim roku obowiązywania Strategii i będzie stanowiła kompleksowe diagnozę strategiczną GMS, przygotowującą Miasto do nowej perspektywy programowania strategicznego.
- Gospodarka o obiegu zamkniętym – model gospodarki w którym wartość wytworzonych produktów i materiałów jest utrzymywana tak długo, jak jest to możliwe; w modelu tym dąży się do zmniejszania wykorzystania zasobów, w tym wody i energii, poprzez tworzenie zamkniętej pętli procesów, w której powstające odpady i ścieki traktowane są jako surowce w kolejnych etapach produkcyjnych.
- Kluczowe wskaźniki strategiczne (KPI) - stanowią miary efektywności dokonań i stopnia realizacji Strategii na poziomie celów strategicznych, ale jednocześnie stanowią syntetyczny odczyt stanu realizacji celów operacyjnych. W prezentowanej Strategii stanowią podstawę do corocznego monitoringu.
- Miejska wyspa ciepła – zjawisko klimatyczne polegające na występowaniu wyższej temperatury powietrza w mieście w porównaniu z terenami otaczającymi miasto. MWC powstaje w wyniku charakterystycznej dla miast struktury funkcjonalno-przestrzennej, dużej koncentracji powierzchni sztucznych, niewielkiego udziału terenów zieleni miejskiej oraz pokrytych wodami, a także osłabionego przewietrzania.
- Odporność miejska – zdolność systemu miasta do elastycznego reagowania na zagrożenia związane ze zmianami klimatu, pozwalająca nie tylko na ich przezwyciężanie, ale także prowadząca do poprawy stabilności systemu i lepszego przygotowania na przyszłe skutki zmian klimatu.
- Obszar rozwoju miasta - jeden z czterech obszarów (społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń oraz klimat i środowisko) działalności wspólnoty samorządowej, w których aktywność powinna być zintegrowana, wzajemnie zharmonizowana, pozwalając osiągać i utrzymywać trwały, zrównoważony rozwój.
- Plan ogólny – docelowo ma określać przede wszystkim funkcje dla poszczególnych obszarów miasta i parametry zagospodarowania. W odróżnieniu do studium, plan ogólny: będzie aktem prawa miejscowego; będzie wiążący dla decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny będzie podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Polityka rozwoju – zbiór zasad postępowania i kierunków działania we wszystkich obszarach rozwojowych miasta (obszarach uznanych za strategiczne oraz obszarach związanych z zarządzaniem operacyjnym).

- Program rozwojowy – narzędzie realizacji konkretnego celu operacyjnego, stanowi zbiór skorelowanych z nim projektów i zadań strategicznych.
- Projekt rozwojowy – zestaw powiązanych zadań strategicznych, wskazujący przedmiot podejmowanych działań, realizowane cele (strategiczne i operacyjne), jednostkę realizującą, osoby odpowiedzialne za wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt realizacji i źródła finansowania oraz przewidywane rezultaty.
- Szczeciński Obszar Metropolitalny – obszar funkcjonalny gmin powiązanych ze Szczecinem, budujących wspólny potencjał społeczno-gospodarczy i kapitał terytorialny.
- Strategia rozwoju miasta – podstawowy i najważniejszy dokument samorządu lokalnego, kierujący wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych i planowania przestrzennego. Tak rozumiana strategia ma za zadanie diagnozować najważniejsze uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał gminy, opisywać podejście zintegrowane, określać obszary, cele i działania polityki społeczno-ekonomicznej prowadzonej w przestrzeni gminy w perspektywie najbliższych lat.
- Ubóstwo energetyczne – trudności lub brak możliwości utrzymania ogrzewania na odpowiednim poziomie po przystępnej cenie. W sytuacji ubóstwa energetycznego znajduje się podmiot, który na utrzymanie dostatecznego programu ogrzewania musi przeznaczyć więcej niż 10% swojego dochodu.
- Usługi ekosystemowe – zespół korzyści bezpośrednich i pośrednich związanych z funkcjonowaniem ekosystemów dla społeczeństwa i gospodarki.
- Wieloletni Plan Finansowy (WPF) - jest dokumentem strategicznym i priorytetowym, jeśli chodzi o wytyczanie kierunków rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, poprzez długoplanowe ujęcie potrzeb i możliwości samorządów.
- Wieloletni Program Rozwoju Szczecina (WPRS) – narzędzie realizacji Strategii Rozwoju Miasta Szczecin. Tworzony na okres 5 lat i składający się z projektów i zadań strategicznych przewidzianych do realizacji w danym okresie planistycznym.
- Wizja / misja miasta – deklaracje dotyczące podstawowych wartości i cech miasta, oraz dążeń i aspiracji opisujących wyobrażenie przyszłego stanu miasta, które stanowią fundament programowania strategicznego.
- Wskaźnik – liczba absolutna lub względna służąca pomiarowi osiągnięcia celu lub realizacji programów, projektów i zadań.
- Zadanie strategiczne – podstawowa jednostka służąca osiąganiu wyznaczonych celów, wskazująca przedmiot podejmowanych działań, realizowane cele (strategiczne i operacyjne), jednostkę realizującą, osoby odpowiedzialne za wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt realizacji i źródła finansowania oraz przewidywane rezultaty.

WYKAZ SKRÓTÓW

- AI (ang. Artificial Intelligence) – Sztuczna inteligencja
- B+R+I Badania – Rozwój – Innowacyjność
- BZI Błękitno-zielona infrastruktura
- GUS Główny Urząd Statystyczny
- IoT (ang. Internet of Things) Internet Rzeczy
- ISO (ang. International Organisation for Standardization) – Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna
- IT (ang. Information Technology) – Technologia informacyjna
- ITS (ang. Intelligent Transport System) – Inteligentny system transportowy
- JST Jednostka samorządu terytorialnego
- KBA Korytarz Bałtyk – Adriatyk w sieci bazowej TEN-T
- MPZP Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
- MŚP Małe i średnie przedsiębiorstwa
- NEET (ang. Not in education, employment or training) – Młodzież pozostająca poza sferą zatrudnienia i edukacji
- NGO (ang. Non-Governmental Organisation) – Organizacja pozarządowa
- ODW Odrzańska Droga Wodna
- OF Obszar funkcjonalny
- OSI Obszary Strategicznej Interwencji
- OZE Odnawialne źródła energii
- PPP Partnerstwo publiczno-prywatne
- SDG (ang. Sustainable Development Goals) Cele Zrównoważonego Rozwoju
- SFP Struktura funkcjonalno-przestrzenna
- SKM Szczecińska Kolej Metropolitalna
- SOM Szczeciński Obszar Metropolitalny
- SRS_2035 Strategia Rozwoju Szczecina 2035
- SSOM Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego
- SUMP SOM Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego
- TEN-T (ang. Trans-European Transport Network) Transeuropejska Sieć Transportowa
- TRMS Transgraniczny Region Metropolitalny Szczecina
- UE Unia Europejska
- WPRS Wieloletni Program Rozwoju Szczecina

ŹRÓDŁA

1. Ocena makrootoczenia miasta. Raport z analizy PEST+, Szczecin 2023.
2. Uwarunkowania przyszłej strategii rozwoju miasta Szczecin. Raport z diagnozy strategicznej, Szczecin 2023.
3. Ocena potencjału miasta. Raport z analizy benchmarkingu radarowego, Szczecin 2023.
4. Jaka przyszłość miasta Szczecin? Badanie na potrzeby strategii rozwoju, Szczecin 2024.
5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Szczecin, 2022.
6. https://infuture.institute/mapa-trend

ZAŁĄCZNIK NR 1: EWALUACJA STRATEGII EX ANTE

MATRYCA ZGODNOŚCI / KOLIZJI: CELE Strategii 2035 - WYZWANIA DIAGNOSTYCZNE (ewaluacja ex ante)

Legenda:
- zgodność / wpływ pozytywny ☑
- kolizja / wpływ negatywny ☒
- krytycznie źle
- dobrze

WYMIARY DIAGNOZY BENCHARKOWEJ dla obszaru społecznego		1. POZIOM ŻYCIA I BEZPIECZEŃSTWO						2. POTENCJAŁ WZROSTU LICZBY MIESZKAŃCÓW									3. JAKOŚĆ ŻYCIA							4. DOSTĘPNOŚĆ I ROZWÓJ KULTURY						5. USŁUGI SPOŁECZNE I OCHRONA ZDROWIA						6. KAPITAŁ SPOŁECZNY					
OCENA W DIAGNOZIE (OD 1 DO 5)		2,40						2,55									3,15							2,75						2,80						2,15					
mierniki		1.2.Bezrobocie rejestrowane (GUS)	1.3.Przeciętna miesięczna wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	1.3.Liczba ofiar mieszkańców w wypadkach drogowych na 100 tys. mieszkańców	1.4.Udział osób korzystających ze świadczeń społecznych w relacji do ogółu ludności	1.5.Liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych na 100 tys. ludności	1.6.Przestępczość ogólna na 100 tys. ludności, zdarzenia drogowe na 100 tys. ludności, zdarzenia gospodarcze na 100 tys. ludności	2.1.Dodatnie saldo migracji w wieku przedprodukcyjnym (w ujęciu netto na 1000 mieszkańców)	2.2.Saldo migracji zagranicznych (osoby)	2.3.Przyrost naturalny na 1000 ludności	2.4.Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	2.5.Dodatnie saldo w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	2.6.Zmiana populacji w okresie 2020-2022	2.7.Udział dodatnich salda migracji w ogóle ludności w populacji ogółem	2.8. Dodatnie dynamiki liczby wzrostu mieszkańców miasta w relacji 2022	2.9.Przyrost/ubytek na wysokim poziomie (60-65 rok)	3.1. Liczba wypadków i kolizji drogowych na 1000 mieszkańców	3.2. Podział odpadów do grup (z mieszkanie, odpady wielkogabarytowe, zielone, inne)	3.3.Odsetek ogniw spowodowanych chuliganami (akty vandalizmu) (P.C.-P.4)	3.4.Liczba gościnne kulturowe	3.5.Długość dróg rowerowych w km	3.6.Liczba dzieci 3-4-godzinnym dyżurowaniem w placówkach wychowania przedszkolnego	4.1.Liczba uczniów uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach artystycznych na 1000 uczniów (szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe)	4.2.Liczba osób, będących członkami kół, klubów lub innych zespołów artystycznych	4.3.Liczba osób korzystających z Zespołu Kulturo i rozrzutna działalnością na rzecz kulturalnego na wydarzeń ogółem	4.4.Uczestnicy (widzowie) imprezy artystycznych na 1000 mieszkańców	4.5.Organizacje i zakłada publicznych na 1000 ludności	4.6.Imprezy miasteczkowe na mieszkańca	5.1.Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	5.2.Dzieci w wieku 3-5 lat przygotowanie w pełną placówkę wychowania przedszkolnego	5.3.Dostępność placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	5.4.Liczebność pracowników (ogółem) na 10 tys. ludności	5.5.Średnia liczba z medycznego rozwiązania na ponowną wizytę u ordynatora specjalisty	5.6.Pomoc społeczna (wsparcie) na 1000 mieszkańców	5.7.Odsetek mieszkań w zabudowie TBS (w stosunku do wszystkich form własności)	6.1.Udział mieszkańców aktywnych w działalności na 1000 ludności	6.2.Udział zgromadzenia publicznych na 1000 mieszkańców	6.3.Udział mieszkańców zgłaszanych przez przepisów budżetu obywatelskiego na 100 000 mieszkańców	6.4.Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	6.5.Osoba kobiet i na liczbie wykształconych	6.6.Czynniki zakłada publicznych na 1000 ludności
OCENA W DIAGNOZIE (OD 1 DO 5)		3	2	1	3	5	1	3	3	2	2	2	3	3	2	3	1	4	4	2	2	5	4	4	3	1	2	2	2	1	5	1	1	4	5	1	2	3	3	2	2
obszar SPOŁECZEŃSTWO																																									
Cel strategiczny	SZCZECIN MIASTEM BEZPIECZNYM, WSPÓŁTWORZONYM PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ICH POTRZEB, DBAJĄCYM O WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑
cel operacyjny S1	Rozwijanie całej społecznych dostępnych dla mieszkańców Szczecina i obszaru metropolitalnego, w tym rozwój oferty miasta uwzględniającej długoterminowe trendy demograficzne	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑		☑														☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑						
cel operacyjny S2	Podnoszenie standardów życia i bezpieczeństwa w mieście, w tym wzmacnianie lokalnej odporności społeczności					☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑				☑	☑	☑	☑	☑	☑																			
cel operacyjny S3	Kreowanie warunków rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, współtworzyłującego i współodpowiedzialnego za miasto																																				☑	☑	☑		
cel operacyjny S4	Stały rozwój i podnoszenie dostępu do edukacji, kultury, sportu i zdrowia oraz innowacji społecznych													☑										☑	☑	☑	☑	☑	☑							☑				☑	☑

WYMIARY DIAGNOZY BENCHARKOWEJ obszarze gospodarczym		1. FINANSE MIASTA									2. POTENCJAŁ GOSPODARKI									3. RYNEK PRACY									4. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA									5. INNOWACYJNOŚĆ I KREATYWNOŚĆ GOSPODARKI																	6. INTERNACJONALIZACJA GOSPODARKI					
OCENA W DIAGNOZIE (OD 1 DO 5)		3,57									2,89									2,33									3,03									1,43																		2,70					
mierniki		1.2 Dochody własne na 1 mieszkańca	1.3. Dochody CIT na 1 mieszkańca	1.4. Dochody CIT na 1 mieszkańca	1.5. Środki UE na 1 mieszkańca	1.6. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	1.7. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	1.8.Dług w relacji do dochodów ogółem	1.9. Koszt obsługi długu na 1000 zł dochodów	1.10. Inwestycyjną nadwyżkę operacyjną netto per capita do lat 2020-2022	2.1. Podmioty w Regon na 10 tys. ludności	2.2. Nowo zarejestrowane podmioty na 10 tys. ludności	2.3. Osoby fizyczne prowadzące DG na 10 tys. ludności	2.4. Osoby fizyczne prowadzące DG nowo zarejestrowane w relacji do wyrejestrowanych	2.5. Wzrost/ubytek środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	2.6. Nakład inwestycyjny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	2.7.Zgłoszenia budowlane dotyczące zajęcia korzystnego - udział firm z wpisj przekształcanych przedsiębiorstwa (TRC + C)	2.8. Udział firm dużych (> 249 zatrudnionych) w liczbie przedsiębiorstw	2.9. Produkcja sprzedawcy przemysłu w regionie na 1 mieszkańca (Polska = 100%)	2.10. PKB regionu na 1 mieszkańca (Polska = 100%)	3.1. Przeciętna na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	3.2. Bezpłatnosc rozwoju wydatkowanej	3.3. Przeciętna miesięczna wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	3.4. Saldo nowo tworzonych i likwidowanych miejsc pracy w regionie	3.5.Zarejestrowani bezrobotni na 1 ofertę pracy	3.6.Udział osób w wiekowych dość i mocno w ogólnej liczbie osób w produktywnowiekowych	3.7.Aktywność zawodowa	3.8. Bodźce ogółem	3.9. Udział pracowników w wieku 18-24 lat w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym	4.1. Lokalizacja dostępność komunikacyjna drogowa	4.2. Lokalizacja dostępność komunikacyjna kolejowa	4.3. Lokalizacja dostępność komunikacyjna do portów morskich	4.4. Pozycja w rankingu atrakcyjności inwestycyjnej polskich miast	4.5. Inteligentnych dla wskaźnika nasycenia gospodarki	4.6. Oferty inwestycyjne w gminiskorzyst PSAI	4.7. Liczba osób zlokalizowanych podmiotów wyrażeni (lokaly wskazywanych firmom, magazynowe i przemysłowe) 1000 m² lub w	4.8.Informacji przekonują dla inwestorów wg miejscowe w województwie w odległości w aktywnej	4.9. Liczba obiektów dla przyszłych inwestorów biurowe kapsy A	4.10. Udział powierzchni biurowej i magazynowej w ogólnej liczbie powierzchni biurowej i magazynowej	5.1. Planowy udziałem gmina UPRP na 100 tys. mieszkańców	5.2. Udziałem prawo ochronne w UPRP na 100 tys. ludności	5.3. Nakłady na działalność B+R w regionie na 1 mieszkańca	5.4. Udział personelu B+R w ogólnych w regionie	5.5. Udział pracowników innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w regionie	5.6. Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w produkcyjnych w regionie w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w regionie	5.7. Udział nowo zatrudnionych pracowników naukowo-badawczych w ogólnej liczbie pracowników naukowo-badawczych	5.8. Uczelnie dużej podgrupowych i dużej dobrowolnie na 1000 mieszkańców w regionie	5.9. Udział firm (Dział 72 PKD) w ogólnej liczbie podmiotów w regionie	5.10. Udział firm (Dział 72 PKD) w ogólnej liczbie podmiotów w województwie	5.11. Udział osób w wieku produkcyjnym z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym	6.1. Wartość kapitału zagranicznego zainwestowanego w regionie na 1 mieszkańca w relacji do średniej krajowej (Polska = 100)	6.2. Przekazy w ciągu roku kapitału zagranicznego w relacji do średniej krajowej (Polska = 100)	6.3. Udział kapitału zagranicznego zainwestowanego podmiotach w województwie w odległości w aktywnej	6.4. Liczba zagranicznych podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego	6.5. Udział eksportu zagranicznego w relacji do liczby ludności ogółem
OCENA W DIAGNOZIE (OD 1 DO 5)		4	3	1	5	4	5	1	4	5	4	3	5	2	1	3	5	2	2	2,5	1	3	3	3	4	4	2	1,5	4	4	2	5	4	1	1	4	3	3	4	1,5	1	1	1	2	1	2	1,5	1,5	3	3	4	3	1	3
obszar GOSPODARKA																																																															
cel strategiczny	SZCZECIN CENTRUM OBSZARU METROPOLITALNEGO, BUDUJĄCYM KONKURENCYJNĄ I INNOWACYJNĄ GOSPODARKĘ Z WYKORZYSTANIEM POTENCJAŁU MIASTA I JEGO POŁOŻENIA GEOPOLITYCZNEGO	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑
cel operacyjny G1	Tworzenie warunków do rozwoju gospodarki, z uwzględnieniem potencjału metropolii, w tym wzmacniania specjalizacji (B+R+I), offshore, logistyki oraz oferty czasu wolnego	☑	☑	☑	☑		☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑										☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑		
cel operacyjny G2	Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju rynku pracy, w tym wspieranie mobilności zawodowej																				☑	☑	☑	☑	☑																																		☑
cel operacyjny G3	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, biznesu lokalnego i sektora start-up	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑																☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑											
cel operacyjny G4	Rozwój systemu edukacji oraz wspieranie rozwoju ośrodka akademickiego i szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy																				☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑																														

WYMIARY DIAGNOZY BENCHARKOWEJ obszarze przestrzennym i klimatycznym		1. MIESZKALNICTWO						2. TRANSPORT I INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA							3. ŚRODOWISKO							4. INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA KOMUNALNA							5. GOSPODARKA PRZESTRZENNA							6. DZIEDZICTWO, INFRATSRUKTURA KULTURY I SPORTU					
OCENA W DIAGNOZIE (OD 1 DO 5)		2,75						3,30							2,80							1,9							3,3							2,30					
mierniki		1.1. mieszkanie na 1 000 mieszkańców	1.2. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	1.3. mieszkania oddane do użytkowania / 1 000 mieszkańców	1.4. przeciętna wynajmowana kwota / mieszkania rynek / 1m2 mieszkania	1.5. stawki mieszkaniowe gmin komunalne / i towarzyste budowlane spółdzielcze spółdzielcze	1.6. stawki mieszkaniowe gmin komunalne / i towarzyste budowlane spółdzielcze spółdzielcze (TBS) - zmiany wartości (czynsz) między latami 2016 i wartość	2.1. udział dróg gminnych w ogóle dróg - dane gminne na 1000 km dróg	2.2. wypadki drogowe na 100 tys. dróg - dane gminne na 1000 km dróg	2.3. Rejestracja nowych samochodów osobowych (szacunki) - liczba nowo zarejestrowanych samochodów osobowych na 1000 osób	2.4. dług dla rowerów na 10 000 ludności	2.5. Rejestry Miast Zrównoważonej Mobilności, Integracji i Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego - liczba miast, które posiadają dokumenty	2.6. liczba wypadków ludzkich miasta w dziale 1000. Transport i łączność" na 1 mieszkańca	2.7. udział do transportu publicznego na 1 mieszkańca	3.1. udział stawki wywozu jakości w powierzchni miasta	3.2. udział mieszkańców z dostępem do sieci wyników jakości-SO miasta - ogólnej liczba mieszkańców	3.3. liczba zdarzeń gwałtownych zanieczyszczenia mieszkańców	3.4. wymaganiom ochrony przyrodniczej - obszary prawnie chronione (ustanowione) na obszarze (2013-2020 w gminach obszarów	3.5. liczba wypadków ludzkich miasta w dziale 1000. Transport i łączność" na 1 mieszkańca	4.1. ustalenia poziom zaopatrzenia w wodę do dopłat ave wodociągowej	4.2. powierzchnia ogólnodajna na 1 jednej wielkiego dworca cygarów komunalnych i	4.3. Lokalizacja rozpoczęcia i kolejowa w % ogólnej liczby lokalnej	4.4. dopłat ave wodociągowej w relacji do dopłat ave wodociągowej	4.5. Inwestycje samodzielne wg wyprzedzenia w 100 tysięcy mieszkańców w ogólnej	4.6. dostępność (przestrzeń) lokalowa internetu o prędkości 30 Mb/s - % gospodarstw domowych	4.7. przestrzenne rozdzielenie wskaźnik - ogólnej - przestrzeń pracy gminy w wieku ulicom / gminy	5.1. Ustalenia przestrzenne - liczba miejscowych planów przestrzennego - nowe budynki mieszkalne ogółem	5.2. nowe budynki mieszkalne - budynki w ogólnej liczbie budynków przestrzennego - nowe budynki mieszkalne ogółem	5.3. nowe budynki przemysłowe przestrzenne - budynki w ogólnej liczbie budynków przestrzennego - nowe budynki mieszkalne ogółem	5.4. Liczba dzieci i o wychowań zabudowy wydanych w terminie do 90 dni	5.5. Liczba dzieci i o wychowań zabudowy wydanych w terminie do 90 dni	5.6. Liczba dzieci i o wychowań zabudowy wydanych w terminie do 90 dni	6.1. Wpisani zabytkowy w ogólnej liczbie w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego - liczba wpisu zbywczych dzieci wpisów	6.2. bibliotek / filie / 100 200 mieszkańców	6.3. ośrodek kultury / klub / świetlica / 100 000 mieszkańców	6.4. Liczba kulinarkcia i miejsce w wiejskich	6.5. Budżety Zakład, Fundacje, Stowarzyszenia, Kościoły, Związki / 100 000 mieszkańców	6.6. Imprezy masowe artystyczno-rozrywkowe - liczba imprezy masowe / 100 000 mieszkańców
obszar PRZESTRZEŃ																																									
cel strategiczny	SZCZECIN HARMONIJNIE I SPÓJNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ CENTRUM TRANSGRANICZNEJ METROPOLII	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑			☑	☑	☑	☑	☑	☑		☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑					☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑
cel operacyjny P1	Zapewnienie harmonijnego rozwoju miasta z poszanowaniem krajobrazu kulturowego, w tym historycznej struktury przestrzennej														☑		☑		☑	☑					☑		☑	☑	☑					☑	☑	☑	☑	☑																					
cel operacyjny P2	Zapewnienie zintegrowanego i priorytetowego systemu mobilności, w tym rozwój wydajnych transportowych połączeń aglomeracyjnych							☑		☑	☑	☑	☑				☑			☑									☑																													
cel operacyjny P3	Tworzenie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców	☑	☑	☑	☑	☑	☑																	☑	☑		☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑																									
cel operacyjny P4	Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w centrach osiedlowych						☑								☑	☑	☑			☑	☑	☑	☑	☑			☑															☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑
obszar KLIMAT I ŚRODOWISKO																																									
cel strategiczny	SZCZECIN MIASTEM BŁĘKITNO-ZIELONYM, ODPORNYM I DĄŻĄCYM DO SAMOWYSTARCZALNOŚCI							☑	☑	☑	☑	☑		☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑			☑	☑																																			
cel operacyjny K1	Zwiększenie zasobów naturalnych i wspieranie bioróżnorodności														☑	☑	☑	☑	☑																																							
cel operacyjny K2	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu														☑	☑	☑	☑	☑	☑			☑	☑																																			
cel operacyjny K3	Wspieranie tworzenia zdrowego i wolnego od zanieczyszczeń środowiska miejskiego, w tym dalszy rozwój infrastruktury miejskiej									☑	☑			☑						☑																																					
cel operacyjny K4	Wzmacnianie bezpieczeństwa energetycznego miasta, w tym wspieranie rozwoju zróżnicowanych źródeł energii							☑	☑		☑	☑												☑																																		

MATRYCA ZGODNOSCI / KOLIZJI: CELE STRATEGII 2035 - SWOT (ewaluacja ex ante)

Legenda:
zgodność / wpływ pozytywny ☑
kolizja / wpływ negatywny ☒

obszar SPOŁECZENSTWO

KLUCZOWE PROBLEMY ZDIAGNOZOWANE W ANALIZIE SWOT w obszarze społecznym		Pogarszająca się kondycja zdrowotna (psycho-fizyczną) społeczeństwa i zmianami demograficznymi (starzenie się społeczeństwa i luka demograficzna)	Nasilenie tempa suburbanizacji i odpływ mieszkańców	Wyższe niż przeciętne wskaźniki przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu	Rosnąca liczba pojazdów w ruchu ulicznym oraz niekorzystne wskaźniki liczby wypadków i kolizji drogowych	Zbyt mała liczba programów aktywizujących i edukacyjnych w sferze kultury oraz niższy (w porównaniu z innymi miastami) poziom uczestnictwa w kulturze.	Stosunkowo niska dostępność opieki przedszkolnej i żłobkowej	Niekorzystne parametry dostępności ochrony zdrowia (czas oczekiwania na specjalistów, dostępność lekarzy)	Niski poziom kapitału społecznego, ,wyrażanego w konwencjonalnej aktywności obywatelskiej (uczestnictwo w wyborach, zgromadzeniach publicznych,	Mniejszy niż w porównywanych miastach odsetek studentów w stosunku do liczby ludności
Cel strategiczny	SZCZECIN MIASTEM BEZPIECZNYM, WSPÓŁTWORZONYM PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ICH POTRZEB, DBAJĄCYM O WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑
cel operacyjny S1	Rozwijanie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Szczecina i obszaru metropolitalnego, w tym rozwój oferty miasta uwzględniającej długoterminowe trendy demograficzne	☑	☑			☑	☑	☑		
cel operacyjny S2	Podnoszenie standardów życia i bezpieczeństwa w mieście, w tym wzmacnianie lokalnej odporności społeczności	☑	☑	☑	☑					
cel operacyjny S3	Kreowanie warunków rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, współdecydującego i współodpowiedzialnego za miasto								☑	
cel operacyjny S4	Stały rozwój i podnoszenie dostępu do edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz innowacji społecznych					☑	☑			☑

obszar GOSPODARKA

KLUCZOWE PROBLEMY ZDIAGNOZOWANE W ANALIZIE SWOT w obszarze gospodarczym		Zagrożenia ze strony globalnej koniunktury gospodarczej i potencjalnych kryzysów gospodarczych / finansowych	Pogłębiający się deficyt sektora finansów publicznych i wzrost długu publicznego (również w segmencie samorządowym)	Narastanie nierównowagi na lokalnym rynku pracy (krytycznie niska stopa zatrudnienia (pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym; pogarszający się udział ludzi w wieku produkcyjnym w populacji mieszkańców miasta oraz deficyt kadr wysoko	Narastająca konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjna gmin ościennych i satelitarnych	Pogarszający się stan finansów miasta (Niekorzystna relacja długu miasta wobec dochodów; Obniżony w 2022 roku rating finansowy miasta (z A- do BBB+); Niski potencjał dochodów z tytułu CIT)	Wady potencjału gospodarki (niekorzystna struktura przedsiębiorstw lokalnych pod względem rozmiarów – krytyczny niedobór firm dużych; niedoborowe nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw lokalnych)	Niska atrakcyjność miasta dla inwestycji z sektora nowoczesnej gospodarki (bardzo skromna oferta sprzedaży gruntów i nieruchomości na cele przemysłowe i usługowe w zasobach miasta)	Słaba / niska kreatywność i innowacyjność gospodarki lokalnej (niski udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w regionie; krytycznie niskie nakłady na działalność B+R; Niski udział firm z sektora IT)	Niski stopień internacjonalizacji gospodarki (niekorzystna relacja wartości kapitału zagranicznego zainwestowanego w regionie na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (63,5%, Polska = 100))
cel strategiczny	SZCZECIN CENTRUM OBSZARU METROPOLITALNEGO, BUDUJĄCYM KONKURENCYJNĄ I INNOWACYJNĄ GOPOSPODARKĘ Z WYKORZYSTANIEM POTENCJALU MIASTA I JEGO POŁOŻENIA GEOPOLITYCZNEGO	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑
cek operacyjny G1	Tworzenie warunków do rozwoju gospodarki, z uwzględnieniem potencjału metropolii, w tym wzmacnianie specjalizacji (B+R+I), offshore, logistyki oraz oferty czasu wolnego	☑	☑		☑	☑	☑	☑	☑	☑
cel operacyjny G2	Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju rynku pracy, w tym wspieranie mobilności zawodowej			☑						
cel operacyjny G3	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, biznesu lokalnego i sektora start-up	☑	☑	☑		☑		☑	☑	
cel operacyjny G4	Rozwój systemu edukacji oraz wspieranie rozwoju ośrodka akademickiego i szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy			☑	☑			☑	☑	☑

KLUCZOWE PROBLEMY ZDIAGNOZOWANE W ANALIZIE SWOT w obszarze przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym		Pogłębianie się kryzysu klimatycznego – nasilenie się zjawisk negatywnych: wyspy ciepła, suszy, silnych wiatrów i deszczy nawalnych	Powolne tempo zmian w zakresie wzrostu popularności transportu realizowanego środkami innymi niż prywatny samochód	Niewystarczający potencjał mieszkalnictwa (niska liczba mieszkań w stosunku do liczby mieszkańców i powolne tempo przyrostu liczby mieszkań; kurczenie się zasobu mieszkaniowego gminy; niska dostępność cenowa)	Stan zieleni miejskiej (niewielki zasób terenów zieleni miejskiej; kurczenie się terenów zieleni w mieście (ujemny bilans procesów zazielenienia i brązowienia)	Słaba infrstruktura komunalna (średni lub niski poziom obsługi w zakresie infrastruktury technicznej (CO i kanalizacja); gospodarka odpadami komunalnymi o niskiej efektywności)	Niskie wysycenie przestrzeni miejskiej infrastrukturą kultury o znaczeniu ogólnomiejskim oraz sportową
obszar PRZESTRZEN							
cel strategiczny	SZCZECIN HARMONIJNIE I SPÓJNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ CENTRUM TRANSGRANICZNEJ METROPOLII	☑	☑	☑	☑	☑	☑
cel operacyjny P1	Zapewnienie harmonijnego rozwoju miasta z poszanowaniem krajobrazu kulturowego, w tym historycznej struktury przestrzennej	☑		☑	☑	☑	☑
cel operacyjny P2	Zapewnienie zintegrowanego i zrównoważonego systemu mobilności, w tym rozwój wydajnych transportowych połączeń aglomeracyjnych	☑	☑			☑	
cel operacyjny P3	Tworzenie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców			☑		☑	
cel operacyjny P4	Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w centrach osiedlowych				☑	☑	☑
obszar KLIMAT I SRODOWISKO							
cel strategiczny	SZCZECIN MIASTEM BŁĘKITNO-ZIELONYM, ODPORNYM I DĄŻĄCYM DO SAMOWYSTARCZALNOŚCI	☑	☑		☑	☑	
cel opracyjny K1	Zwiększanie zasobów naturalnych i wspieranie bioróżnorodności	☑			☑		
cel operacyjny K2	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu	☑			☑		
cel operacyjny K3	Wspieranie tworzenia zdrowego i wolnego od zanieczyszczeń środowiska miejskiego, w tym dalszy rozwój infrastruktury miejskiej	☑			☑	☑	
cel operacyjnyc K4	Wzmacnianie bezpieczeństwa energetycznego miasta, w tym wspieranie rozwoju źródłowanych źródeł energii	☑	☑			☑	

MATRYCA ZGODNOŚCI / KOLIZJI: CELE STRATEGII 2035 - POSTULATY SDG (ewaluacja ex ante)

Legenda:
zgodność / wpływ pozytywny ☑
kolizja / wpływ negatywny ☒

	CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SDG)	1 KONIEC z UBÓSTWEM	2 ZERO GŁODU	3 DOBRE ZDROWIE i JAKOŚĆ ŻYCIA	4 DOBRA JAKOŚĆ EDUKACJI	5 RÓWNOŚĆ PŁCI	6 CZYSTA WODA i HIGIENA SANITARNA	7 CZYSTA i DOSTĘPNA ENERGIA	8 WZROST GOSPODARCZY i GODNA PRACA	9 INNOWACYJNOŚĆ, PRZEMYSŁ, INFRASTRUKTURA	10 MNIEJ NIERÓWNOŚCI	11 ZRÓWNOWAŻONE MIASTA i SPOŁECZNOŚCI	12 ODPOWIEDZIALNA KONSUMPCJA i PRODUKCJA	13 DZIAŁANIA W SZCZYNIE KLIMATU	14 ŻYCIE PRZY WODZIE	15 ŻYCIE NA LĄDZIE	16 POKÓJ, SPRAWIEDLIWOŚĆ i SILNE INSTYTUCJE	17 PARTNERSTWA DLA ROZWOJU
obszar SPOŁECZEŃSTWO																		
Cel strategiczny	SZCZECIN MIASTEM BEZPIECZNYM, WSPÓŁTWORZONYM PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ICH POTRZEB, DBAJĄCYM O WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	☑	☑	☑	☑	☑					☑	☑					☑	
cel operacyjny S1	Rozwijanie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Szczecina i obszaru metropolitalnego, w tym rozwój oferty miasta uwzględniającej długoterminowe trendy demograficzne	☑	☑	☑							☑	☑						
cel operacyjny S2	Podnoszenie standardów życia i bezpieczeństwa w mieście, w tym wzmacnianie lokalnej odporności społeczności											☑						
cel operacyjny S3	Kreowanie warunków rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, współdecydującego i współodpowiedzialnego za miasto					☑						☑					☑	
cel operacyjny S4	Stały rozwój i podnoszenie dostępu do edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz innowacji społecznych			☑	☑							☑						
obszar GOSPODARKA																		
cel strategiczny	SZCZECIN CENTRUM OBSZARU METROPOLITALNEGO, BUDUJĄCYM KONKURENCYJNĄ I INNOWACYJNĄ GOPODPDARKĘ Z WYKORZYSTANIEM POTENCJAŁU MIASTA I JEGO POŁOŻENIA GEOPOLITYCZNEGO				☑				☑	☑		☑	☑	☒	☒	☒		
cek operacyjny G1	Tworzenie warunków do rozwoju gospodarki, z uwzględnieniem potencjału metropolii, w tym wzmacnianie specjalizacji (B+R+I), offshore, logistyki oraz oferty czasu wolnego								☑	☑		☑	☑	☒	☒	☒		
cel operacyjny G2	Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju rynku pracy, w tym wspieranie mobilności zawodowej								☑			☑						
cel operacyjny G3	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, biznesu lokalnego i sektora start-up								☑	☑								
cel operacyjny G4	Rozwój systemu edukacji oraz wspieranie rozwoju ośrodka akademickiego i szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy				☑				☑	☑		☑						
obszar PRZESTRZEN																		
cel strategiczny	SZCZECIN HARMONIJNIE I SPÓJNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ CENTRUM TRANSGRANICZNEJ METROPOLII			☑			☑			☑	☑	☑				☑		
cel operacyjny P1	Zapewnienie harmonijnego rozwoju miasta z poszanowaniem krajobrazu kulturowego, w tym historycznej struktury przestrzennej			☑								☑						
cel operacyjny P2	Zapewnienie zintegrowanego i zrównoważonego systemu mobilności, w tym rozwój wydzielonych transportowych połączeń aglomeracyjnych			☑						☑		☑						
cel operacyjny P3	Tworzenie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców			☑							☑	☑						
cel operacyjny P4	Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w centrach osiedlowych			☑			☑					☑				☑		
obszar KLIMAT I SRODOWISKO																		
cel strategiczny	SZCZECIN MIASTEM BŁĘKITNO-ZIELONYM, ODPORNYM I DĄŻĄCYM DO SAMOWYSTARCZALNOŚCI			☑			☑	☑		☑		☑	☑	☑	☑	☑		
cel opracyjny K1	Zwiększanie zasobów naturalnych i wspieranie bioróżnorodności			☑								☑		☑		☑		
cel operacyjny K2	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu			☑			☑					☑	☑	☑		☑		
cel operacyjny K3	Wspieranie tworzenia zdrowego i wolnego od zanieczyszczeń środowiska miejskiego, w tym dalszy rozwój infrastruktury miejskiej			☑			☑	☑				☑	☑	☑	☑	☑		
cel operacyjny K4	Wzmacnianie bezpieczeństwa energetycznego miasta, w tym wspieranie rozwoju zróżnicowanych źródeł energii			☑				☑		☑		☑	☑	☑		☑		

ZAŁĄCZNIK NR 2: PRZESTRZENNE POWIĄZANIE Z CELAMI STRATEGICZNYMI I OPERACYJNYMI

Główne determinanty rozwoju Szczecina na tle otoczenia funkcjonalnego miasta przedstawiono na **Planszy 1**, która obrazuje uwarunkowania przestrzenne Szczecina i stanowi całościowy kontekst dla dokumentu Strategii i sporządzanego planu ogólnego. Są to wspólne zadania, które powodują, że zgodnie z przepisami, Strategia i plan ogólny stają się kompatybilne i łącznie umożliwiają planowanie strategiczne we wszystkich niezbędnych sferach funkcjonowania miasta.

Główne determinanty rozwoju w Strategii obejmują zadania związane z:

- rozwojem poszczególnych funkcji, w tym realizacją potrzeb mieszkaniowych, stref gospodarczych
- obszarem strategicznej interwencji (OSI),
- kluczowymi warunkami środowiskowymi,
- docelowym, podstawowym układem drogowym,
- obwodnicą drogową śródmieścia,
- Zachodnie Obejście Drogowe Szczecina,
- obszarami rewitalizacji,
- historyczną strukturą przestrzenną do ochrony,
- koleją, SKM z ważniejszymi węzłami,
- frontami wodnymi i ich integracją (mosty).

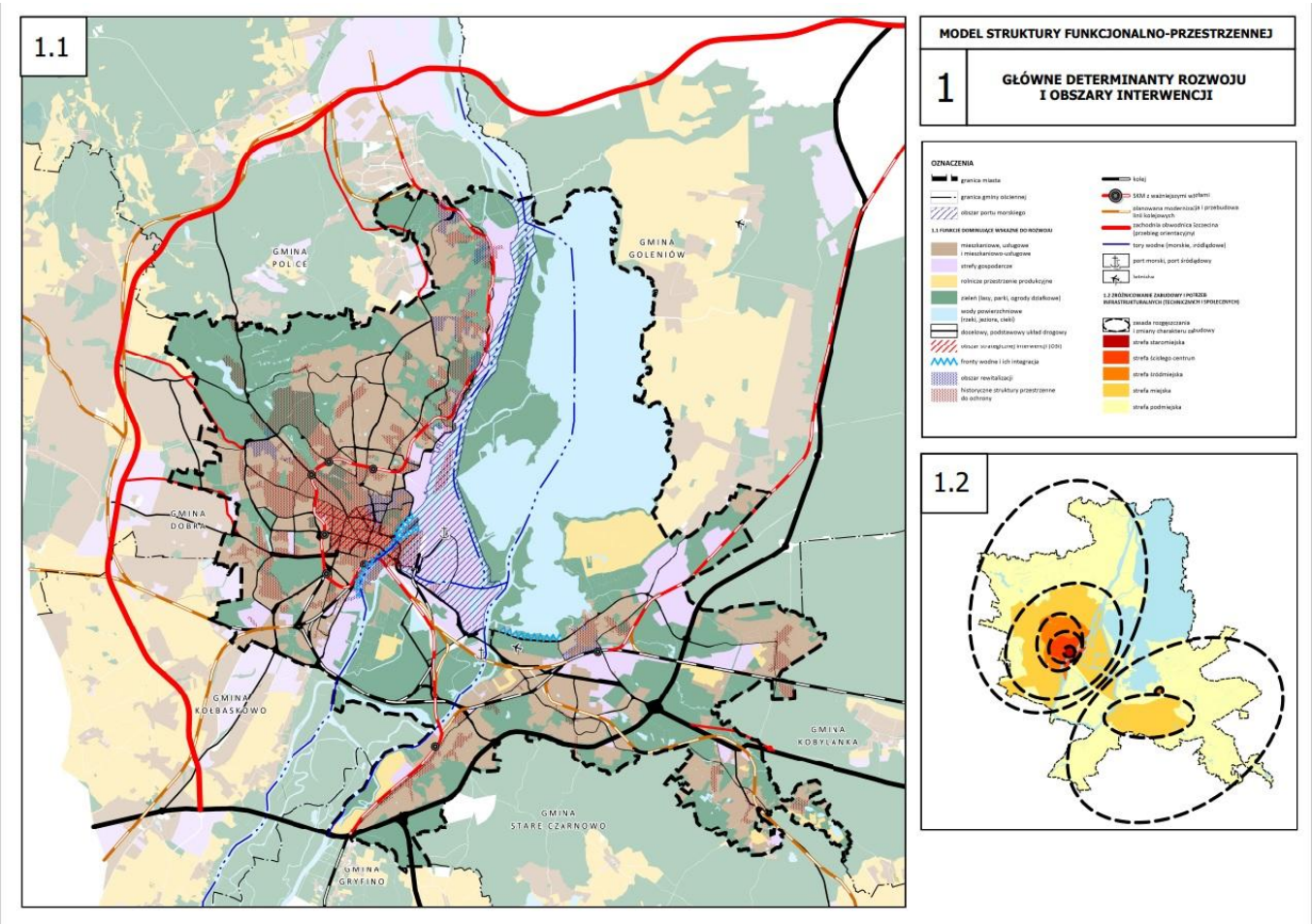

Elementy przestrzenne budujące konkurencyjność miasta w sferze społecznej przedstawia **Plansza 2**, gospodarki przedstawia **Plansza 3**, a w sferze klimatu i środowiska przedstawia **Plansza 4**.

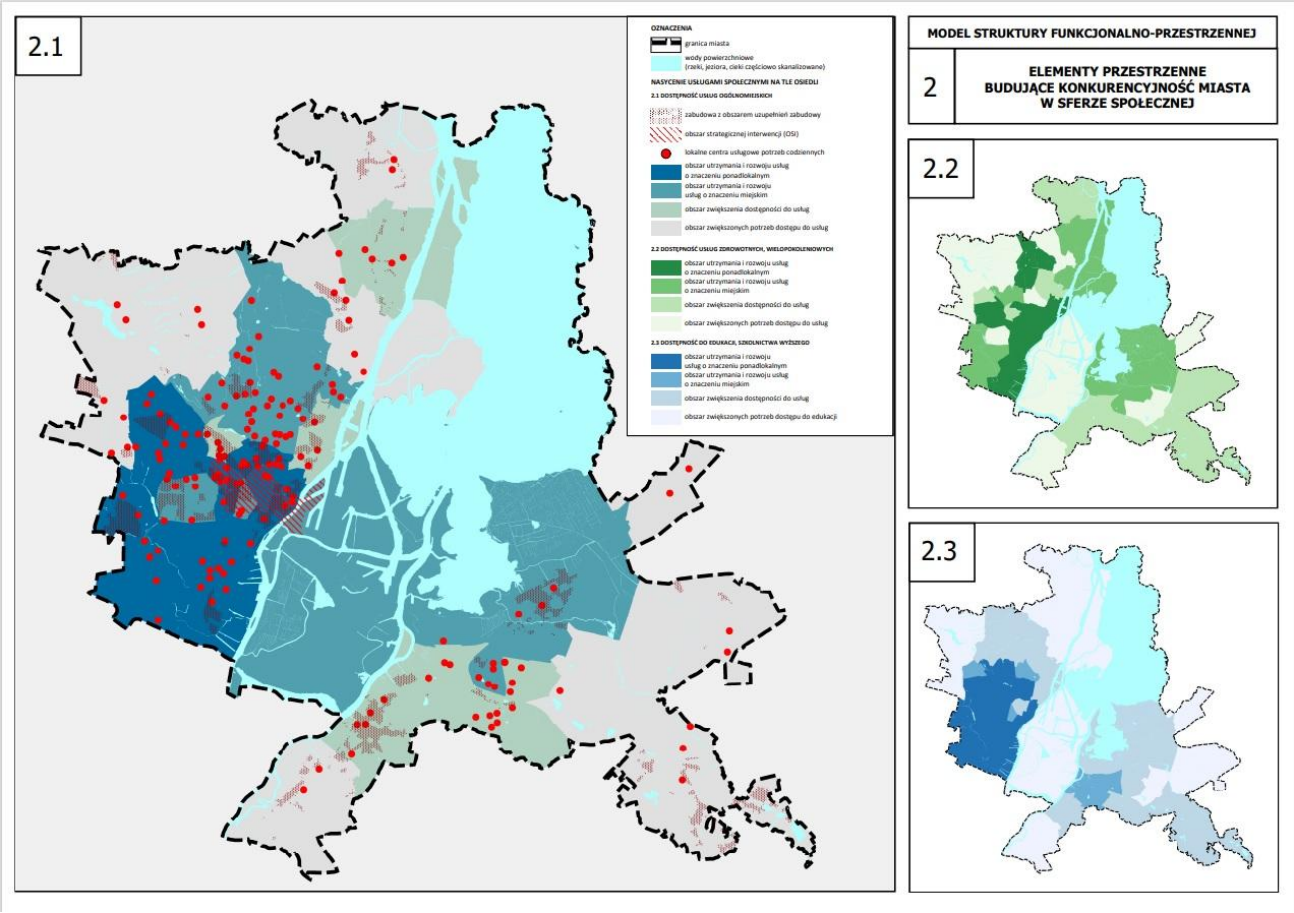
2.1
OZNACZENIA
granica miasta
wody powierzchniowe
(rzeki, jeziora, cieki częściowo skanalizowane)
NASYCENIE USŁUGAMI SPOŁECZNYMI NA TLE OSIEDLI
2.1 DOSTĘPNOŚĆ USŁUG OGÓLNOMIEJSKICH
zabudowa z obszarem uzupełnień zabudowy
obszar strategicznej interwencji (OSI)
lokalne centra usługowe potrzeb codziennych
obszar utrzymania i rozwoju usług o znaczeniu ponadlokalnym
obszar utrzymania i rozwoju usług o znaczeniu miejskim
obszar zwiększenia dostępności do usług
obszar zwiększonych potrzeb dostępu do usług
2.2 DOSTĘPNOŚĆ USŁUG ZDROWOTNYCH, WIELOPOKOLENIOWYCH
obszar utrzymania i rozwoju usług o znaczeniu ponadlokalnym
obszar utrzymania i rozwoju usług o znaczeniu miejskim
obszar zwiększenia dostępności do usług
obszar zwiększonych potrzeb dostępu do usług
2.3 DOSTĘPNOŚĆ DO EDUKACJI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
obszar utrzymania i rozwoju usług o znaczeniu ponadlokalnym
obszar utrzymania i rozwoju usług o znaczeniu miejskim
obszar zwiększenia dostępności do usług
obszar zwiększonych potrzeb dostępu do edukacji
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
2
ELEMENTY PRZESTRZENNE BUDUJĄCE KONKURENCYJNOŚĆ MIASTA W SFERZE SPOŁECZNEJ
2.2
2.3

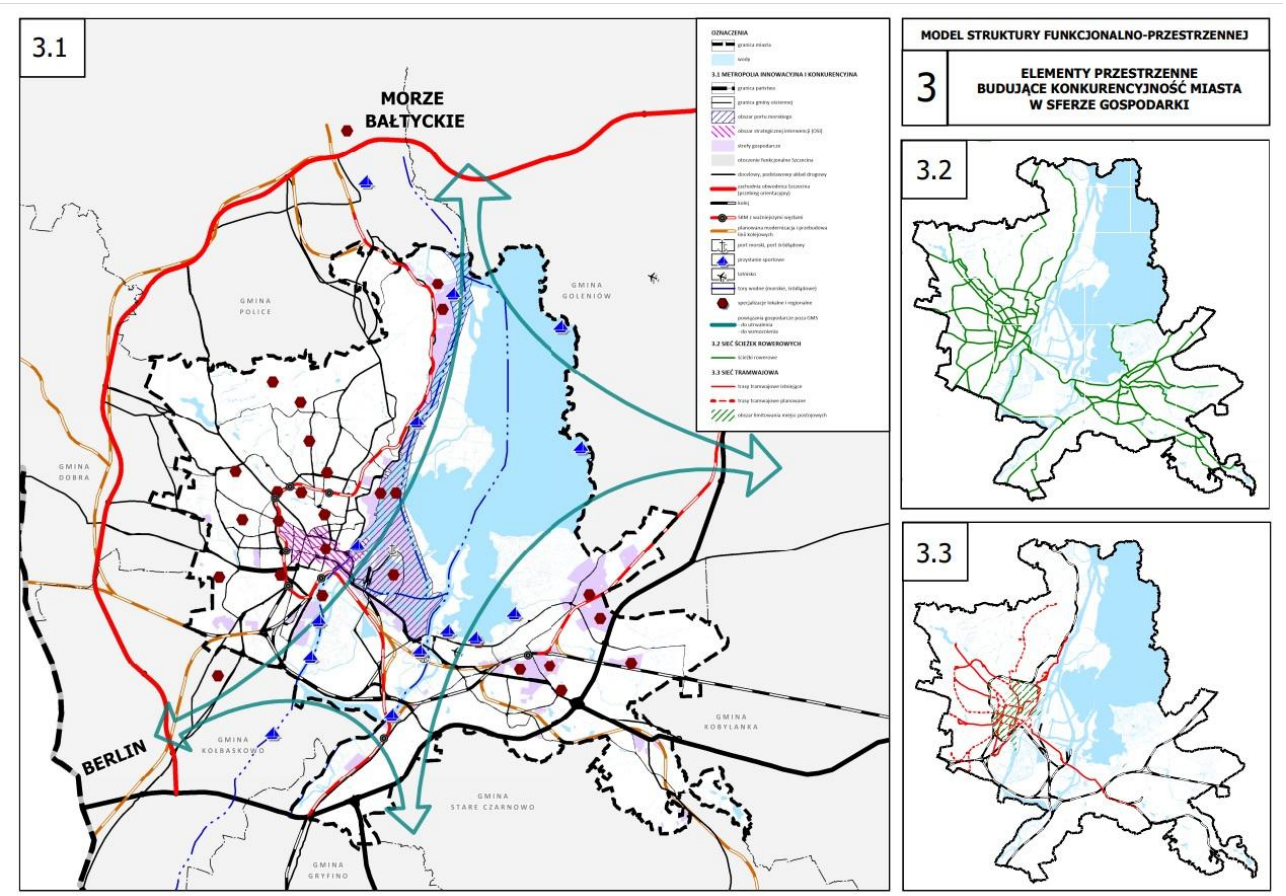
3.1
MORZE BAŁTYCKIE
BERLIN
GMINA POLICE
GMINA GOLENIÓW
GMINA DOBRA
GMINA KOLBASKOWO
GMINA STARE CZARNOWO
GMINA KOBYLANKA
GMINA GRYFINO
OZNACZENIA
granica miasta
wody
3.1 METROPOLIA INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA
3.2 SIEĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH
3.3 SIEĆ TRAMWAJOWA
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
3
ELEMENTY PRZESTRZENNE BUDUJĄCE KONKURENCYJNOŚĆ MIASTA W SFERZE GOSPODARKI
3.2
3.3

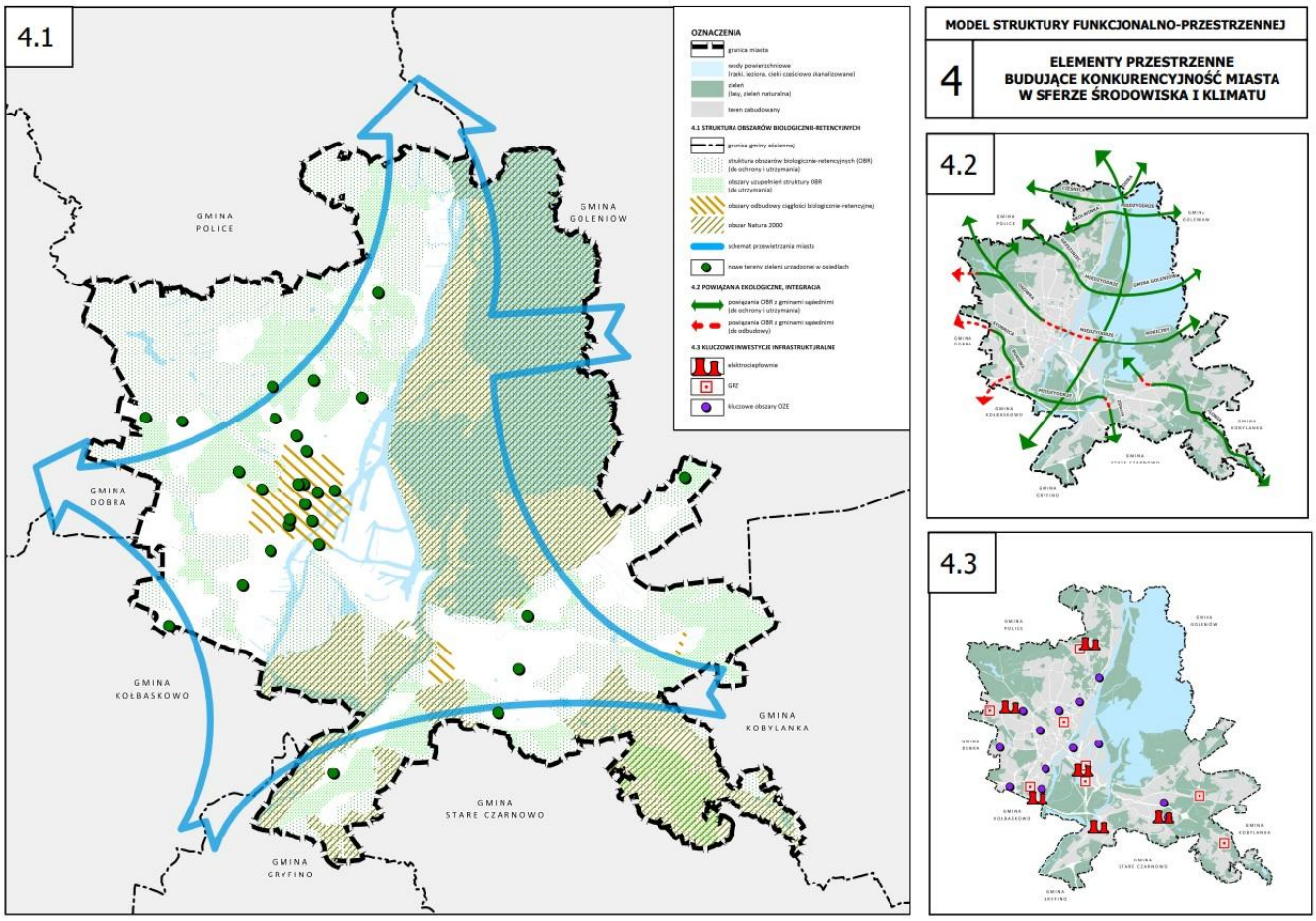
4.1
GMINA POLICE
GMINA GOLENIÓW
GMINA DOBRA
GMINA KOŁBASKOWO
GMINA KOBYLANKA
GMINA STARE CZARNOWO
GMINA GRYFINO
OZNACZENIA
granica miasta
wody powierzchniowe (rzeki, jeziora, cieki częściowo skanalizowane)
zieleń (las; zieleń naturalna)
teren zabudowany
4.1 STRUKTURA OBSZARÓW BIOLOGICZNIE-RETENCYJNYCH
granica gminy sąsiedniej
struktura obszarów biologicznie-retencyjnych (OBR) (do ochrony i utrzymania)
obszary uzupełnień struktury OBR (do utrzymania)
obszary odbudowy ciągłości biologiczne-retencyjnej
obszar Natura 2000
schemat przewietrzania miasta
nowe tereny zieleni urządzonej w osiedlach
4.2 POWIĄZANIA EKOLOGICZNE, INTEGRACJA
powiązania OBR z gminami sąsiednimi (do ochrony i utrzymania)
powiązania OBR z gminami sąsiednimi (do odbudowy)
4.3 KLUCZOWE INWESTYCJE INFRASTRUKTURALNE
elektrociepłownie
GPZ
kluczowe obszary OZE
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
4
ELEMENTY PRZESTRZENNE BUDUJĄCE KONKURENCYJNOŚĆ MIASTA W SFERZE ŚRODOWISKA I KLIMATU
4.2
4.3